

T.C

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

GENÇLİK, SPOR ve MEKÂN İLİŞKİSİ: ADANA'DA SPOR
TESİSLERİNİN SOSYO-MEKÂNSALLIĞI

Yüksek Lisans Tezi

Necip DEMİRCİ

Danışman

Doç. Dr. Ahmet UYSAL

Nevşehir

Ağustos 2023

T.C

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COĞRAFYA ANABİLİM DALI

**GENÇLİK, SPOR ve MEKÂN İLİŞKİSİ: ADANA'DA SPOR
TESİSLERİNİN SOSYO-MEKÂNSALLIĞI**

Yüksek Lisans Tezi

Necip DEMİRCİ

Danışman

Doç. Dr. Ahmet UYSAL

Nevşehir

Ağustos 2023

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Necip DEMİRCİ

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“Gençlik, Spor ve Mekân İlişkisi: Adana’da Spor Tesislerinin Sosyo-Mekânsallığı”
adlı Yüksek Lisans, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Necip DEMİRCİ

Danışman

Doç. Dr. Ahmet UYSAL

KABUL VE ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Ahmet UYSAL danışmanlığında Necip DEMİRCİ tarafından hazırlanan “*Gençlik, Spor Ve Mekân İlişkisi: Adana’da Spor Tesislerinin Sosyo-Mekânsallığı*” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

.../08/2023

JÜRİ		İMZA
Danışman	: Doç. Dr. Ahmet UYSAL
Üye	: Prof. Dr. Şenay GÜNGÖR
Üye	: Doç. Dr. Kaan KAPAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun /..... / tarih ve sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

..... /..... /

.....
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmamda en baőından bugüne kadar emeği geçen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniwersitesi Coğrafya Bölümü Hocalarına, bilimsel hazırlık döneminde dersimize giren tüm hocalarıma, Bölüm Baőkanımız Sayın Prof. Dr. şenay GÜNGÖR'e, değerli Jüri üyelerine, çalıőmamın her aşamasında emeği geçen danışman hocam Sayın Doç. Dr. Ahmet UYSAL'a ve son olarak da süreç boyunca desteğini esirgemeyen eőime sonsuz teőekkürlerimi sunuyorum.

Necip DEMİRCİ

GENÇLİK, SPOR ve MEKÂN İLİŞKİSİ: ADANA'DA SPOR TESİSLERİNİN SOSYO-MEKÂNSALLIĞI

Necip DEMİRCİ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Coğrafya Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans

Ağustos 2023

Danışman: Doç. Dr. Ahmet UYSAL

ÖZET

Ülkemizde spor coğrafyası yeni bir alan olmasına rağmen son dönemde bu alanda yapılan çalışmalar artmaktadır. Genel olarak sporun mekânsal boyutu coğrafyanın ilgilendiği bir alan olmakla birlikte sporun özellikle mekânsal perspektifte diğer disiplinlerle de bağlantısı vardır. Bu çalışmada “spor ve mekân” bağlamında sporun mekânsal boyutu, mekân kavramının sportif faaliyetlere etkisi, bazı spor türü ve faaliyetlerinin mekân ile ilişkisi üzerinde durulmuş ve iki farklı sosyal, ekonomik ve kültürel yapıya sahip mahalledeki iki spor kompleksi sosyo-mekânsallık açısından ele alınmıştır.

Adana'da spor tesislerinin yapımı ve işletimi göz önüne alındığında en büyük pay kamu kurumlarına ait olduğu açıkça görülür. Özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı müesseseler öne çıkmaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerin katkısından da bahsetmek mümkündür. Son olarak özel spor tesislerinin de kent içinde çeşitli spor faaliyetlerinde varlığı söz konusudur. Bu noktada şunu da eklemek gerekir. Çukurova Üniversitesi'nin yerleşkesinde sosyal ve sportif tesisler de şehirdeki spor faaliyetlerine önemli bir katkı sunmaktadır.

Adana'da Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı dört belediye içinde Yüreğir İlçesi ve Seyhan İlçesi araştırma sahası olarak seçilmesinin en önemli sebeplerinden birisi de bu ilçelerin farklı toplumsal, ekonomik ve kültürel yapıya sahip olmasıdır. Bu farklılıkların izini spor mekânları üzerinden irdelemek spor coğrafyası bağlamında önemlidir.

Farklı sosyo-mekânsal özelliklere sahip iki yerdeki spor mekânları ve insan ilişkisini irdelemek ve buna bağlı olarak bireysel (psikolojik ve bedensel), toplumsal (söylem ve temsil) ve spor mekânlarındaki pratiklere dair benzerlikleri ve farklılıkları görmek bu çalışmanın temel amacıdır. Ayrıca Adana şehrindeki spor mekânlarının dağılımını göstermek de çalışmanın ikincil amaçlarından biridir.

Bu çalışmada nitel yöntemlerden derinlemesine görüşme ve katılımcı gözlem yöntemi kullanılmıştır. Toplamda 30 kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Bu kişilerin 16'sı erkek 14'ü kadındır. Ayrıca yaşa bağlı olarak genç ve yetişkin dengesi gözetilmeye çalışılsa da otuz kişilik örneklem grubuna ilaveten gençlerle informel bir şekilde görüşmeler yapılmıştır. Araştırmacının Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nde çalışıyor olması bu çalışmaya fenomolojik bir boyut katmıştır. Bunun haricinde katılımcı gözlem yöntemi de kullanılmıştır. Araştırmacı incelenen iki spor tesisine düzenli olarak gidip ortamda veri toplamıştır.

Sonuç olarak, Adana’da spor mekânları sosyo-mekânsallık açısından incelenmiş ve Adana’nın spor mekânları açısından mevcut durumu saptanmıştır. Farklı sosyo-mekânsal özelliğe sahip iki farklı spor kompleksinden faydalanan kişiler mekânsal bağ ve toplumsallık açısından incelendikten sonra Adana şehrinde şehir ile uyumlu ve şehre faydalı spor tesislerinin planlanması için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Spor, Mekân, Sosyo-mekânsallık, Spor Coğrafyası

YOUTH, SPORTS AND PLACE: THE SPATIALITY OF SPORT PLACES IN ADANA

Necip DEMIRCI

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Geography, M.Sc.

August 2023

Advisor: Assoc. Dr. Ahmet UYSAL

ABSTRACT

Although sports geography is a new field in our country, studies in this field have been increasing recently. In general, the spatial dimension of sports is an area of interest to geography, but sports also has a connection with other disciplines, especially in spatial perspective. In this study, the spatial dimension of sports in the context of "Sports and Place", the effect of the concept of place on sports activities, the relationship of some sports types and activities with place, and two sports complexes in the neighborhood with two different socio-economic and cultural structures are discussed in terms of socio-spatial.

Considering the construction and operation of sports facilities in Adana, it is clear that the largest share belongs to public institutions. Especially the institutions affiliated to the Ministry of Youth and Sports come to the fore. It is also possible to talk about the contribution of local governments. Finally, private sports facilities also exist in various sports activities in the city. At this point, it should be added: Social and sportive facilities on the campus of Çukurova University also make an important contribution to sports activities in the city.

One of the most important reasons why Yüreğir District and Seyhan District were selected as research areas among the four municipalities affiliated to the Metropolitan Municipality in Adana is that these districts have different social, economic and cultural structures. Examining the traces of these differences through sports venues is important in the context of sports geography.

The main purpose of this study is to examine the relationship between sports venues and human beings in two places with different socio-spatial characteristics and, accordingly, to see the similarities and differences in practices in individual (psychological and physical), social (discourse and representation) and sports venues. In addition, showing the distribution of sports venues in Adana is one of the secondary aims of the study.

In this study, in-depth interview and participant observation method from qualitative methods were used. In-depth interviews were conducted with 30 people. 16 of these people are male and 14 are female. In addition, informal interviews were conducted with the youth in addition to the sample group of thirty people, although an attempt was made to maintain a balance between youth and adults depending on age. The fact that the researcher works at the Directorate of Youth and Sports added a phenomenological dimension to this study. Apart from this, participant observation

method was also used. The researcher visited the two sports facilities examined regularly and collected data in the environment.

As a result, the sports venues in Adana were examined in terms of socio-spatial and the current situation of Adana in terms of sports venues was determined. After examining the people who benefit from two different sports complexes with different socio-spatial characteristics in terms of spatial connection and sociality, suggestions are presented for the planning of sports facilities that are compatible with the city and beneficial to the city.

Keywords: Youth, Sports, Place, Socio-spatialism, Sports Geography

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK.....	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
RESİM LİSTESİ	xi
TABLOLAR LİSTESİ	xii
HARİTALAR LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	10
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	10
1.1. Gençlik Çalışmaları Bağlamında Çocuk, Genç ve Spor	10
1.1.1. Sporun Tanımı ve Özellikleri.....	10
1.1.2. Çocuk ve Spor.....	11
1.1.3. Gençlik Çalışmaları.....	13
1.2. Spor Mekânları ve Sporun Sosyo-Mekânsallığı	18
İKİNCİ BÖLÜM	21
ADANA’NIN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	26
SPOR MEKÂN LARI VE SOSYO-MEKÂNSALLIK	26
3.1. Adana’da Spor Mekânları ve Genel Özellikleri.....	26
3.2. Spor Mekânları Bağlamında Atakent Mahallesi ve Reşatbey Mahallesi	38
3.3. Adana’da Farklı Sosyo-Mekânsal Özellikler Taşıyan İki Mahalledeki Spor Tesisinin Karşılaştırması.....	41
3.3.1. Spor Mekânında İnsan ve Deneyim	43
3.3.2. İki Farklı Dünyada Spor Mekânının Sosyal Boyutu	51
3.3.3. Spor Mekânı Pratikleri	66
SONUÇ VE ÖNERİLER	73
KAYNAKÇA	80

RESİM LİSTESİ

Resim 2.1. Adana Şehrinden Bir Görüntü

Resim 3.1. Eski Şehir Stadyumu

Resim 3.2. Eski Şehir Stadyumu İsim Değişikliğine Ait Görüntü

Resim 3.3. Yeni Adana Stadyumu Dış Görünümü

Resim 3.4. Yeni Adana Stadyumu İç Görünümü

Resim 3.5. Adana'da Yürüyüş Yollarına Ait Bir Görüntü

Resim 3.6. Menderes Spor Salonu

Resim 3.7. Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Adana’da İlçelere Göre Kulüp Sayıları

Tablo 3.2. Adana’da İlçelere Göre Tesislerin Dağılımı

Tablo 3.3. Adana’da 2022 Yılı Spor Faaliyetleri ve Branşların Dağılımı

Tablo 3.4. Adana’da İki Farklı Mahalledeki Spor Tesislerinin Sosyo-Mekânsallığı,
Temalar ve Yansımalar.

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 3.1. Adana’da Faaliyet Gösteren Kulüplerin İlçelere Göre Dağılımı

Harita 3.2. Adana’daki Spor Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı

Harita 3.3. Adana İli Seyhan ve Yüreğir İlçeleri Lokasyon Haritası

GİRİŞ

Günümüz dünyasında sporun bireylerin ve toplumların yaşam biçimi ve kültürel etkileşimi üzerindeki etkisi giderek artmaktadır. Eskilerin “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” ifadesinde olduğu gibi spor fiziksel ve ruhsal sağlığın gelişiminde temel unsurlardan birisidir. Ancak özellikle günümüz modern dünyasında spor olgusu bundan ibaret değildir. Spor, aynı zamanda toplumsal dayanışma, bireysel gelişim ve ulusal kimlik oluşturma gibi pek çok rolü de üstlenmektedir. Bu bağlamda, sporun, geniş kitlelere ulaşması ve tabana yayılması, sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesi, gençlerin ve yetişkinlerin potansiyelinin geliştirilmesi ve toplumsal birliğin güçlendirilmesi açısından kritik bir rolü vardır. Sporun geniş kitlelere ulaşması oldukça önemlidir ve sporun sadece elit sporcular için değil tüm bireyler için erişilebilir ve çekici olması günümüz spor anlayışını yansıtmaktadır. Spor geniş bir alanı kapsamaktadır. Spor, spor tesislerinin fiziksel altyapısından bireylerdeki psikolojik ve toplumsal etkilere kadar uzanan geniş bir alanı içine alır.

Son yıllarda, özellikle gelişmiş ülkelerde Spor Coğrafyası alanındaki çalışmaların artışı göz önüne alınırsa spor ve mekân arasındaki ilişkinin de ayrıca altı çizilmelidir. Ancak bu alandaki çalışmaların ülkemizde fazla yaygın olmadığı bir olgudur. Avcı'ya (2008) göre, spor mekânlarının arazi kullanımı açısından önemi hep göz ardı edilmiştir. Sahip olduğu değer yeni anlaşılmaya başlanmış olmakla beraber sporun coğrafi yönüyle ele alınması aynı zamanda mekânsal kullanım yönünü de ifade etmektedir. Bu konuda yapılan ilk çalışmalar spor mekânları ve şehir arasındaki ilişki, çevresel faktörlerin spora etkisi gibi konular hakkındadır.

Spor coğrafyası alanındaki yapılan çalışmalar ile coğrafyada mekân üzerine yapılan tartışmaların yoğunlaşması eş zamanlıdır. Bu açıdan mekân kavramına dair tartışmalar

önemlidir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde mekân “bulunulan yer” olarak tarif edilirken mekânsallık ise “mekâna ait olma” durumuyla açıklanmıştır. Coğrafyadaki paradigmatik dönüşümlere bağlı olarak özellikle 1970’li yıllardan sonra mekân kavramı da boyut değiştirmiştir. Buna göre, önceleri içi boş bir kap ya da arka fon olarak görülen mekân anlayışı terkedilip yerine değer ve anlam yüklü mekân anlayışı gelmiştir. Bu yanıyla mekân edilgenlikten uzaklaşıp etken bir unsur olarak görülebilir. Mekân içindeki unsurlarla beraber dönüşen ve bu unsurları dönüştüren önemli aktörlerden birisidir. Bu açıdan bakıldığında mekân ile mekânsallık kavramını birlikte düşünmek gerekir. Mekânsallık, mekânın içindeki bütün unsurların birlikteliğini ve diyalektik bir güç oluşunu ifade etmektedir. Spor coğrafyası, mekân ve mekânsallık bağlamında düşünüldüğünde konu daha ilginç bir hal alabilir. Günümüz spor anlayışı ve mekânsallık denilince şüphesiz sporun endüstriyel boyutu dikkate alınmalıdır.

Simon Kuper’in “*Futbol Asla Sadece Futbol Değildir*” anlayışı günümüzde az çok bütün spor faaliyetleri için kullanılabilir. Tıpkı, coğrafyadaki paradigmatik dönüşüme bağlı olarak mekân sadece fiziki mekândan ibaret değilse spor faaliyeti de sporun çok ötesindeki anlamları da kapsamaktadır. O halde denilebilir ki; spor mekânları sadece spor mekânları değildir; içinde bireysel, bedensel, psikolojik, toplumsal, kültürel, politik, yerel, küresel vb. birçok unsuru içine almaktadır.

Coğrafi düşüncede mekânın farklı anlam boyutları ve sporun küresel ve endüstriyel dünyada değişen anlamı birlikte düşünülürse spor ve mekân ilişkisi çok daha derin ve kapsamlıdır. Bu çalışmada spor mekânları ve insan ilişkisini irdelemek amacıyla sporun psikolojik ve toplumsal boyutu eş zamanlı düşünülse de daha çok sporun sosyal ve kültürel boyutuna odaklanılmıştır. Bu açıdan bakılınca bireysel ve toplumsal olguların içi çe olduğu göz önünde tutulmalıdır.

Buradan hareketle spor alanları, spor tesisleri ve sporla ilgili diğer yerler kişinin bulunduğu, vakit geçirdiği, eğlendiği yerler olarak göz önüne alındığında bu mekânlara olan bağlılık da kaçınılmaz olacaktır ve bu daha çok sporun bireysel boyutunu göstermektedir. İnsanlar spor faaliyeti ve spor mekânları vasıtasıyla da bir mekâna aidiyet besleyebilirler. Ancak mekân aidiyet, kök duygusu, bir yere bağlılık gibi insanın iç dünyasını ilgilendiren bir kavram olmaktan ziyade aynı zamanda sosyal

bir boyutu vardır ve bu çalışmada aidiyetin daha çok toplumsal boyutu göz önüne alınmıştır. Sosyal bir varlık olan insanın mekânla ilişkisi sosyo-mekânsallık bağlamında ele alınırken aynı zamanda sporun mekâna ve kişiye katkısı da sosyo-mekânsallık çerçevesinde irdelenebilir.

Şüphesiz spor coğrafyaları denilince en önemli aktörlerden birisi spor faaliyetinde bulunan kişilerdir. Genç-yaşlı, kadın-erkek vb birçok kişinin spor faaliyetinde aktör olması mekânı etkileyen önemli bir unsurdur. Günümüz modern dünyasında spor mekânları, sporun tabana yayılmasını kolaylaştırma, toplumun çeşitli kesimlerini bir araya getirme ve sporun yaşam boyu sürdürülmesini teşvik etme açısından her geçen gün önemini artırmaktadır.

Birçok açıdan ülkemizin önemli şehirlerinden birisi olan Adana, spor faaliyetleri açısından da dikkate değer imkân ve potansiyellere sahiptir. Özellikle sporun hemen hemen her branşının bulunduğu Adana'da, küreselleşen ve sporun endüstrileştiği dünyada profesyonel spor dünyasının haricinde sporun rekreasyon boyutunun da olduğu göz önüne alınmalıdır. Buna bağlı olarak sporun yaygınlaşmasıyla iş hayatında kendine zaman ayıran insanların spora bakışı da değişmiştir. Spor, rekreatif faaliyetler arasında en fazla ilgi gören alan olmuş ve sporun önemini de artırmıştır. Adana'da spor faaliyetleri açık ve kapalı alanlarda olduğu gibi ferdi veya grup şeklinde de yapılabilmektedir. Tempolu ve temposuz, araçlı veya araçsız olarak yapılabilmektedir. İnsanların güzellik, macera, doğa sevgisi, vücut geliştirme, sağlık ve bir çok alanda önem verdiği değerlerine binaen spor en popüler rekreasyon aracı olmuştur (Ceyhan, 2008). Kısacası günümüz modern dünyasında spor faaliyeti mekânsal ve toplumsal olarak oldukça önemlidir.

Geçmiş ile günümüz insanının spor bakış açısındaki farklılık şu şekilde ifade edilebilir: Zaman buldukça spor yapan insan modelinden spor yapmak için zaman ayıran insan anlayışa doğru kıvrılan modern dünyada planlı, programlı bir hayat tarzı benimsenmesi ve bunun gerçekleştirilmesi altı çizilmesi gereken bir durumdur. İşte bu anlayışa sahip bireylere sunulan imkânların da onların düzeyine ve isteklerine uygun olması gereklidir. Bunun için de spor faaliyetlerinin mekânsal organizasyonu öne çıkmaktadır. Bu bağlamda spor tesislerinin bakımından insanlara sunulan spor

faaliyeti çeşidine ya da ulaşım imkânlarından çevresel faktörlere kadar geniş bir yelpazede konuyu ele almak gerekmektedir.

Adana'da spor ve mekân ilişkisini daha iyi anlamak sporun toplumsal, fiziksel ve kültürel etkilerini de anlayabilmek açısından önemlidir. Spor ve mekân ilişkisi bireylerin fiziksel aktiviteye katılımını artırırken mekâna dair sosyal bağları da güçlendirir ve kimlik oluşturma süreçlerine katkıda bulunur. Bu olgu en güzel Adana Demirspor örneğinden görülebilir. Adana Demirspor'un geçmişten günümüze sportif faaliyetleri ile şehrin kimliği arasında doğrudan bir ilişki vardır. Kısacası, spor faaliyeti ya da bir spor kulübü mekânsal olguları üreten ve dönüştüren özellikler taşımaktadır.

Bu çalışmanın araştırma sorusu şu şekilde ifade edilebilir:

- Adana'daki iki farklı sosyo-ekonomik özelliklere sahip mahalledeki iki spor tesisinin bireysel, toplumsal ve mekânsal farklılıkları ve benzerlikleri nelerdir?

Bu araştırma sorusuna bağlı olarak ikincil araştırma soruları şunlardır:

- Adana'da spor mekânlarının dağılımı nasıldır?
- Adana'da spor faaliyeti ve aidiyet arasındaki ilişki nasıldır?
- Adana'da spor faaliyet türleri nelerdir?
- Sürdürülebilir spor mekânları için neler yapılmalıdır?

Bu araştırma sorularına göre bu çalışmanın genel olarak üç amacı vardır. Birincisi, Adana'daki spor ve mekân ilişkisini irdelemektir. İkincisi Adana'da spor faaliyeti yapan insanların mekânla kurduğu aidiyet ilişkisinin izini sürmek iken üçüncü ve son olarak Adana'daki spor mekânlarının ve spor faaliyetlerinin toplumsal ve ekonomik boyutunu analiz etmektir. Daha ayrıntılı olarak ifade edilecek olursa, spor tesislerini kullanan kişilerin mekâna bağlılıkları ve müdevimi oldukları tesislerin onlar için ne anlam ifade ettiğinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu yapılırken Adana'da sosyal, ekonomik ve kültürel yönden farklı ve bulunduğu çevre açısından önemli iki spor tesisine giden insanların mekânla olan ilişkileri sosyo-mekânsal açıdan ele alınmıştır. Bir başka ifade ile Adana'daki iki farklı sosyo-ekonomik özellikler taşıyan mahalledeki spor tesisleri mekânsal perspektif ile ele alınacaktır. Ayrıca bu çalışma, Adana'daki spor ve mekân ilişkisinin derinlemesine incelenmesiyle mekânsal organizasyonda ya da tasarımda sporun rolünü ve sporun toplumsal etkilerini anlamayı

hedefleyip spor etkinliklerinin insanların fiziksel ve ruhsal sağlığına katkı sağlama, toplumsal bağları g¼c¼lendirme ve mek¼nlerin anlamlandırılması gibi olgular ¼zerinde etkisine de dikkat ¼ekmeyi de ama¼lamıřtır.

Bu ¼alıřma ¼ç ana b¼l¼mden ve onların alt b¼l¼mlerinden oluşmaktadır. Birinci b¼l¼mde kavramsal ¼er¼eve başlığı altında sporun ne olduğu ve ¼ocuk ve gen¼ler a¼ısından sporun ¼nemi irdelenmiştir. ¼zellikle fiziksel etkinlikler a¼ısından değerlendirildiğinde ¼ocuđun d¼nyasında oyun ve oyunun oluşturduğu pozitif duygulara değerinmiştir. Yine T¼rkiye’de gen¼lik ¼alıřmaları ve gen¼lerin algı d¼nyasında mek¼nlar ve oluşturduğu hislerden bahsedilmiştir. Bu b¼l¼m sporun mek¼nsal algısının yer aldığı ve zihnimizde şekillendiği ¼zere kavramların derinlemesine a¼ıklandıđı ve bu kavramların sosyolojik ve felsefi boyutlarının işlendiği b¼l¼mdür.

İkinci b¼l¼mde ise, ¼alıřmanın alanı olan Adana’nın beşeri coğrafya ¼zelliklerinden bahsedilmiştir. Cumhuriyetten g¼n¼m¼ze kadar şehrin n¼fus yapısı ve ¼zelliklerine değerinmiştir. B¼y¼křehir stat¼s¼nde Adana ili, merkezde d¼rt il¼e olmak ¼zere toplam 15 il¼eden oluşmaktadır. N¼fus yoğunluğu da merkez il¼elerde olduk¼a fazladır. N¼fusun merkezde yoğunluk kazanması yatırımları il merkezine ¼eken en b¼y¼k etken olmuştur. Bu durum hem ¼zel sekt¼rde hem de kamu yatırımlarında aynıdır. Bu yatırımlardan spor tesisleri de ¼nemli bir pay almaktadır. İlgili b¼l¼mde detaylı bir şekilde bahsedildiği ¼zere, kamuya ait spor tesislerinin de y¼zde seksen civarındaki payı il merkezindedir. Adana, T¼rkiye’nin en ¼nemli tarım alanı olan ¼ukurova’ya sahip olduğu i¼in ge¼miřten g¼n¼m¼ze g¼rece gelişmiş bir şehirdir. Tarıma dayalı sanayisinden turizmine kadar Adana, hem b¼lge hem de T¼rkiye i¼in ¼nemli bir potansiyele sahiptir. B¼t¼n bunların yanında Adana spor faaliyetleri ve spor mek¼nları bakımından ¼nemli potansiyele sahip bir şehirdir. Bunun en g¼zel ¼rneđi, Adana Demirspor’un S¼per Ligde m¼cadele ediyor olması sebebiyle spor turizminin son yıllarda artış g¼stermesidir.

¼ç¼nc¼ b¼l¼mde ise spor mek¼nlarının sosyo-mek¼nsallıđı olgusu ele alınmıştır. Bu b¼l¼m ¼alıřmanın ana alanını oluşturduğundan alt başlıklarda detay vererek bu olgu

irdelenmiştir. Adana'da spor mekânları ve genel özellikleri başlığı altında; özel sektöre bağlı spor tesisleri ve kamuya ait spor tesislerinin genel durumu ile buralarda yapılan spor faaliyetleri değerlendirilmiştir. Bu bölümde daha spesifik konulara da değinilmiştir. Örneğin, Adana için bir değer ifade eden Türk futbolunun efsane isimlerinden Fatih Terim'in isminin verildiği 5 Ocak Fatih Terim Stadyumu'ndan bahsedilmiştir. Daha sonra yıkılan bu stadyum ve Yeni Adana Stadyumu'nun şehir için önemi vurgulanmıştır. Adana'ya ait kulüp sayıları, antrenör sayıları ve tesis envanterleri il ve ilçeler bazında ele alınmıştır. Spor faaliyetleri açısından yoğun bir faaliyet sayısına sahip Adana'da 2022 yılında; 4295 mahalli, 238 ulusal, 14 uluslararası ve 9 ana lig olmak üzere 4556 adet resmi spor faaliyeti gerçekleşmiştir. Bu faaliyetlerin kategorileri ve hangi branşta olduklarına dair bilgi Tablo 3.3. de görülebilir.

Araştırmaya konu olan iki spor tesisinin yer aldığı Atakent Mahallesi ve Reşatbey Mahallesi bu bölümde sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan ele alınmıştır. Bu iki mahallele, demografik özelliklerinden yerleşim durumlarına kadar ele alınmış ve karşılaştırmalı olarak irdelenmiştir. Araştırma alanı olan spor tesislerinin lokasyon haritası verilmiş ve il merkezindeki konumları ve birbirlerine olan uzaklıkları gösterilmiştir. (Harita 3.3.)

Yine bu bölümde çalışmanın asıl amacına hizmet eden spor mekanlarında insan ve deneyim konusu, bahsedilen mahalleler düzeyinde ele alınmıştır. Kendini iyi hissetme ve farklı hissetme olgularından bahsedilmiştir. Spor ile beden-zihin gelişimi arasındaki ilişki ve sporcuların spora başlama amaçları doğrultusunda vermiş oldukları cevaplar önceliğinde anlatılmıştır. Buradan hareketle psikolojik açıdan değerlendirildiğinde sporun eğlence ile olan bağı ve sporcuların eğlenme amaçlı spor tesisleri kullanımları yapılan mülakatların da ana maddesini oluşturmuştur. Ele alınan bu etkenler ışığında mesele sporcu davranışları açısından da ele alınmıştır. Sporun davranış değişikliğini tetikleemesinden karakter gelişimine kadar faydaları derinlemesine görüşmeler çerçevesinde irdelenmiştir.

İki farklı dünyada spor mekânlarının sosyal boyutu bölümünde ise, sosyal ve ekonomik faktörler ışığında olguya yaklaşılmış ve sosyo-ekonomik faktörlerin spora ve sporcuya etkisi incelenmiştir. Yine zengin-fakir ayrımının spordaki etkileri ekonomik güç açısından değerlendirilmiştir. Buradan hareketle sporun sosyo mekânsal boyutu kadın erkek meselesiyle devam ettirilmiş ve sosyolojik açıdan bunun toplumdaki etkisi ve spor yapma amacımızın ve isteğimizin önündeki sosyal yaptırımlar düzeyinde ele alınmıştır. Ortak kültür meselesi de bu bölümde işlenirken; ortak kültür ve spor arasındaki ilişkiyle beraber göçmen konusu da ele alınmıştır. Çünkü azımsanmayacak sayıda göçmenin Adana ilinde ikamet ediyor olması ve kamu imkânlarından her düzeyde faydalanmasından yola çıkarak çalışma yeni bir boyut kazanmıştır. Spor din, dil ve ırk ayrımını ortadan kaldıran ortak bir dil olarak ifade edilse de, ülkenin ve bölgenin göçmenlere bakışı ve ekonomik faktörler onları da etkilemiş ve her bölgede aynı yoğunlukta ikamet imkânı bulamamışlardır. Dolayısıyla Atakent Mahallesinin göçmen durumuyla Reşatbey mahallesinin göçmen durumu da farklılık arz etmektedir.

Bu bölümde spor mekânı pratikleri başlığı altında ise spor yapma alışkanlıklarından yola çıkarak mekân kavramının kişiye kazandırdıkları ve mekâna bağlılığın psikolojik temelleri değerlendirilmiştir. Gündelik yaşam ve spor ilişkisi araştırılırken antrenörler ve antrenörlerin katkıları ve sportif performans detaylı şekilde anlatılmıştır. Sportif performans kişinin kendini geliştirmede ve başarıyı yakalamada en önemli etken olarak anlatılırken spor mekânlarının yani spor tesislerinin ev ortamı olarak algısı ve bu algının derin etkisi analiz edilmiştir.

Bu çalışmada nitel yöntemlerden derinlemesine görüşme, katılımcı gözlem ve fenomenolojik yöntem metot olarak kullanılmıştır. Nitel araştırma, “*gözlem, görüşme ve belgelere dayalı nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma*” olarak tanımlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel yöntemle yapılan bir çalışmada ele alınan konu hakkında derinlemesine bir bilgiye ulaşma amacı vardır. Bu yönüyle araştırmacı bir kaşif gibi hareket eder. Adeta

olayın içindedir. Hazırladığı sorularla gerçekliğin izini sürer ve muhatabının öznel bakış açısını önemser (Karataş Z, 2015).

Derinlemesine görüşme; araştırma yapılan konunun bütün boyutlarıyla ele alındığı genellikle açık uçlu soruların sorulduğu, çok detaylı cevapların alınmasına imkân sunan, karşıdaki kişinin duygularıyla birlikte tecrübe ve bilgisine dayanan yüz yüze görüşme tekniğidir. (Tekin, 2006)

Nitel araştırma genellikle kısıtlı örneklem gruplarını odak noktası olarak alır. Bu tür araştırmalarda, derinlemesine analiz ve anlayış sağlamak amaçlanırken, genellemeler yerine örneklemdeki belirli özellikler ve detaylar üzerine odaklanılır (Patton, 2018) Derinlemesine görüşme yaparken araştırmacılar genellikle bir konu üzerinde yoğunlaşırlar, katılımcıları yakından izlerler ve olayları veya davranışları gözlemlemek için uzun süreler harcarlar. Bu yöntem genellikle niceliksel veri toplamak için kullanılır ve araştırmacılara fenomenin içsel dinamiklerini ve karmaşıklıklarını anlamak için fırsat sunar.

Bu çalışmada otuz kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Mülakat yapılırken kartopu yöntemi kullanılmıştır. Mülakat yapılırken mülakat yapılan kişilerin daha rahat edeceği ortamlar tercih edilmiştir. Örneğin, spor tesislerinin kafeteryası ya da dinlenme salonu gibi.

Hazırlanan mülakat soruları her iki spor salonunu özelinde ve oraya uyarlayarak sorulmuştur. Her iki salondan da 10'ar kişiye sorulan sorularda kadın erkek genç ve yaşlı dengesi de gözetilmiştir. Anket sorularına ilaveten her iki salonda ve bazen de salon dışında mahalle genelinde 5'er kişiyle derinlemesine mülakat gerçekleştirmiştir. Bu mülakatlarda mülakat sorularının çerçevesi korunmuş olmakla beraber onların duygu ve düşüncelerini anlama adına vermiş oldukları cevaplara müdahale edilmemiştir. Mülakat esnasında süre sınırı konulmamıştır. Bazen kişiler fikirlerini uzun cümlelerle ifade ederken bazen de kısa ve net cevaplar vermişlerdir. Görüşme esnasında sesli veya görsel kayıt alınmamış sadece kişinin bilgisi dahilinde not alınmıştır. Mülakatlar yapılırken sadece belirli bir zaman aralığı seçilmemiş günün farklı saatlerinde ve farklı kişilerin olmasına özen gösterilmiştir. Toplamda her iki spor

salonunu müdavimi 30 kişiyle 34 grrme gerekleşi. Konu dışı gerçekleşen grrmelere dair bilgilere çalışmada değinilmemiştir. Özellikle spor tesisi ve bu tesise bağlılık konusunda mülakat karşılıklı sohbet derecesine ulaşmıştır. Tamamen samimi ve gönüllülük esasına dayanan bu grrmelerde kişiisel bilgiler tamamen gizli tutulmuştur. Yapılan grrmelerde hitap için isimleri sorulsa da çalışmada bu isimler değiştirilerek kullanılmıştır.

Fenomenolojik bakış açısı, fenomenoloji adı verilen felsefi bir yaklaşımın temelini oluşturur. Fenomenoloji, bireysel deneyimleri ve insanların düşünce süreçlerini anlamaya çalışan bir felsefi yöntemdir. Bu yaklaşım, deneyimlerin ve olguların yüzeysel özelliklerine odaklanmanın ötesine geçerek, onların temel yapısını ve anlamını anlamayı amaçlar. Dolayısıyla Fenomenolojik bakış açısı, nesnelerin ve olayların bireysel deneyimler üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlar. Bu yaklaşım, bireylerin öznel deneyimlerini ve düşüncelerini anlamak için onların bakış açılarını ve içsel dünyalarını vurgular. Bu tür bir analiz, araştırmacılara bireylerin düşünce süreçlerini, algılarını ve anlam dünyalarını daha derinlemesine keşfetme fırsatı sunar.

Araştırmacının Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde alışıyor olması ve araştırma alanı olan Atakent mahallesinde ikamet etmesi ve ayrıca bahse konu olan spor salonlarının müdavimi olması konuya fenomenolojik bir boyut da kazandırmıştır. Uzun süren bir gözlem tecrübesine sahip olmuştur. Böylece araştırmaya daha derinlemesine bir boyut sunmuştur.

Kısaca, bu alışma Adana özelinde farklı sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya sahip iki ilçedeki iki farklı spor tesisini kullanan bireylerin spor mekânlarına bağlılıklarını derinlemesine gözlem yöntemiyle irdelemeyi amaçlamıştır. Bunu yaparken de Adana ilinin beşeri coğrafya özelliklerinin ve ekonomisinden turizmine kadar şehrin geniş bir fotoğrafı çekilmiştir. Adananın spor değeri ve spor tesisleri bağlamında faaliyetlerine göz atılmıştır. Elde edilen bilgiler ve yapılan grrmeler dhilinde yeni inşa edilecek spor tesislerine dair de öneriler tali amaç olarak sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Gençlik Çalışmaları Bağlamında Çocuk, Genç ve Spor

1.1.1. Sporun Tanımı ve Özellikleri

Kökeni Latince bir kelime olan spor, “disportere veya deportere” kelimelerinden türemiş ve dünyaya İngilizce sayesinde duyurulup geniş alanlarda kendine yer edinmiştir. 17. yy dan sonra da “Sport” olarak tanınmıştır. Günümüzde ise okunuşundan dolayı Türkçeye “Spor” şeklinde tanınmış ve böylece kalmıştır. Bu şekilde bir süreçten geçmesinin nedeni sözcüğün zamanla aşınması ve farklı kültürlerle tanışması olmuştur (Çankaya, 2001).

Sporun en geniş tanımı ise şu şekildedir. Takım halinde veya bireysel olarak yapılan, kendine ait bir takım kuralları olan, çoğunlukla yarışmaya dayanan, bedensel, zihinsel ve duyuşsal alanlarda kişinin gelişimine fırsat veren ve yapılırken kişinin haz aldığı bir faaliyettir (Kilcigil 1985, Aktaran Atasoy ve Kuter 2005).

Buradan yola çıkarak, sporun, fiziksel etkinliklerin düzenli olarak yapılmasıyla gerçekleşen bir etkinlik olduğunu söyleyebiliriz. Farklı türdeki sporlar, bedeni çeşitli şekillerde hareket ettirme, kasları çalıştırma, kardiyovasküler sistemi güçlendirme ve genel sağlık ve refahı artırma amacıyla yapılmaktadır. Fiziksel ve zihinsel sağlıktan tutun da kilo kontrolüne kadar. Disiplin ve özgüven gelişimden uyku kalitesine kadar onlarca faydasını sıralamak mümkündür.

Sporun bireye olan katkısı açıkça ortada iken toplumsal açıdan değerlendirildiğinde de faydasının olduğu açıktır. Bu hale gelmesindeki en önemli etken ise sporun bir kültür olarak yaşam tarzı haline getirilmesi ve kültüre katkısıdır. Buradan yola çıkarak spor kültüründen de bahsetmeden geçmek imkânsız olacaktır.

“Büyük ve yapısal olarak gelişmiş bir toplumda, küçük ögelere özgü yaşama ve davranma biçimlerinin tümü” (Erdemli, 2002) şeklinde bir ifadeyle spor kültürünü tanımlayabiliriz. Ancak burada değinmemiz gereken olumsuz bir durumda vardır. Türkiye’de spor deyince akla futbol, spor kültürü yerine ise futbol kültürü gelmektedir. Zaten futbol da ülkenin dört büyük takımına endekslenmiş ve bu şekilde zihinlerde yer etmiştir. Bu olumsuzluğa rağmen medyanın gelişmesi ve iletişim kanallarının yaygınlaşmasıyla diğer branşlar da yeni yeni zihinlerde yer etmeye başlamıştır (Kaplan ve Akkaya, 2014).

1.1.2. Çocuk ve Spor

Dünyadaki son dönemlerde elde edilen teknolojik gelişimlere paralel olarak insanlar daha hareketsiz bir yaşam tarzına maruz kalmışlardır. Bu yaşam tarzından en çok etkilenen gruplardan birisi de çocuklardır. Özellikle çocukların içinde buldukları gelişim düzeylerine göre aktif bir yaşam sürmeleri gerekirken maalesef durağan bir yaşamdan pay almaktadırlar. Hareketli bir yaşam çocukların fiziksel ve duygusal gelişimlerinde son derece önemlidir. Onlar için fiziksel aktivitelerin ve sporun önemi büyüktür. Yapılan çalışmalar titizlikle incelendiğinde sporun çocuk gelişimine katkısı kanıtlanacaktır. Oyun türü fiziksel aktivitelerin çocuğun korkularını yenmesi, özbenliğini bulması gibi bilişsel açıdan, sosyal çatışmaların üstesinden gelmesi, kendisi ve çevresini tanıması gibi duygusal açıdan ve uygun bedensel gelişimin sağlanması gibi fiziksel açıdan önemini ortaya konulmuştur (Çelik ve Şahin, 2013)

Dolayısıyla çocuklarla iletişimin ve onların duygu dünyasına dâhil olabilmenin birçok yolu bulunmakla beraber bunun en etkili ve kolay olanı “oyun”dur. Bu ifadenin kitlesi sadece kendi çocuklarımız değildir. Bu ifade evrensel bir geçerliliği temsil etmektedir. Ancak dönemsel farklılıklar oyun anlamında etki açısından değişiklik gösterebilir.

Özellikle okul öncesi dönem ve ilkokul döneminde daha anlamlı bir yere sahiptir. Hem fiziksel gelişim hem de diğer alanlardaki gelişimlere bakıldığında çocukluk dönemi en etkili olduğu zaman dilimidir (Gül, 2012).

Fiziksel aktiviteler çoğu zaman spor ile karıştırılmaktadır. Fiziksel aktivitelerin spordan farkı, kas ve eklemler kullanarak yapılmakta ve sonuçta yorgunluk ve solunum açısından etki bırakmaktadır. Dolayısıyla sportif aktivitelere ek olarak gündelik yaşamda yapılan oyunlar ve diğer etkinliklerde fiziksel aktivite olarak kabul edilmektedir. Fiziksel aktivitelerde spor olarak görüldüğüne göre yaşamın her aşamasında faydalıdır. Düzenli olarak yapılan fiziksel aktiviteler çocuk ve gençler açısından sosyalleşme, kötü alışkanlıklardan kurtulma, sağlıklı büyüme gibi etkenlerle fayda sağlamaktadır (Baltacı ve Tedavi, 2008).

Landreth (2011)'e göre; oyun çocuk için en önemli uğraşlardan biridir. Çocuklar duygu ve düşüncelerini yansıtabilmek için 'oyun'u kullanmakta ve oyun sayesinde iletişim kanalları gelişmektedir. Dolayısıyla oyun çocuğun dili olmakta ve çağdaşlarıyla etkili iletişimi kurabilmektedir. Oyun çocuğun gelişimde bir ihtiyaç olduğu kadar aynı zaman da da bir hak olarak görülmelidir. Çocuklara normal olarak öğretilmeyecek her türlü oldu oyun sayesinde kolaylıkla öğretilmektedir. Dolayısıyla oyun için sembolik bir dil ifadesini kullanmak gayet doğaldır.

Buradan hareketle çocukluk döneminde başlayan bu oyun mesaisi ilerleyen dönemlerde yerini kuralları belirli spor dallarına doğru kayacaktır. Gençlik yıllarında ise sporun bütün yönleriyle faydasının anlaşılmasından hareketle sportif aktiviteler ön plana çıkacaktır.

Spor yapan çocuklarda kişisel gelişim düzeylerinin geliştiği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla sporun çocukların kişiliklerine etki ettiğinden bahsetmek gerekmektedir (Duman ve Kuru, 2010). Mengütay (2005) ise çocuklarda sportif etkinliklere katılımın onlara sağladığı faydalardan bazılarını şu şekilde sıralamıştır. Fiziksel aktivitelerde temel beceri düzeyinin gelişimi, denge ve lokomotor beceri gelişimi, hareket becerisinin gelişimi, egzersiz ve spor yapma alışkanlığının edinimi, sevgi, saygı,

işbirliği, yenilgi, hazmetme vs duygu gelişimi, düşünme ve hayal gücü becerisinin gelişimi, sağlıklı yaşama yönelik elde edilecek pozitif etkenler.

1.1.3. Gençlik Çalışmaları

Türkiye’de yetişkin bir insan olma yolunda gençlere en iyi başlangıcı yaptırabilmek için onlara destek amaçlı olarak “gençlik çalışmalarının” önemi büyüktür. İçinde yaşadığı toplumun her türlü olanaklarından istifade edebilmek adına, yaşadığı çevreden tutun da okuduğu okul, arkadaş çevresi gibi etkenler gençler üzerinde en önemli etkiyi bırakmıştır. Burada gözümüze çarpan şudur ki; gençlik çalışmaları tek başına gençlere her türlü desteği vermek adına yetersizdir. Fakat bu çalışmalar onların tecrübelerden faydalanmasına ve kişiliklerinin oturmasına destekleyici bir katkı yapmaktadır.

İnsanlar, gençlik dönemde eğitim alırlar, kariyerlerine yön verirler, sosyal ilişkiler kurarlar ve toplumsal sorumluluklarını anlamaya başlarlar. Bu dönemde yapılan aktiviteler, gençlerin ilgi alanları, kültürel ve sosyal çevrelerine göre büyük ölçüde farklılık gösterebilir.

Gençlerin toplumda etkili bireyler haline gelebilmeleri, potansiyellerini keşfetmeleri, eğitim alarak kendilerini geliştirmeleri ve toplumsal sorunlara duyarlı bir şekilde katkıda bulunmaları önemlidir. Bu nedenle gençlerin eğitim, istihdam, liderlik, sağlık ve diğer alanlarda desteklenmeleri, toplumun geleceği açısından büyük bir önem taşır. Gençlere sunulan imkânlar ve devlet destekli sportif etkinliklere katılımın oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sadece katılım düzeyinde olmayıp sonuçları açısından da değerlendirildiğinde sporun ve ya fiziksel etkinliklerin gençler üzerinde yapıcı ve olumlu etkileri son derece fazla olmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından organize edilen etkinliklere katılan gençlerin sosyal hayatlarında olumlu değişimlerin gözlemlendiği ve psikolojik anlamda fayda sağladığı gözlemlenmiştir. Yine bu imkânlardan faydalanan gençler, bilgi ve beceri düzeylerinin ciddi anlamda geliştiğini ve özgüven gelişimi yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Ekici ve Çolakoğlu, 2005).

Sporun, her yaştan insana toplumsallaşma fırsatı verdiği düşünülduğünde bu fırsatı en iyi değerlendirecek kesim de gençler olacaktır. Nitekim fiziksel açıdan bakıldığında spor alanlarının ve tesislerinin gençler tarafından yoğun şekilde kullanıldığını ve aidiyet duygusu içinde bu alanlara bağlı kaldıklarını gözlemlemek mümkündür. Özellikle oluşturulan gruplar sayesinde grup içi etkileşimin artması ve sosyalleşmenin de etkisiyle grup içi dayanışma kültürü de gelişecektir.

Sporu sadece bedensel anlamda bir uğraş olarak da görmemek gerekir. Aynı zamanda sosyalleşme ve toplum kurallarına da uyma olarak görülmelidir. Kurallar ve sporun özelliğine göre hareket ve kabiliyet deresiyle kişiye bir disiplin kazandırmaktadır. Sporcuyu gerçek bir müsabaka olmasa bile antrenman da dahi başarıyı yakalamak için gayret sarf etmektedir. Bu mücadelesiyle de bazı nitelikleri kendinde bulacaktır. Disiplin kadar kişilik gelişimi de buna dâhildir. Buda bedensel ve ruhsal bazı niteliklerin gelişimiyle olacaktır (Küçük ve Koç, 2004)

Spor, çocuk ve gençlerin kendilerini en üst düzeyde ifade edebilmelerine olanak sağlamaktadır. Empati yeteneğini geliştirmekte ve kişiler arası sosyal mesafeyi de kısaltmaktadır. Toplumsal ilişkiler bu sayede daha da düzenli bir gelişime tanıklık edecektir. Spor yine kişinin bir grubun parçası olma ve sorumluluk bilincine katkı sağlaması açısından önemli bir görevi de yürütmektedir. Eğer spor kişinin yaşamının bir parçası olmuş ise etkili iletişim yöntemi o kişi tarafından kullanılabilir demektir (Kaplan ve Çetinkaya, 2014).

Özellikle ergenlik dönemiyle birlikte gençlerde beğenilme arzusu nedeniyle fiziksel yönden iyi olma ve güç merkezli anlayışla sportif faaliyetlerin ön plana çıktığını gözlemlemek mümkündür. Çevreye ve akranlarına ve ya özellikle de karşı cinse kendini ispat etme düşüncesiyle yapılan sportif etkinlikler ve belli bir spor mekânının müdavimi olma anlayışı çoğu zaman var olmuştur. Grup içi ve grup dışı sosyalleşmenin de etkisiyle bu durum alışkanlık haline de gelebilmektedir.

Sporun Sosyolojik Temelleri

Sporun sosyolojik temelleri, sporun toplumsal yapılar, ilişkiler, normlar ve değerlerle nasıl etkileşime girdiğini ve toplumsal düzeyde nasıl anlam kazandığını anlamayı amaçlar. Spor, toplumsal normlar ve değerler tarafından şekillenmesi, hangi sporların kabul gördüğü, hangi davranışların spor alanında uygun olduğu gibi konuların bu alana bir yansımasıdır. Ayrıca sosyal kimlik ve aidiyet duygusu da spor etkinlikleri açısından önem ifade etmektedir. İnsanlara belirli bir toplulukla aidiyet duygusu kazandırabilir. Bu da sporun toplumsal bağları ve sosyal kimliği nasıl şekillendirebildiğini gösterir.

Sosyoloji, birey ve grup ilişkisini, sosyal grupların örgütlenme düzeylerini, bireysel bazda olan bir davranışın örgütten etkilenme şeklini ve bu durumlar arasındaki süreci inceleyen bir bilim iken spor sosyolojisi ise; sosyolojik açıdan özel bir disiplin olması nedeniyle elde edilen bilgi, yöntem ve tekniklerin sportif süreçlere etkilerini ve bu süreçteki grup etkinliklerini incelemektedir (Anar, 1989).

Spor sosyolojisi alanında yapılan çalışmalar 18. ve 19. yüzyıla kadar dayanmakla beraber bu alan tam bir disiplin halini alamamıştır. Özellikle sanayi devriminden sonra insanların yoğun çalışma temposu içerisinde spora özel bir zaman ayırmasıyla bu alan kendini göstermeye başlamıştır. Spor sosyolojisinin bir disiplin halini alması ise Heinz Risse'nin Spor Sosyolojisi (Soziologie des Sports) çalışması ile olmuştur. (Bozlu, 2020).

Spor, insanoğlunun sosyal yaşantısının doğal bir ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır ve amacı eylemin içinde olan bir durumdur. Bu cümleden hareketle, sosyal hayatın temelini oluşturan eylemler coğrafyanın da kendi alanını içermektedir. İnsan Sosyo-kültürel alandan hareketle sosyo-mekânsal kişilik düzeyinde yüksek derecede uyarılarak kültür seviyesini yakalar (Erdemli, 1991; Aktaran, Filiz, 2002)

Spor sosyolojisi, sporun toplumsal etkileşimler, yapılar, kültürel dinamikler ve değerler açısından nasıl anlamlandırıldığını ve etkilendiğini inceleyen bir alanı ifade eder. Bu alanda sporun toplumsal yönleri, toplumsal gruplar arası ilişkiler, sosyal normlar ve toplumsal değişim gibi konular ele alınırken, spor tesisleri de sporun bu

toplumsal boyutunu yansıtan ve etkileyen önemli bir unsurdur. Bu bakımdan spor sosyolojisi ve spor tesisleri arasındaki ilişkiyi vurgulamakta fayda vardır.

Spor tesisleri, insanların farklı sosyal gruplardan gelmelerine rağmen aynı alanda bir araya gelmelerine olanak tanır. Bu, sosyal içerme ve toplumsal katılımı teşvik edebilir. Spor tesisleri, gençlerden yaşlılara, farklı sosyal sınıflardan insanlara kadar geniş bir yelpazede insanları bir araya getirebilir. Böylece spor tesislerindeki etkinlikler ve davranışlar, toplumsal normları ve kültürel dinamikleri yansıtabilir. Örneğin, bir futbol maçının taraftar kültürü veya bir spor salonundaki fitness eğilimleri, toplumun belirli değerlerini yansıtabilir. Dahası spor tesisleri, cinsiyet eşitsizliğini yansıtabilir veya dönüştürebilir. Tesislerin kullanımı, kadınların ve erkeklerin farklı şekillerde nasıl erişim sağladığını gösterebilir. Aynı zamanda spor tesislerindeki faaliyetler ve olanaklar, cinsiyet normlarını nasıl yansıttığını gösterir. Konuya toplumsal hareketlilik açısından bakacak olursak, spor tesisleri, insanların sosyal sınıf, gelir düzeyi veya etnik köken gibi faktörlere bağlı olarak nasıl farklı şekillerde erişim sağladığını gösterebilir. Aynı zamanda bu tesisler, sosyal hareketliliği desteklemek ve farklı kesimleri bir araya getirmek için de kullanılabilir. Bu hareketlilik ise medya ve kamuoyu tarafından takip edilir ve etkisini artırabilir ve etkinliklerin toplumsal tartışmaları nasıl şekillendirebileceğini gösterebilir. Spor tesisleri, toplumun genel dinamikleri ve sosyal etkileşimleriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bu nedenle, spor sosyolojisi, sporun toplumsal yapıları nasıl yansıttığını ve şekillendirdiğini anlamada spor tesislerinin rolünü incelemek önemlidir.

Aslında sosyolojinin spora bakışı günümüzde biraz farklılık göstermektedir. Boş zamanın değerlendirilmesinden tutun da bireysel bazda yapılan aktivitelere kadar, hatta tüketim alışkanlıkları da dahil olmak üzere bir çok alanda sosyoloji spor alanı içerisinde kendisine araştırma alanı bulabilmektedir. Buna rağmen yapılan çalışmalar ise akademik bazda sınırlı kalmaktadır (Sarıkoça, 2020).

Felsefi Açıdan Spora Bakış

Felsefi akımlar hayatın her alanında, bilimde, sanatta, kültür ve diğer disiplinlerde birbirinden farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Bu farklılık sporda da

gözlemlenmektedir. Temelde aynı çizgiyi takip etseler de detaylarda farklı görüşleri illaki savunmuşlardır. İleride de değineceğimiz gibi “hayat boyu spor” kavramı hepsinin ortak gayesi olmuştur. Kısaca her felsefi doktrin spor ve egzersizin önemi kendi bakış açılarıyla değerlendirmiş ve bu konuda ilke ve görüşlerini de yansıtmışlardır. Kişinin spor sayesinde toplumsal bir varlık olduğunu kavramasını ve spora katılımın bir yarar elde etme amaçlı faaliyet olarak gören Pragmatizm, bu amaçla bireysel ve takım sporlarının önemine dikkat çeker. Bu akımın elde etmek istediği en önemli fayda sağlıklı olma ve sağlığı her aşamada korumadır. Natürizm ise yaşam boyu spor ve bireyin kendi potansiyelinin farkına varması ve kendini gerçekleştirmesini hedef alarak, sporu üst düzey bir eylem olarak görür. Bu akıma göre spora katılım sadece bedensel değil aynı zamanda toplumsal, zihinsel ve duygusal olarak da gerçekleşmelidir. Varoluşçuluk akımı ise, özgürlükleri esasa alarak dayatmadan bireyin kendi istek ve ihtiyaçlarına göre duruma yaklaşmıştır. Akımın temel esası farklı spor alternatiflerinin sunulması ve sporun çeşitlendirilmesidir. Ancak bu şekilde birey özgürce istediği ve ihtiyacına uygun spor faaliyetine yönelecek ve kendini gerçekleştirecektir. Burada önemli olan ise yapmak istediği faaliyeti hayatının her alanına yayarak bir davranış biçimi şeklinde kabullenmesidir. Kısacası hayat boyu bunu planlamalıdır (Pehlivan, 2009).

Yukarıda bazı felsefi akımların spora yönelik görüşlerini özet olarak ele alırken ön plana çıkan görüşün “Hayat Boyu Spor” olduğunu belirtmiştik. Konuyu açacak olursak sadece felsefi akımların değil temel hayatımıza nüfus eden her öğretinin bunu öngördüğünü anlayabilir. Dini yönden tutun da ilk insanlığın hayatta kalma mücadelesine kadar spor ve fiziksel aktivitenin önemi açıkça göz önüne gelmektedir. Hatta ilkçağ ve ortaçağ boyunca teknik bazı aletlerin gelişmeye başlamasıyla sporun önemi daha da anlaşılmıştır. İnsanoğlu savaşlarla geçen bir hayatta sağlıklı kalabilmek ve ömrünü devam ettirebilmek için sporu ve beden eğitimini bir hayat felsefesi olarak kabul etmek zorunda kalmıştır. Beden eğitimini askerlik mesleğinin ve avcılık faaliyetinin en önemli unsuru gören toplumlar bu yönde kendilerini geliştirerek teknik açıdan ilerleme kaydetmişlerdir. Savaş alanlarında günlerce süren mücadelelerde ayakta kalan sadece antrenman bilgisi güçlü olan ve kendini bu yönde geliştiren askerler olmuştur.

1.2. Spor Mekânları ve Sporun Sosyo-Mekânsallığı

Daha önce de belirtildiği gibi ülkemizde spor coğrafyası yeni bir alan olmasına rağmen son dönemde önemini artırmaya başlamış ve bu alanda çalışmalar çoğalmıştır. Sporun mekânsal boyutu coğrafyanın ilgilendiği bir konu iken diğer disiplinlerle de bağlantısının olduğu açıktır. Bu çalışmada, "spor ve mekân" ilişkisi incelenerek sporun mekânsal boyutu ele alınacak. Ayrıca, mekân kavramının sportif faaliyetlere nasıl etki ettiği ve spordaki bazı disiplinlerin özel olarak mekânla nasıl ilişkilendirildiği üzerinde durulacaktır.

Mekânsal olarak ilk spor aktiviteleri doğada, açık alanlarda ve kent meydanları gibi yerlerde yapılırken, spor geliştikten sonra mekân ihtiyacı doğmuş ve mekânlar spora göre biçimlenmeye başlamıştır. İhtisaslaşma anlamında ilk biçimsel spor mekânlarına Orta Amerika'da rastlanmıştır (Selo ve Erdönmez 2018). Ülkemizde de sportif mekânların prestijli mekânlar olarak görülmeye başlanması Cumhuriyetin ilk dönemleriyle birlikte başlamış ve hızla gelişmiştir. Özellikle bu dönemle birlikte spor branşına göre mekânların tasarımı ve inşası açık bir şekilde görülmektedir (Alpagut, 2017). Spor mekânı kullanıcıları faaliyetlerini gerçekleştirirken bireysel ya da takım halinde yapmaya başlamışlar ve bu da mekân kavramının yeni anlamlar kazanmasına ve yeni tasarımların ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır. Böylece "mekân algısı" ve "mekân atmosferi" gibi olgular sporcu için bir anlam ifade etmeye başlamıştır, bu da sporcunun zihnindeki mekâna bağlılık ve içinde bulunduğu kültürün ve coğrafyanın bir parçası olarak mekânla özdeşleşme fikriyle kendini bulmuştur (Albayrak ve Arabacıoğlu, 2020).

Alpagut'a (2017) göre, Türkiye'de 1930 yılından itibaren spor mekânları eğitimin bir parçası olarak düşünölmeye başlanmış ve yapılan eğitim binalarında buna özen gösterilmiştir. Özellikle Adanaa bazında düşünölecek olursa o dönemde yeni yapılan birçok eğitim binalarının yanında veya bir parçası olarak spor mekânları yapılmış veya birbirine uzak olmayan okulların ortak kullanımına uygun spor salonları inşa edilmiştir. Sportif mekânların düşünce algısı üzerinde yer etmeye başlaması ve spor ve mekân işbirliğinin gelişmesi bu dönmeden sonra hız kazanmıştır.

Sporun gelişmesi ve özellikle de spor ekonomisinin varlığını hissettirmesiyle beraber mekân kavramı da genişlemiştir. Branşlaşmayla beraber mekânlar da değişik kategorilere ayrılmıştır. Bunlardan dikkat çekici olanı ise açık ve kapalı mekânlar diye adlandırılan alanlardır. Burada sözü edilen açık alanlardan kasıt ise mekân kavramının tam olarak literatüre girmemesiyle oluşan, doğada spor yapılabilecek her türlü alanı ifade ederken, kapalı mekânlar ise kendi arasında sınıflandırmalara ayrılmıştır. En kaba tarifi ise etrafı veya üstü çevrili spor yapılan veya spor endüstrisinin dâhil olduğu her türlü alanı ifade etmektedir (Selo ve Erdönmez, 2018).

Burada önemli olan bir konu da yapılan sportif faaliyetin icra edilmesi için “mekân seçimi”dir. Kişilerin bedensel ve zihinsel faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için seçtikleri mekânın onlara uygun olması gerekmektedir. Bu gereklilik çocukluk yaşlarda daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Uyum gerektiren düzenlemeler ise ergonomik düzenlemeler olarak adlandırılmaktadır. Dolayısıyla sportif mekânlar daha inşa edilirken bile bu ergonomik faktörü göz önünde bulundurmalı ve ona göre planlanmalıdır (Ertaş ve Özdemir, 2014).

Spor mekânlarının seçiminde bir diğer mesele de sosyal, kültürel ve fiziki çevredir. Bu mekânlar seçilirken spor branşı kadar yaş, cinsiyet, kültür ve çevre gibi faktörler önemli rol oynamaktadır. Özellikle son dönemde spora yapılan yatırımlar, kulüpleşme oranının artması, yerel yönetimlerin spora büyük meblağlar harcaması gibi nedenler mekânların işlevselliğini de değiştirmektedir. Sadece boş zamanların geçirildiği alanlar olarak görülen bazı mekânlar bu sayede sportif faaliyetlerin dışında sosyal ve kültürel birer alan olarak da değerlendirilmektedir. Bu sayede mekânın insan zihnindeki tanımı da genişlemekte ve spor mekân kavramının sosyolojik bir kavram olarak da incelenmesine zemin hazırlamaktadır (Işıkgöz, Esentaş ve Şahin, 2018).

Spor ve mekân ilişkisini incelerken öncelikle ele alınması gereken konu insan-mekân ilişkisidir. İnsanın kendini bir mekânla özdeşleştirmesi veya kendini bir mekâna ait hissetmesi mekânsal aidiyeti de beraberinde getirmektedir. Mekân bulunulan yer olarak adlandırıldığına göre kişinin mekânla olan bağı o mekânın yer aldığı coğrafya ve kültürle de iç içedir. Bu yüzden insanın hatıralarının olduğu, gençliği, okulu, kültürü ve onlarca nedenden dolayı mekânla bağ kurulacak ve insan bu bağı sürekli

koruyacaktır. Bu perspektiften baktığımızda spor yaptığımız mekânların bizde bıraktığı his ve orada yaşadığımız her türlü hatıra mekânla olan bağı canlı tutacaktır. Sportif mekânlar bu yüzden hep gündemde olacak ve oraya aidiyetimizde güçlü olacaktır (Albayrak ve Arabacıoğlu, 2020).

Sonuç olarak; Spor ve mekân ilişkisi hem tarihsel süreç açısından hem de modern çağa göre sporcuya artı bir değer kazandırmıştır. Mekâna olan aidiyetin sportif başarıyı da etkilediği gerçeğinden hareketle mekân seçimi ve bu seçimi etkileyen faktörlerde son derece önemlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

ADANA'NIN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

Adana şehrinin beşeri coğrafya özellikleri bu bölümde monografik tarzda genel olarak ele alınırken beşeri coğrafya özellikleri irdelenip şehrin spor mekânlarına etkisi göz önünde tutulmuştur. Bilindiği üzere Adana şehri Çukurova gibi önemli bir tarım bölgesinin ortasında, Türkiye'nin en büyük nehirlerinden biri olan Seyhan Nehrinin iki yakasında, Toroslar ile Akdeniz'in ortasında, önemli geçit yollarının kavşağında yer alan bir metropol kenttir. Doğusunda Osmaniye, Batısında Mersin, Kuzeyinde Niğde ve Kayseri, Güneyinde Akdeniz bulunmaktadır. (Adigüzel, Toroğlu ve Kaya, 2015).

2022 yılı verilerine göre Adana'nın nüfusu 2.274.106' dır. Nüfusun yaşlara göre dağılımına bakıldığında genç nüfus (10-19 yaş arası) ise 2022 yılında 360.440 kişi ile yüzde 15.85'ini oluşturmaktadır. 10-24 yaş aralığında bakıldığında bu yaş grubundaki nüfusun 524.702 olduğu görülmektedir. Oran ise yüzde 23,07'ye çıkmaktadır. Dolayısıyla genç nüfusun sayısı ve oran olarak Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Dinamik nüfusun Adana'da fazla olması şehirdeki sportif faaliyetleri de doğrudan etkilemektedir. Adana geçmişten günümüze nüfus alan bir bölgedir. 2012-2022 yılları arasındaki on yılı kapsayan dönemde Adana'da yıllık ortalama nüfus artışı yaklaşık 15 bin civarındadır. (<https://www.nufusu.com>: 2023)

Adana ili Orta Toroslar ile Akdeniz arasında yerleşik olan hem dağlık alanda hem de ovalık alanda yer alan bir ilimizdir. Doğu Akdeniz ile İç Anadolu'nun birleşim yerinde bulunmaktadır. Büyükşehir statüsünde bulunan Adananın merkezde dört taşrada da ise 11 ilçesi mevcuttur. Adananın asıl nüfus yoğunluğu ise merkezde bulunan 4 ilçede bulunmaktadır. Merkezde yer alan Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam ilçeleri nüfusun yüzde 79,62 sini oluşturmaktadır (Şahin ve Doğanay, 2000).

1927 yılında yani Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan nüfus sayımına göre Adana'nın nüfusu 72.652'dir. Bu yıllardan sonra şehrin nüfusu sürekli bir artış göstermiştir. Özellikle 1935 yılında binde 6'lık seviye ile en düşük düzeye ulaşmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında erkeklerin askere gitmesine rağmen şehrin nüfus artışı normal seviyesini korumuştur. Bir tarım şehri olan Adana'da mevsimlik çalışan işçiler de göz önüne alındığında sadece tarım değil diğer alanlarda da sürekli bir göçe maruz kaldığı gözlemlenmektedir. Özellikle genç nüfusun Türkiye ortalamasının üstünde olduğu düşünüldüğünde nüfus artış oranının normal olarak görülebilir. Genç nüfusun fazlalığı özellikle kültürel ve sportif alanlarda da şehre bir hareketlilik katmış ve böylece daha fazla sportif yatırımların yer almasında öncülük etmiştir (Kara, 1988).

Kırsal alandan şehirselleşen mekânlara doğru yapılan dünya genelindeki tüm göçler genel anlamda ekonomik sebeplerle gerçekleşmektedir. “Büyükşehir olgusu” özellikle genç bireyler üzerinde etki alanını ve cazibesini artırmıştır. Bu etkileşimden Adana da etkilenmiş ve yoğun göçe maruz kalmıştır. Adana, bir yandan şehrin kültürünü benimseyip tam olarak adapte olmuş belli bir eğitim ve ekonomik düzeye ulaşmış insanlar ev sahipliği yaparken, öte yandan küçük şehirlerden ve kırsal yerleşmelerden gelen yeterli eğitim ve ekonomik güce sahip olmayan insanlara ev sahipliği yapmaktadır (Sandal, 2008).

Adana 1950'lerde başlayan ve 1980'lerde sosyal ve ekonomik yönden büyük bir gelişim göstermiştir. Cumhuriyetle birlikte yoğun şekilde tarıma bağlı olan şehrin ekonomisi bu gelişimle birlikte hizmet ve sanayi ağırlıklı bir yapıya bürünmüştür. Şehir merkezine kırdan yapılan göçlerle şehir nüfus artışıyla paralel bir şekilde mekânsal olarak da genişlemiştir. Bu nüfus artışına bağlı olarak yeni mekânsal yapılar ve şehrin sosyo-mekânsal dokusuna uygun sportif mekânlar da inşa edilmiştir (Sandal ve Tıraş, 2013).

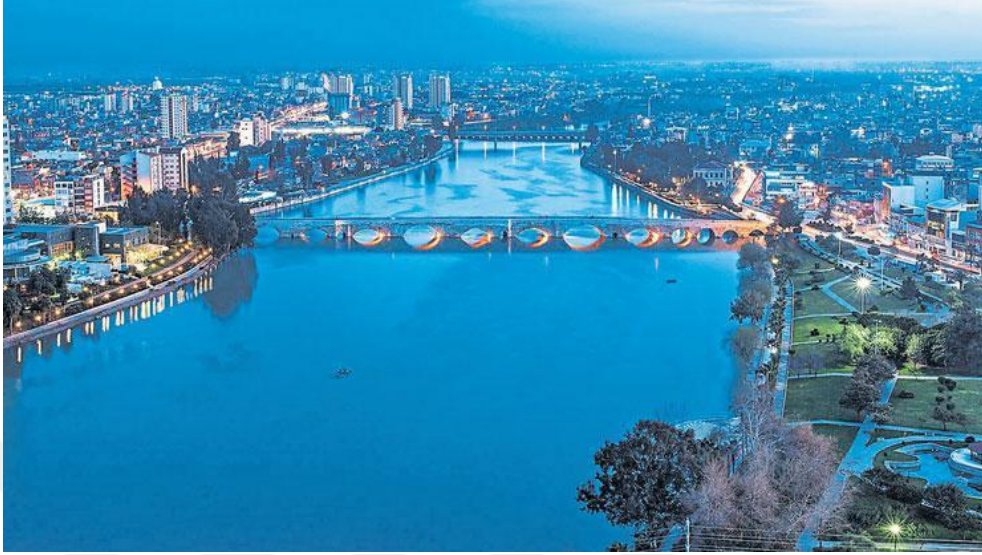
Adana'nın hem bölge ekonomisine hem de Türkiye ekonomisine katkısı ise göz ardı edilemez. Bu katkı nüfus üzerinde de önemli bir etkiyi beraberinde getirmiştir. 1850'lerden sonra pamuk tarımının gelişmesi ve buna bağlı olarak tarımsal ekonominin ön plana çıkmasıyla şehre mevsimlik ve kalıcı göçler de başlamıştır. Böylece hem tarıma dayalı ekonominin boyutunun artması hem de nüfusun

yoğunlaşmasıyla ulaşım olanakları da gelişmiştir. 1886'da Mersin-Adana demiryolu yapılmıştır ve 1887'de ilk iplik fabrikası kurulmuştur. Bu dönemde Adana Ticaret Odasının kurulması ve başta çimento fabrikası olmak üzere büyük ölçekli fabrikaların faaliyete geçmesiyle tarıma dayalı sanayinin yanında diğer sanayi dalları da gelişmiştir. Buna bağlı olarak dış ticaret alanında da sürekli artan bir ekonomik faaliyet görmek mümkündür (Sandal ve Tıraş, 2013).

Özellikle son dönemlerde enerji alanında bölgeye yapılan yatırımlar ve çok yakınında olan İskenderun limanının hinterlandında yer alan Adana'da ekonomik açıdan gelişme gözlemlenebilir. Uluslararası boru hattı BOTAŞ boru hattının son durağı ve dünyaya açılan kapısı olmuştur. Adana şehri gelişen sanayisi ile dünyanın birçok yerine ihracat yapan işletmeler ve fabrikalarla ekonomisini her geçen gün büyütme devam etmiştir. İklim şartlarının uygunluğu, işgücü temininin kolaylığı, ulaşım yolları üzerinde bulunması ve diğer faktörlerle beraber son dönemde yabancı sermaye şehre yoğun olarak ilgi göstermektedir.

Nüfus ve ekonomik alanda gelişmeye bağlı olarak Adana şehri mekânsal anlamda da bir genişleme yaşamıştır. Taşköprü ve nehrin hemen yanında yer alan Tepebağ Mahallesi civarında kurulmaya başlayan şehir zamanla hem Seyhan tarafına hem de nehrin doğusuna doğru genişlemiştir. Şehrin mekânsal gelişimi incelendiğinde 1950'lerden sonra kuzeye doğru genişlediği görülecektir. Özellikle nüfus yoğunluğunun fazlaştığı yeni yerleşim alanları göze çarpmaktadır. Baraj yolu, Turgut Özal Bulvarı, Mavi Bulvar ve bu alanlara yakın alanların ön plana çıktığı görülecektir (Erginkaya, 2008). 1920'li yıllarda önemli bir tarım ve ticaret kenti durumunda olan Adana bu yıllardan sonra hızla gelişmeye ve akabinde de genişlemeye başlamıştır. Şehir planlaması açısından bakıldığında bu yıllarda başlayan yoğun göç nedeniyle konut sıkıntısı ve yeterli sosyal yapı ihtiyacı gözlemlenmiştir. Bu talebin karşılanması amacıyla hazine ve vakıf arazileri kamulaştırılmaya başlanmış ve verimli tarım arazileri imara açılmıştır. Yeterli denetim eksikliği ve planlama hatası yüzünden kaçak yapılaşma ve düzensiz kentleşme görülmüştür. Seyhan Nehrinin kenarında ve batı kısmında eski kent merkezi çevresinde başlayan yerleşim bu saydığımız sebeplerle nehrin doğu yakasına ve her iki kesimde de şimdi Çukurova ve Sarıçam diye adlandırılan alanlara doğru genişlemiştir. Kentsel gelişim açısından en önemli çalışma 1980 sonrası başlamıştır. Şehrin kuzeye doğru genişlemesi ve imar planlarının

bu doğrultuda yapılmasıyla birlikte yeni caddeler bulvarlar ve diğer eklentilerle şehir modern bir görünüme bürünmüştür (Adigüzel, Toroğlu ve Kaya, 2015).

Resim 2.1. Adana Şehrinden Bir Görüntü. Kaynak:www.indyturk.com

Çukurova Üniversitesi ve Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin kurulmasıyla şehirde öğrenci sayısı artmıştır. Hem yerleşim ve ulaşım hem de ekonomik anlamda şehre katkısı olmuştur. Bu yanılla Adana öğrenci şehri görünümündedir ve bunun spor mekânlarına doğrudan etkisi vardır.

Adana ülkemizde gelişen ulaşım olanaklarından payını almış ve hem ürettiği malların pazarlanmasında hem de yeni teknoloji ve sermayenin şehre kazandırılmasında önemli bir kazanım elde etmiştir (Sandal ve Tıraş, 2013). Özel konumu sayesinde Adana, Orta Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan önemli bir kavşaktadır. Aynı özellik şehrin Türkiye'nin güney ve doğu kesimleriyle bağlantısı açısından da önemlidir. İki önemli liman Mersin ve İskenderun Limanları şehrin özel konumu daha da güçlendirmektedir. Dolayısıyla ulaşım konusunda mal ve hizmet sunumunda göz ardı edilemeyecek bir potansiyele sahiptir.

Adana turizm açısından değerlendirildiğinde sürekli turist sayısı artan bir grafik göstermektedir. En başta yayla turizmi bahsedilmesi gereken konudur. Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü Adana şehir merkezinde özellikle yaz tatili boyunca yaylalık alanlara sürekli bir akın olmaktadır. Hem ulaşım olanaklarının gelişmesi hem de kent

sakinlerinin ekonomik seviyesindeki gelişme bu durumun sebepleri arasında gösterilebilir. Sadece günübirlik seyahatlerle yaylaya gidip ertesi gün sabah iş yerine dönen kişi sayısı bile oldukça fazladır. Adana’da kültür turizmi, dağcılık, deniz turizmi, yaban hayatı, inanç turizmi gibi belli başlı turizm faaliyetleri ön plana çıkmaktadır.

Burada özellikle bahsedilmesi gereken ise bu çalışmanın konusu olan spor mekânları ile doğrudan ilgili spor turizmidir. Ulusal ve uluslararası spor faaliyetlerine ev sahipliği yapan Adana bu alanda gelişme göstermektedir. Özellikle şehrin iki profesyonel futbol takımından biri olan Adana Demirspor’un son yıllardaki sportif başarısı ve şehirde yeni inşa edilen Yeni Adana Stadyumu sayesinde şehirde yoğun bir hareketlilik göze çarpmaktadır. Ayrıca Stadyumun Sarıçam İlçesi’nde yeni yerleşime açılan alana yapılmasıyla şehirde mekânsal alanda genişlemeyi de gözlemleyebiliriz. Kısacası futbol ile beraber diğer birçok spor dallarında hem ulusal hem de uluslararası müsabakalarda ev sahipliği yapan Adana şehirde spor vasıtasıyla yoğun nüfus hareketliliği her zaman göze çarpmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SPOR MEKÂNLARI VE SOSYO-MEKÂNSALLIK

3.1. Adana'da Spor Mekânları ve Genel Özellikleri

Özel Sektöre Bağlı Spor Mekânları ve Spor Faaliyetleri

Adana, özel sektöre bağlı spor mekânları ve spor faaliyetleri açısından oldukça zengin bir yerdir. Adana'da özel sektöre bağlı spor mekânları ve faaliyetlerine dair genel görünüm şu şekildedir:

Adana'da birçok özel spor salonu bulunmaktadır. Bu spor salonları genellikle fitness, ağırlık antrenmanları, grup egzersizleri ve kardiyo gibi çeşitli spor aktiviteleri için hizmet vermektedir. Bu salonlar genellikle modern ekipmanlara sahiptir ve profesyonel antrenörler tarafından desteklenmektedir. Ayrıca Adana'da birçok özel yüzme havuzu bulunmaktadır. Bu havuzlar, yüzme dersleri, rekreatif yüzme ve su sporları gibi etkinlikler için kullanılmaktadır. Havuzlar genellikle hijyenik ve iyi bakımlıdır. Buna ilaveten Adana'da tenis oynamak isteyenler için özel salonlar bulunmaktadır. Bu tesislerde tenis kortları bulunur ve genellikle antrenmanlar, turnuvalar ve bireysel oyunlar için kullanılır. Tenis konusunda hem kamu destekli hem de özel kulüplerin desteğiyle oldukça güzel ve kaliteli kortlar göze çarpmaktadır. Yine Adana'da birkaç özel spor kompleksi bulunmaktadır. Bu kompleksler genellikle futbol, basketbol, voleybol gibi takım sporlarına uygun sahalar, koşu parkurları, fitness merkezleri ve diğer spor alanlarını içerir. Bu tesisler genellikle spor kulüpleri veya özel şirketler tarafından işletilmektedir.

Kulüpler açısından bakacak olursak, Adana'da birçok özel spor kulübü bulunmaktadır. Bu kulüpler genellikle çeşitli spor dallarında eğitim ve rekabet imkanı sunar. Özel spor kulüpleri, gençlerden yetişkinlere kadar her yaş grubundan insanın katılabileceği spor faaliyetleri düzenler.

Adana'da özel sektöre bağlı spor mekânları ve spor faaliyetleri çeşitlilik gösterir ve genellikle kaliteli hizmet sunar. Bu mekânlar ve faaliyetler, spor yapmak isteyenler için çeşitli seçenekler sunar ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eder.

Kamuya Ait Spor Mekânları ve Spor Faaliyetleri

Yukarıda özel sektöre bağlı spor mekânlarından ve spor aktivitelerinden bahsedilse de bu çalışmada kamusal spor tesisleri ve mekân ilişkisi ele alındığı için Adana'da kamuya bağlı tesislere daha ayrıntılı bakmak faydalı olacaktır. Adana'da spor tesislerinin yapımı ve işletimi göz önüne alındığında en büyük desteğin devlet eliyle özellikle de Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yaptırıldığı gözlemlenmektedir. Daha sonra yerel yönetimlerin katkısından bahsetmek mümkündür. En sonda ise özel spor tesislerini görebiliriz. Burada şunu da eklemek gerekir ki Çukurova Üniversitesinin kendi yerleşkesinde olan tesislerle şehirdeki spora ayrı bir katkı sunmaktadır. Özel spor tesislerinin ise genellikle semtlerde halı saha ve jimnastik salonlarına benzer yapıda oldukları görülmektedir. Şehir planlaması açısından bakıldığında ise merkez Yüreğir ilçesi Kamu yatırımlarından en fazla payı almaktadır. Bunun en önemli nedeni ise arazi genişliği ve yerel yönetimin spora sunduğu katkıdır.

Merkez ilçeler de dahil olmak üzere 15 ilçeden oluşan Adana'da Feke, Yumurtalık ve Tufanbeyli ilçeleri dışında bütün ilçelerde Stadyum tarzı futbol mekânları bulunmaktadır. Hatta Sarıçam ve Yüreğir gibi ilçelerde birden fazla futbol sahası mevcuttur. Bazı ilçelerde ise bu stadyumlara ek yine futbol için sentetik sahalar da bulunmaktadır. Dolayısıyla hem sentetik hem de çim olan futbol sahalarının sayısı oldukça fazladır. Bunlara özel kulüplerin mekânları da eklendiğinde sayı daha da artmaktadır. Ancak bu artışlar bile Adana'nın futbol anlamında ihtiyacını karşılayamamaktadır. Bunda en büyük etken son yıllarda kulüp sayısının artması, spora ve özellikle de futbola olan yoğun ilgi, nüfusun sürekli artması gibi nedenler etkili olmaktadır.

Burada özellikle şehrin gözde futbol takımlarından Adana Demirspor ve Adana Spora ev sahipliği yapan şehir stadyumlarından bahsetmek faydalı olacaktır.

Resim 3.1. Eski Şehir Stadyumu Kaynak: www.adanaspor.org

1938 yılında 9 bin 600 kişilik kapasitesiyle kullanıma açılan stadyum 1975 ve 1988 yıllarında onarım süreci geçirdikten sonra, en son halini almıştır. Koltuklu sisteme geçişle 16 bin kişilik kapasitesi bulunan 5 Ocak Stadı, tarihinde 30 binleri aşan seyirci sayılarına ulaştı. (<https://www.adanaspor.org/:2021>)

25 Ocak 2014 tarihinde stadyumun ismi Adana 5 Ocak Fatih Terim Stadyumu olarak değiştirildi. Resim 3.2. de bu değişikliğe ait bir görüntü mevcuttur. Stadyumdaki son maç 14 Şubat 2021'de, Adanaspor ile Adana Demirspor arasında gerçekleştirilmiştir. (<https://www.ntvspor.net:2014>)

Resim 3.2. Eski Şehir Stadyumu İsim Değişikliğine Ait Görüntü. Kaynak : www.ntvspor.net

Mevcut stadın kapasite sorunu olması, trafiğin özellikle maç saatlerinde aşırı yoğunlaşması, Otopark sorunu yaşanması, ses ve gürültü kirliliği olması, şehrin en kalabalık ve en işlek alanlarından bir olan Reşatbey Mahallesi ve kentin iki büyük takımı olan Adana Demirspor ve Adanaspor tarafından kullanılması gibi nedenlerle yeni bir stadyuma ihtiyaç hasıl olmuş ve Sarıçam İlçesi Çarkıpare Mahallesi Koza arena Stadı (Yeni Adana Şehir Stadı) 2014 yılında yapılmaya başlanmış ve 2020 yılında tam olarak hizmete girmiştir (Kahveci ve Yücel, 2020).

Resim 3.3. Yeni Adana Stadyumu Dış Görünümü

Yeni Adana Şehir Stadyumunu şehrin mekânsal anlamda genişlemesi yönüyle de ele almak gerekecektir. Şehrin ilk imar planlarında olmayıp sonradan yapılmasıyla birlikte bazı sorunlarda beraberinde gelmiştir. Örneğin ulaşım imkânlarının zorlukları, otopark meselesi, civardaki dinlenme ve sosyal mekanların azlığı bu sorunlardan bazıları olarak dile getirilebilir. Ancak hem merkezi yönetim hem de yerel yönetim bu sorunlara kısmen çözüm bulsalar da çalışmaların devam ettiğini belirtmişlerdir. Yine de dünya standartlarında bir stadyumun varlığı hem Adana hem de Türk futbolu açısından faydalı olmuştur. Tarihinde ilk kez katıldığı UEFA Konfederasyon Kupasında grup eleme maçlarını Adana Demirspor bu stadyumda ve coşkulu seyircisi önünde başarıyla sürdürmektedir. Bu anlamda bakılacak olursa tesislerin modernliği ve istikrarlı faaliyetler hem spora hem de şehre önem katmaktadır. Yeni Adana Stadyumu bu anlatılanları destekler nitelikte olmuştur (Resim 3.3. ve Resim 3.4.)

Resim 3.4. Yeni Adana Stadyumu İç Görünümü

İl genelinde stadyum ve futbol branşına yönelik mekânlardan sonra en çok göze çarpan ve varlığını hissettiren mekânlar, spor salonları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan bir kısmı küçük kapasiteli olsa da bazıları spor kompleksi tarzında ve büyük alanlara inşa edilen birçok faaliyetin aynı anda yapılabildiği mekânlardır. İl genelinde spor salonu sayısı 10 dan fazladır ve yeni yatırımlarla bu sayıya yenileri eklenmektedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda bulunan spor salonları sayısı ise 50 civarındır. Bu salonlarda da zamanla yerel tarzda birçok müsabakalar olmakta ve çoğu branşa ev sahipliği yapmaktadır. Bu çalışmada ele alınan iki spor kompleksi ise Adana İli Seyhan İlçesi Reşatbey Mahallesinde bulunan ve Gençlik ve Spor Bakanlığına ait olan Menderes Kapalı Spor Salonu ile Adana İli Yüreğir İlçesi Atakent Mahallesinde bulunan, Yüreğir Belediyesine ait olan Ertuğrul Gazi Spor Kompleksidir. Bu spor mekânlarına ait detaylı ve karşılaştırmalı bilgiler ileriki bölümlerde verilecektir.

Adana'da sayısı oldukça fazla olan yürüme alanları bulunmaktadır. Özellikle modern tarzda yapılan parklarda bunları görmek mümkündür. Seyhan Nehri boyunca uzanan parklarda (Resim 3.5.), rekreasyon alanlarında ve Menderes Bulvarı boyunca Seyhan Barajı etrafındaki alanlarda düzenli koşu ve yürüyüş parkurları mevcuttur. Sadece bu alanlarda değil mahalle içlerinde kurulan parklarda ve yeni yapılan yol kenarlarındaki alanlarda da bu parkurları görmek mümkündür. İklimi dolayısıyla yaz aylarında sabah

ve akşam saatlerinde, diğ er aylarda ise günün her vakti bu alanlar yoğun şekilde kullanılmaktadır.

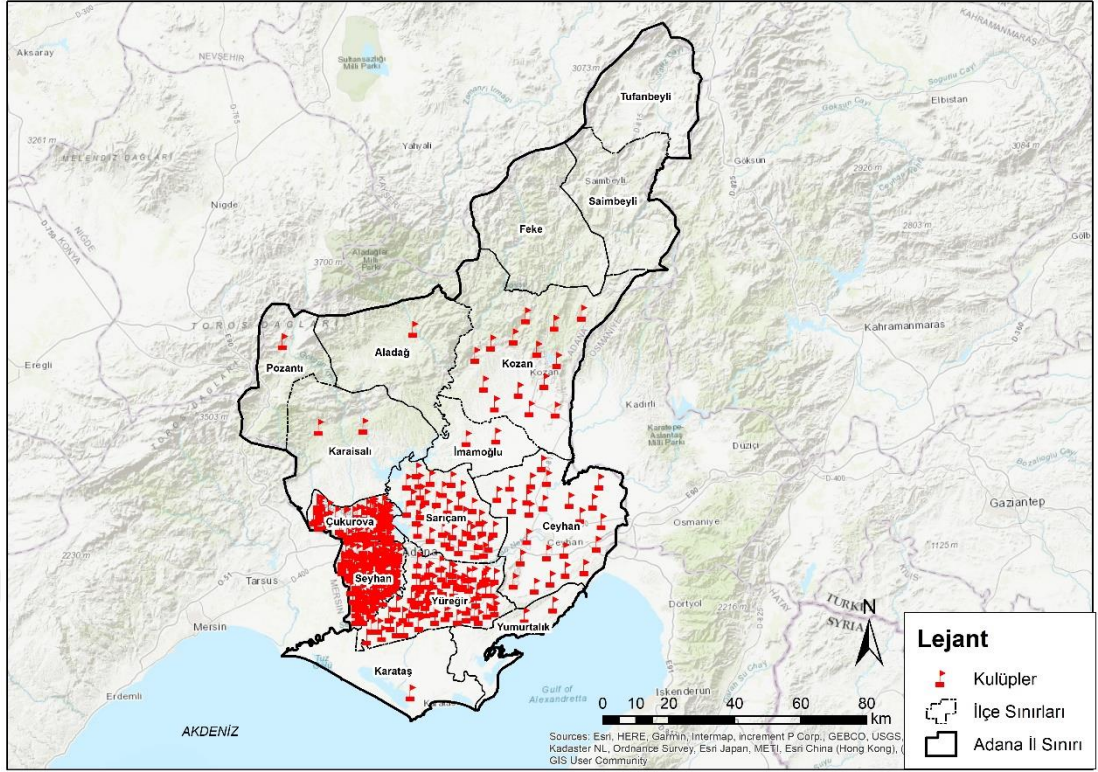

Resim 3.5. Adana’da Yürüyüş Yollarına Ait Bir Görüntü

Gençlik ve spor İl Müdürlüğü verilerine göre, Adana’da faaliyetini sürdüren kulüp sayısı 578 ‘dir. Bu kulüplerin ilçelere göre dağılımı ise Tablo 1’de ve Harita 1’de detaylandırılmıştır.

Tablo 3.1. Adana’da İlçelere Göre Kulüp Sayıları

Sıra	İlçeler	Kulüp Sayısı
1	Aladağ	1
2	Ceyhan	24
3	Çukurova	170
4	İmamoğlu	2
5	Karaisalı	2
6	Karataş	1
7	Kozan	14
8	Pozantı	1
9	Sarıçam	36
10	Seyhan	256
11	Yumurtalık	2
12	Yüreğir	69

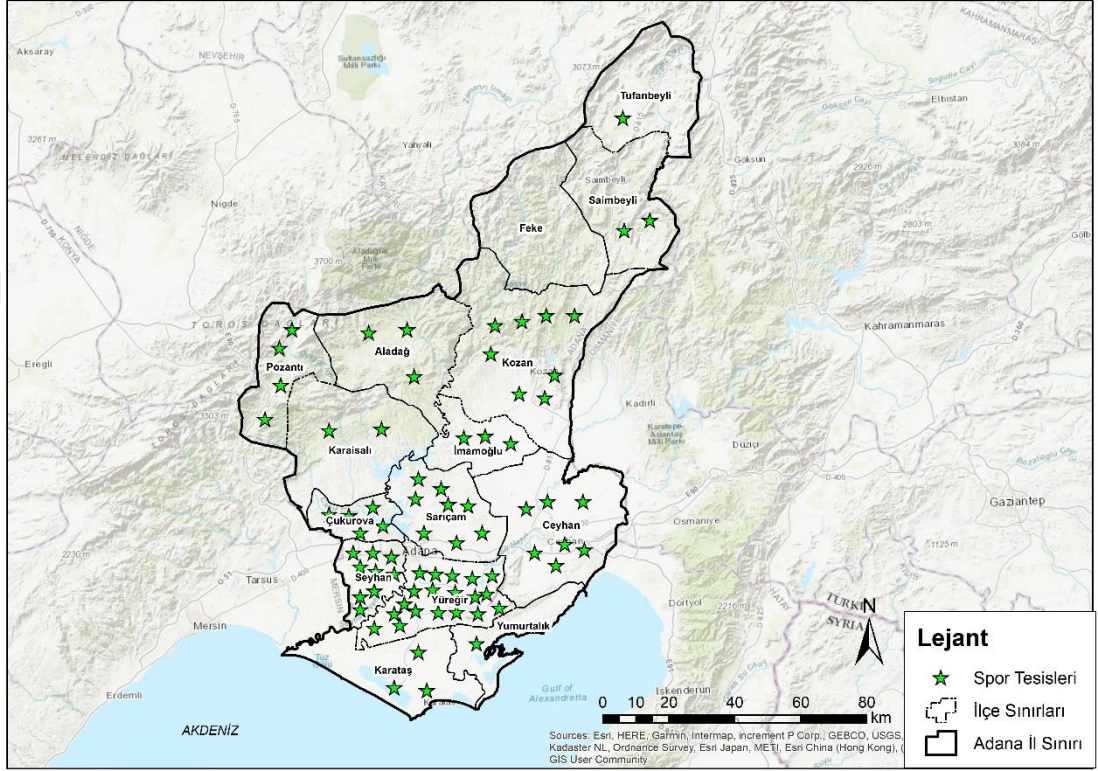

Harita 3.1. Adana Faaliyet Gösteren Kulüplerin İlçelere Göre Dağılımı

Tablodan da detayları görüldüğü üzere kulüplerin büyük çoğunluğu merkezde toplanmıştır. 578 kulüpten 531'i merkez ilçelerdedir. Dolayısıyla il genelinde yapılan faaliyetler de doğal olarak il merkezinde yoğunluk kazanmaktadır. Hemen hemen tüm tesislerde günlük etkinlikler il faaliyet programları çerçevesinde yürütülmektedir. Bu yoğunluk içerisinde sporcuların aktif olarak ön planda olması, faaliyetlerin de profesyonel olarak yapıldığını göstermektedir. Yine büyük çoğunluğu merkez ilçelerde olmak üzere il genelinde 12.747 lisanslı sporcu bulunmaktadır.

Yine bu bilgilere ek olarak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan antrenör sayılarını da vermek faydalı olacaktır. İl Müdürlüğü bünyesinde sürekli olarak çalışan antrenör sayısı 106 ' dır. Bu antrenör sayılarına ek olarak yine il müdürlüğü bünyesinde ve ek ders ücreti karşılığı 126 antrenör görev yapmaktadır. Toplamda 232 antrenörle hizmet sunulmaktadır. Fakat burada spor kulüpleri, belediyeler, özel tesisler ve diğer kuruluşlara ait sayılar zikredilmemiştir. Onlar da dâhil edildiğinde sayının kat ve kat artacağı muhakkaktır.

Yine mevcut ve faal olan tesis sayısına bakacak olursak, il genelindeki tesislerin yüzde 37’lik kısmı Seyhan ve Yüreğir ilçelerimizde bulunmaktadır. Dolayısıyla araştırma alanı olarak seçtiğimiz bu iki ilçemiz Adana geneli açısından zengin bir tesis potansiyeline sahiptir.

Harita 3.2. Adana'daki Spor Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı

Spor tesisleri, aynı zamanda kuruluşların ve spor kulüplerinin faaliyetlerini planlamalarına, düzenlemelerine ve yürütmelerine olanak sağlayarak, çeşitli spor etkinliklerinin başarıyla gerçekleştirilmesine zemin hazırlar. Bu tesisler, özellikle büyük spor etkinliklerinin, ulusal veya uluslararası düzeydeki turnuvaların, rekabetlerin, maçların ve yoğun antrenman kamplarının ev sahipliğini üstlenerek, geniş bir izleyici kitlesi ve spor tutkunlarının bir araya gelmesine vesile olur.

Adana ili bağlamında, spor tesislerinin bu rolü, bölgenin spor kültürünün zenginleştirilmesi ve sporun yaygınlaştırılması açısından ayrı bir öneme sahiptir. Özellikle Adana'nın tarihi ve coğrafi özellikleri, spor etkinliklerine ev sahipliği yapma potansiyelini artırmaktadır. Büyük spor kompleksleri, çok amaçlı spor salonları, tenis

kortları ve stadyumlar gibi tesisler, çeşitli spor organizasyonlarının düzenlenmesine uygun bir altyapı sunar.

Bu tesisler sayesinde, Adana ili ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli spor etkinliklerine ev sahipliği yapabilmektedir. Yüksek standartlara sahip spor tesisleri, sporcuların en iyi performanslarını sergilemelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bölge halkının sporla daha yakından ilişki kurmasına ve sporun güzelliklerini deneyimlemesine imkân tanımaktadır. Bu tür etkinlikler, sadece sporcular için değil, aynı zamanda sporseverler için de birer sosyal ve kültürel deneyim haline gelmektedir.

Tablo 3.2. Adana’da İlçelere Göre Tesislerin Dağılımı

Sıra	İlçe	Tesis adı	Tesis türü	Sayı
1	Sarıçam	Yeni adana stadyumu	Stadyum	1
2		Hurşit karşı futbol sahası	Çim futbol sahası	1
3		İncirlik belediyesi futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
4		Yeniyayla köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
5		Adana yurdu halı saha	Halı saha	1
6		Asım savaş spor salonu	Spor salonu	1
7		Çukurova ün.v. Baraj gölü	Kano-kürek-su sporları	1
8		Kılıçyaldır atış poligonu	Atıcılık ve avcılık	1
9	Çukurova	Salbaş futbol sahası	çim futbol sahası	1
10		Çukurova kapalı yüzme havuzu	Kapalı yüzme havuzu	1
11		Çukurova sentetik atletizm pisti	Sentetik atletizm pisti	1
12		Tenis dağcılık tesisleri açık	Açık tenis kortu	13
13		Tenis dağcılık tesisleri kapalı	Kapalı tenis kortu	2
14		Kurttepe frıtt açık tenis kortu (inş.)	Açık tenis kortu	3
15	Seyhan	Kayışlı köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
16		Akkapı (n.geven yanı) kadınlar fut.	Toprak futbol sahası	1
17		İdari bina içi - halı saha	Halı saha	1
18		Menderes spor salonu	Spor salonu	1
19		Nihat geven sp. Salonu	Spor salonu	1
20		100 yıl açık yüzme havuzu	Açık yüzme havuzu	1
21		Atatürk atlama kuleli açık yüzme havuzu	Açık yüzme havuzu	1
22		Rıza salih saray kapalı yüzme havuzu	Kapalı yüzme havuzu	1
23		Ünsal firikci açık tenis kortları	Açık tenis kortu	2

24		Yavuzlar antrenman salonu (teakwando)	Antrenman salonu	1
25		Gençlerbirliği çim futbol sahası	Çim futbol sahası	1
26		Peyami safa maracı çim futbol sahası	Çim futbol sahası	1
27		Ali hoşfikirer - 1 çim futbol sahası	Çim futbol sahası	1
28		Ali hoşfikirer - 2 çim futbol sahası	Çim futbol sahası	1
29		Havutlu çim futbol sahası	Çim futbol sahası	1
30		Adanademirspor tesisleri	Çim futbol sahası	6
31		Çelemlı köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
32		Yunusoğlu futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
33	Yüreğir	Muharrem gülergin futbol sahası	Sentetik futbol sahası	1
34		Kayhan kaynak ve kardeşleri f.s.	Sentetik futbol sahası	1
35		Serinevler sor salonu	Spor salonu	1
36		Yüreğir cimnastik salonu	Cimnastik salonu	1
37		İsmet atlı güreş eğitim merkezi	Kamp eğitim merkezi	1
38		Serinevler kamp eğitim merkezi	Kamp eğitim merkezi	1
39		Atlspor sosyal tesileri (tohm)	Kamp eğitim merkezi	1
40		Serinevler sentetik atletizm pisti	Sentetik atletizm pisti	1
41		Serinevler spor salonu önü (basketbol - 1)	Açık spor tesisi	1
42		Serinevler spor salonu önü (basketbol - 2)	Açık spor tesisi	1
43		Ceyhan şehir stadı	Çim stad	1
44		Sarımazı köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
45		Soysallı köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
46	Ceyhan	Sentetik futbol sahası	Sentetik futbol sahası	1
47		Ceyhan yurdu halı saha	Halı saha	1
48		Ceyhan spor salonu	Spor salonu	1
49		Yeni spor salonu	Spor salonu	1
50		Damyeri köyü futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
51		Kozan std.yanı	Halı saha	1
52		Kozan spor salonu	Spor salonu	1
53		Damyeri voleybol	Açık spor tesisi	1
54		Damyeri basketbol	Açık spor tesisi	1
55		Tepecik ören mahallesi	Halı saha	1
56		Bağtepe mahallesi	Halı saha	1
57		Kozan ismet atlı stadı	Çim stad	1
58		Karaisalı stadı	Çim stad	1
59	Karaisalı	Selampınar güreş salonu - il özelidaresi	Okçuluk - güreş - halter	1
60	Karataş	Karataş stadı	Çim stad	1

61		Tuzla futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
62		Karataş spor salonu	Spor salonu	1
63	Aladağ	Aladağ sentetik futbol sahası	Sentetik futbol sahası	1
64		Ceritler meydan halı saha	Halı saha	1
65		Aladağ vakıf halı saha	Halı saha	1
66	Pozantı	Pozantı stadı	Çim stad	1
67		Pozantı spor salonu	Spor salonu	1
68		Zafer mahallesi halı saha (yıl - 2022)	Halı saha	1
69		Karakışlakçı mahallesi halı saha (yıl - 2022)	Halı saha	1
70	İmamoğlu	İmamoğlu futbol sahası	Sentetik futbol sahası	1
71		Spor salonu yanı	Halı saha	1
72		İmamloğlu spor salonu	Spor salonu	1
73	Saimbeyli	Saimbeyli futbol sahası	Toprak futbol sahası	1
74		Futbol sahası yanı	Halı saha	1
75	Tufanbeyli	Cumhuriyet mahallesi	Halı saha	1
76	Yumurtalık	Haylazlı su sp.tesis	Kano-kürek-su sporları	1
Toplam tesis sayısı				97

Spor tesisleri, sporun gelişimi ve sporcunun performansını artırmada önemli bir rol oynar. Bu tesisler, geniş bir yelpazedeki spor dallarının icra edilmesine uygun alanlar sunarak, sporcuların potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmelerine imkan tanır. Çeşitli spor sahaları, yüzme havuzları, fitness merkezleri ve daha birçok olanak sunan spor tesisleri, sporcuların düzenli ve etkili antrenman yapmalarını sağlar. Tablo 3.2. de Adana il genelinde bulunan spor tesislerinin ilçelere göre dağılımı gösterilmiştir. Bu tabloya detaylı bakılacak olursa daha önce de belirtildiği gibi tesislerin Seyhan ve Yüreğir İlçelerinde yoğunlaştığı görülebilir. Tabloda yeni yapılmakta olan ve ileriki dönemde yatırım planına alınan tesislerden bahsedilmemiştir. Özellikle son dönemde yatırımların hem kamu eliyle hem de özel sektör ve kulüpler eliyle arttığı düşünüldüğünde yakın bir gelecekte Adana'nın tesisler yönünden zengin bir statüye sahip olacağı görülecektir.

Ayrıca Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünce 2022 yılında il faaliyet programına alınmış toplamda 47 branşta 4556 adet faaliyet gerçekleşmiştir (Tablo 3.3). Bu faaliyetlerin branşlar bazında mahalli, ulusal, uluslararası ve ana lig kategorilerinde dağılımını spor mekânlarının bütüncül gelişimi açısından önemlidir. Tablodan detayları da görüldüğü

gibi sporun birçok branşında Adana’da faaliyetlerin gerçekleşmesi bu şehirdeki sporun gelişimine ışık tutmaktadır.

Tablo 3.3. Adana’da 2022 Yılı Spor Faaliyetleri ve Branşların Dağılımı

Sıra	Branş adı	Mahalli	Ulusal	Uluslararası	Analig
1	Atıcılık	2			
2	Atletizm	27	3	1	1
3	Badminton	12	1		
4	Basketbol	443	27		1
5	Bilardo	4			
6	Bisiklet	6			
7	Boks	3	2		
8	Binicilik		7		
9	Bedensel engelliler		3		
10	Bocce	9			1
11	Bowling	1			
12	Dart	13			
13	Dans	2			
14	Cimnastik	3	1		
15	Curling	11			
16	Çocuk oyunları	3			
17	E-spor	2			
18	Futbol	2962	78		
19	Futsal	1		5	
20	Geleneksel okçuluk	3	2		
21	Güreş	9	2		1
22	Halk oyunları	1			
23	Halter	1			
24	Hava sporları			5	
25	Hentbol	19	22		2
26	Herkes için spor	1			
27	İzcilik	4			
28	Judo	5			
29	Kano	5			
30	Karate	8	3		
31	Kickboks	3			
32	Kürek	3			
33	Masa tenisi	24	2		
34	Muay thai	5	2		
35	Okçuluk	5			
36	Oryantiring	5			
37	Özel sporcular	4			
38	Satranç	24		1	
39	Su topu		2		
40	Taekwondo	9	1		1
41	Tenis	37	10	1	
42	Triatlon	1			
43	Voleybol	580	70		1
44	Vücut gel.Bilek gü.ür.	5			
45	Wushu kung-fu	12			
46	Yelken	3			
47	Yüzme	15		1	1
	Toplam	4295	238	14	9

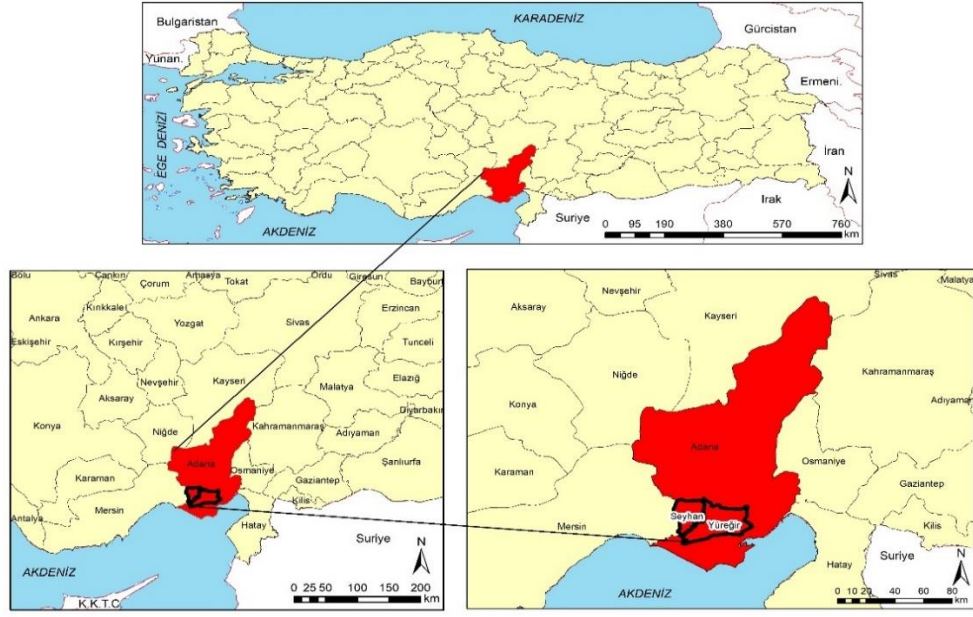
(Kaynak: Adana İl Müdürlüğü 2022 Faaliyet Raporu)

3.2.Spor Mekânları Bağlamında Atakent Mahallesi ve Reşatbey Mahallesi

Sosyolojik açıdan mahallenin önemi oldukça geniş bir perspektife sahiptir. Çünkü mahalleler toplumların temel yapı taşlarından birini oluştururlar. Dolayısıyla mahalleler, insanların bir arada yaşadığı yerlerdir ve bu nedenle mahallelerde insanlar arası yoğun bir etkileşim bulunur. Bu etkileşimler, komşuluk ilişkileri, arkadaşlıklar ve aileler arası bağları güçlendirebilir. Mahalledeki insanlar arasındaki ilişkiler, toplumun dayanışma ve sosyal destek ağlarının oluşmasına yani sosyal ilişkilerin kurulmasına yardımcı olabilir. Dahası, bireylerin kimliklerini ve aidiyet duygularını oluşturmada önemli bir rol oynar. Mahalle kültürü, insanların kendilerini bir topluluğa ait hissetmelerini sağlayabilir. Bu kimlik ve aidiyet duygusu, insanların topluma katılımını ve sosyal bağlarını güçlendirir. Mahalleler, bireylerin sosyal davranışlarını ve normlarını öğrendiği yerlerdir aynı zamanda. Komşuluk ilişkileri ve günlük etkileşimler, toplumun kabul ettiği davranış biçimlerinin öğrenilmesine yardımcı olabilir. Bu normlar, bireylerin toplum içinde uyumlu bir şekilde yaşamasına yardımcı olur. Böylece mahalleler, sosyal kontrol mekanizmalarının işlediği yer olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplum içinde istenmeyen davranışların düzeltilmesi veya önlenmesi için komşular arasındaki gözlem ve geri bildirim önemlidir. Mahalledeki insanlar, birbirlerinin davranışlarını gözlemler ve toplumsal normlara uygunluğu sağlama amacıyla etkileşimde bulunabilirler.

Nihayetinde mahalleler sosyal bağların kurulduğu, toplumsal normların öğrenildiği, dayanışma ve aidiyet duygularının geliştiği önemli sosyal birimlerdir. Bu nedenle, sosyologlar ve araştırmacılar, mahallelerin işleyişini ve etkileşimlerini inceleyerek toplumsal yapının anlaşılmasına katkıda bulunabilmek için yoğun çalışmalar yapmışlardır.

Bu çalışmada ele alınan iki spor kompleksinin, Adana İli Seyhan İlçesi Reşatbey Mahallesiinde bulunan ve Gençlik ve Spor Bakanlığına ait olan Menderes Kapalı Spor Salonu (Resim 3.6.) ile Adana İli Yüreğir İlçesi Atakent Mahallesiinde bulunan, Yüreğir Belediyesine ait olan Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi (Resim 3.7.) olduğunu daha önce de belirtmiştik. Her iki ilçenin lokasyon durumları harita 3.3. de belirtilmiştir.

Harita 3.3. Adana İli Seyhan ve Yüreğir İlçeleri Lokasyon Haritası

Resim 3.6. Menderes Spor Salonu. Kaynak: tr.wikipedia.org

Ele alınan spor kompleksleri Seyhan İlçesi'ndeki Reşatbey Mahallesi ve Yüreğir İlçesi'ndeki Atakent Mahalleleri farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip olan iki farklı ve önemli alandır. Reşatbey Mahallesi şehrin en merkezi konumundadır ve yoğun bir nüfusa sahiptir. Kafeler, restoranlar, sinemalar, özel eğitim kurumları, kurslar ve diğer birçok sosyal alan bulunmaktadır. Ayrıca şehrin diğer noktalarından erişim kolaydır. Dolayısıyla canlı bir bölgedir. Bu çalışmada incelenen Seyhan İlçesindeki Menderes Spor Salonu ulusal ve uluslararası birçok spor müsabakalarına ev sahipliği

yapmaktadır. Bu salonda basketbol, voleybol, hentbol, güreş, halter gibi spor branşlarına öncelik verilmiştir.

Atakent Mahallesi ise Yüreğir ilçesi sınırlarında olup yeni bir yerleşim alanıdır. Bu yüzden nüfus yoğunluğu merkeze göre daha az olmakla birlikte yoğun göç alan bir alandır. Ulaşım olanakları sınırlı olan mahallede konut alanlarının çokluğu gözlemlenmektedir. İş merkezi ve sosyal alanların sınırlı sayıda olduğu mahallede ekonomik açıdan dezavantajlı ailelerin ikamet ettiği gözlemlenmektedir. Bu mahallede Adana'nın merkez dışı ilçelerinden ve köylerinden gelenler yoğunluktadır. Bu mahallede incelediğimiz spor tesisi ise Ertuğrul Gazi Spor Kompleksidir. Yüreğir Belediyesi tarafından yaptırılmış ve yine belediye tarafından işletilmektedir. Altı yıllık bir geçmişe sahip olan spor kompleksi basketbol, voleybol, güreş, halter, yüzme havuzu, masa tenisi, fitness, geleneksel sporlar ve dövüş sporları gibi alanlarda hizmet vermektedir.

Resim 3.7. Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi

Yüreğir İlçesi'ne arazi kullanım açısından bakıldığında stadyumlar ve mahallelerdeki futbol sahalarına ilaveten kapalı spor salonları ve spor kompleksleri, yüzme havuzları ve özellikle son dönemde Gençlik ve Spor Bakanlığının “Yüzme Bilmeyen Kalmasın” projesi kapsamında çok sayıda yapılan Portatif Yüzme Havuzları, tenis ve atçılık kulüplerine bağlı mekânlar, atletizm pistleri ilk göze çarpan mekânlardır. Benzer

dağılım Seyhan İlçesi'nde de görülmektedir. Bu iki ilçemiz arazi genişliği avantajını da kullanarak ildeki spor tesislerinin büyük bir bölümünü barındırmaktadır.

3.3.Adana'da Farklı Sosyo-Mekânsal Özellikler Taşıyan İki Mahalledeki Spor Tesisinin Karşılaştırması

Adana'da spor mekânlarının sosyo-mekânsallığı denilince Tablo 4'de görüldüğü üzere akla üç boyut gelmektedir. Birincisi, spor mekânlarında sportif faaliyet yapanlar kişilerin deneyimleridir. Coğrafi düşünce içindeki insan ve mekân arasındaki ilişki göz önüne alındığında insan mekânı etkileyen, mekândan etkilenen ve mekânı dönüştüren bir unsurdur. Dolayısıyla spor mekânları ile doğrudan ilişkilidir. Şüphesiz, Adana'daki spor mekânlarındaki insan profili denilince çok geniş ve farklı insanlar kastedilmektedir. Bu çalışmada Adana'daki spor mekânlarındaki insan profili iki guruba ayrılabilir. Birincisi, spor mekânlarını spor yapma amacı ile kullanan insanlar, ikincisi ise spor mekânlarının bakımı, düzeni, yönetimi gibi faaliyetlerde bulunan insanlar. Bu çalışmada daha çok birinci gruptaki kişilere odaklanılmıştır. Ancak birinci gruptaki kişilerin daha iyi anlaşılması için spor mekânlarının düzeni ve yönetimi gibi konularla ilgili kişilerin de görüşüne başvurulmuştur. Adana'daki spor mekânlarında spor faaliyetinde bulunan insanlar genç-yaşlı, kadın-erkek, spor tesisine uzaktan gelen ve spor tesisine yakından gelenler çalışan ve çalışmayan kişiler şeklinde de gruplandırılabilir. Bunun haricinde spor tesisleri göçmen, engelli gibi görece dezavantajlı kişilerin spor mekânlarındaki spor faaliyetleri de irdelenmiştir.

Bu çalışmada "iki farklı dünya" kavramsallaştırması bir metafor olarak birçok olguyu ifade etmektedir. Farklı mekânlardaki sosyo-mekânsallığı oluşturan, etkileyen ve dönüştüren unsurları ele almak bu çalışmanın en temel amaçlarından birisi olduğu için Adana'daki iki mahallede bulunan spor tesislerinin sosyal boyutunun irdelenmesi ayrıca önemlidir. Adana'da Yüreğir İlçesi'ndeki Atakent Mahallesi'ndeki Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi ile Seyhan İlçesi'ndeki Reşat Bey Mahallesi'ndeki Menderes Spor Salonu farklı dünyaları imlemektedir. Bu noktada ölçek kavramı da öne çıkar. Buna göre bazen spor tesisi bazen de mahalle ya da ilçe bizzat farklı toplumsallığı yansıtır ya da temsil eder. Daha önceki bölümde bu iki mahallede beşeri coğrafya açısından karşılaştırıldığı için burada sadece şu hususun altı çizilebilir; Reşat Bey

Mahallesi'nin ekonomik seviyesi görece Atakent Mahallesi'ne göre daha yüksek seviyedir. O halde bu iki farklı mahalledeki ya da farklı dünyadaki spor tesislerinin toplumsal olarak karşılaştırılması mekânsal farklılıkları ve temsili yansıtır. Buna göre farklı toplumsal ve ekonomik özelliklere sahip Adana'daki iki farklı mahalledeki spor tesisleri toplumsal açıdan karşılaştırıldığında şu olgular özellikler vurgulanmalıdır; iki farklı mahalledeki farklı ekonomik seviyenin spor mekânlarına yansması, spor tesisleri ve cinsiyet ilişkisi, spor tesislerinin ortak kültür oluşuma etkisi, spor mekânlarının yer kimliği oluşuma katkısı, spor tesisleri ve göçmen meselesi, spor tesislerinin çevre ile ilişkisinin toplumsal yansması, spor tesislerinde spor yapan kişiler ile spor eğitmenlerinin ilişkisi, sosyalleşme. Bu noktada altı çizilmesi gereken husus bütün bu olguların iç içe olması ve bütünselliğidir.

Çağdaş coğrafi düşüncede pratik kavramının yeri ayrıdır. Mekândaki öznel deneyim ile mekânın toplumsal boyutu ya da bir başka ifade edile aktör ile yapı gibi iki zıt alanı dengeleyen kavramlardan birisi de pratiktir. Adana'daki spor mekânlarındaki spor pratikleri denilince eş zamanlı olarak spor tesislerindeki deneyim ile spor tesislerinin temsil ettiği toplumsal özellikler kastedilmektedir. Spor mekânlarındaki spor pratikleri denildiği zaman deneyim ve toplumsal özelliklerin iç içe ve birbirini üreten özellikleri kastedilmektedir. Şüphesiz burada yine altı çizilmesi gereken özellik iki farklı mahalledeki spor tesislerindeki mekân pratiklerinin de gösterdiği benzerlikler ve farklılıklardır. Bu benzerlik ve farklılıklar bazen öznel bir boyutu yansıtırken bazen toplumsal ve politik olanın yansmasıdır. Buna göre, spor tesislerine gitmek, spor tesislerinde spor yapmak, spor tesislerindeki sosyal aktivitelere katılmak, spor vasıtasıyla eğlenmek, spor tesislerinde arkadaş edinmek gibi birçok pratik Adana'daki spor tesislerindeki deneyimsel ve toplumsal özellikleri eş zamanlı yansıtmaktadır. Bir genelleme yapılırsa spor mekânlarındaki öznel deneyimler ve toplumsal temsiller mekâna dair olguların donmuş hali iken mekân pratikleri ise mekânın akışkan halidir. Bu yanıyla mekân pratikleri Adana'daki spor tesislerini şimdiki zamanın akışkanlığında kavrama çabasıdır.

Tablo 3.4. Adana’da İki Farklı Mahalledeki Spor Tesislerinin Sosyo-Mekânsallığı, Temalar ve Yansımalar.

Başlık	Tema	Yansımalar
Spor Mekânında İnsan ve Deneyim	Öznel Deneyim, Duygu ve Aidiyet	-Kendini iyi ve farklı hissetme -Spor mekânına aidiyet -Spor mekânına yabancılaşma -Spor mekânı ve kente dair öznel duygular -Hatıraların oluşumu
İki farklı Dünyada Spor Mekânının Toplumsal Boyutu	Söylem, Temsil ve Sosyo-Mekânsallık	-İki farklı mahalledeki farklı ekonomik seviyenin spor mekânlarına yansımaları, - Spor tesisleri ve cinsiyet ilişkisi, - Spor tesislerinin ortak kültür oluşuma etkisi, - Spor mekânlarının yer kimliği oluşuma katkısı -Spor tesisleri ve göçmen meselesi, -Spor tesislerinin çevre ile ilişkisinin toplumsal yansıması, -Spor tesislerinde spor yapan kişiler ile spor eğitmenlerinin ilişkisi, -Sosyalleşme.
Spor Mekânı Pratikleri	Performans, Gündelik Hayat, Pratik	-Sporcu performansları -Spor pratikleri ve gündelik hayat ilişkisi -Rekreasyon, dinlenme ve spor ilişkisi -Farklı spor türlerine dair pratikler -Spor pratikleri için uygun spor mekânlarının oluşturulması

3.3.1. Spor Mekânında İnsan ve Deneyim

İnsanın kendini farklı hissetmesi, sağlık ve sporun iyi hissetme ve farklı hissetme üzerindeki etkisi, sporun kültürel açıdan önemi, psikolojik destek amaçlı olarak spor ve spor tesislerinin kişiye katkısı gibi konular olacaktır. İnsanların kendilerini farklı yerlerde farklı hissetmeleri oldukça normal ve doğal bir durumdur. Her bireyin benzersiz bir kişiliği, deneyimleri ve duygusal tepkileri vardır. Bu nedenle duygu, kişisel ve dönemsel koşullardan etkilenebilir. Duygusal durumlarımız, kendimizi farklı hissetmemizin en büyük etkenlerinden biridir. Ayrıca duygular zaman kavramından da etkilenir. Örneğin belli bir zamanda insan kendini çok mutlu ve enerjik hissedebilirken farklı bir günde üzgün ya da yorgun hissedebilir. Yaşamımız boyunca karşılaştığımız olaylar ve deneyimler, kendimizi farklı hissetmemize neden olabilen başka bir etkidir. Olumlu olaylar, başarılar, yeni ilişkiler veya olumsuz olaylar, kayıplar, hayal kırıklıkları gibi yaşam olayları duygusal durumumu etkileyebilir. Fiziksel veya zihinsel sağlık durumları da kendimizi farklı hissetmemize ve normalden farklı davranmamıza neden olabilmektedir.

Tam da bu noktada ifade etmek gerekir ki insanın duygularını ve bir yerde nasıl hissettiğini etkileyen unsurlardan biri spordur. Özellikle sporun bedensel ve zihinsel anlamda kişiye kattığı olumlu durumları ele aldığımızda kişinin her anlamda kendini farklı ve iyi hissetmesi kaçınılmaz olacaktır. Unutulmamalıdır ki, sporun iyi hissetmeyi destekleyici etkilerinden yararlanmak için düzenli ve dengeli bir şekilde yapılması gereklidir. Ayrıca kişiye uygun spor aktiviteleri seçmek insan sağlığının korumasında ve duygusal iyi oluşta destekleyicidir. Sonuç olarak spor ve insanın kendini iyi hissetmesi arasında doğrudan ilişki vardır. Çoruh (2019)'a göre spor yapanların % 90'ı kendilerini iyi hissettiklerini ve sağlık durumlarının iyi olduğunu ifade ederken sağlık durumlarının iyi olmadığını ifade edenlerin oranı oldukça düşüktür. Aynı durum kişinin gündelik hayatında stresten kurtulma olgusunda da benzerlik göstermektedir.

Ertuğrul Gazi Spor Kompleksinde spor yapan insanların profiline bakmak faydalı olacaktır. Genel olarak profesyonel sporcu ve amatör sporcu, genç ve yaşlı, kadın ve erkek, çalışan ve çalışmayan şeklinde sınıflandırılabilir. Spor kompleksine devam eden insanlar arasında lisanslı sporcu olduğu gibi sadece fiziksel aktivitelerden faydalanmak isteyen herhangi bir sportif başarı peşinde olmayan, zaman geçirmek veya düzenli spor alışkanlığı kazanabilmek için gelen insanlar görülmektedir. Sporculara sorulan “*Spor yapma amacınız nedir?*” sorusuna, mülakat yapılan kişilerin büyük bir çoğunluğu “*Sağlıklı bir yaşama kavuşmak ve iyi hissetmek,*” şeklinde cevaplar vermişlerdir. Bu durum diğer paydaşlar için de benzerlik göstermektedir. İster profesyonel sporcu olsun isterse amatör sporcu olsun mülakat yapılan kişilerin büyük bir çoğunluğu sporun sağlık ve iyi hissetme yönünü vurgulamıştır.

Sağlıklı bir yaşam tarzı için insanların sağlıklarına dikkat etmelerinin yanında kötü alışkanlıkların ve davranışların da terk edilmesi; yani alkol, sigara, kumar ve uyuşturucu gibi zararlı şeylerden uzak durulması gerekmektedir. Beslenme durumlarına dikkat edilmesi, şiddet içeren ve psikolojik dengeyi bozacak faaliyetlerden kaçınılmasının gerekliliği günümüz dünyasında en çok dikkat edilen öğelerden biridir. Buna göre, stresten uzak ve ruhen ve bedenen iyi hissedeceğimiz kontrollü bir yaşamın içinde olmamız gerekmektedir (Çimen, 2003).

Tam da bu perspektiften bakıldığında mülakat yapılan kişilerin vermiş olduğu cevaplar göz önüne alınırsa, spor bahsedilen bu kontrollü yaşam tarzını destekler. Mülakat yapılan kişilerden birisi ve öğrenci olan Derya, “*Spor, beden gelişimi ve sağlık ilişkisi hakkındaki fikirleriniz nedir?*” sorusuna verdiği cevapta yukarıda bahsedilen durumu destekleyici ifadeler kullanmıştır. Hatta olguya “*zihin gelişimi*” ifadesini de ekleyerek farklı bir boyut katmıştır. Ona göre sporun kişiye kattığı en önemli fayda zihin gelişimi ile birlikte sağlıklı bir beden ve kaliteli bir yaşam tarzıdır. Kendisi bu yaşam tarzını haftada üç ya da dört defa spor salonuna giderek başardığını ifade etmiştir. Burada Derya’nın ifade ettiği diğer önemli bir ifade de spor salonu çevresindeki öğrenci grupları hakkındadır. Önceleri tek tek ve dağınık halde geldikleri spor salonuna daha sonraki günlerde civardaki öğrencilerle bir grup halinde gelmeye başlamışlardır ve zamanla ortak bir davranış tarzı da geliştirmişlerdir. Bunu da birkaç sebebe bağlayan Derya, en önemli sebep olarak tesisin sunduğu imkânları söylemektedir. Farklı türde spor faaliyetlerinin ve fiziksel aktivite imkânlarının sunulması bunu desteklemiştir. Aynı mahallede farklı spor türüyle ilgilenen gençlere aynı anda sunulan fırsat onların sosyalleşmesine ve grup halinde salonu ziyaret etmelerine olanak sağlamıştır

Karşılaştırması yapılan Menderes Kapalı Spor Salonu ve çevresi de göz önünün alındığında o civarda yaşayan sporcuların kendilerini farklı hissetmeleri de önemli bir psikolojik etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşme yapılan kişiler, bu spor tesisinde spor yaparak kendilerini iyi hissettiklerini, psikolojik olarak rahatladıklarını söylemişlerdir. Buna neden olarak da sadece sporun değil mekânın da o hissetmeye önemli katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan görüşmelerde sporcuların Menderes Spor Salonunu kendi evleri gibi görmeleri bu duyguyu besleyen en önemli etkidir. Bir sporcu kendisi ile yapılan görüşmede, spor salonunda gayet huzurlu bir ortamın olduğunu, keyif aldığını spor salonuna gelirken diğer bir evine gelmiş gibi hissettiğini belirtmiştir. Açıkçası, Menderes Spor Salonunda spor faaliyetinden bulunan kişilerin mekâna dair aidiyet hissetmesi ve mekânı ev gibi görmesi ile spor tesisinin bulunduğu mahallenin sosyal ve ekonomik seviyesi arasında doğrudan ilişki vardır. Yapılan mülakatlarda çoğu kişi “Elit bir yerde ve zengin bir mekânda bulunduğunu” söyleyip hemen peşinden de “Kendini ayrıcalıklı hissettiğini” ifade etmiştir.

Karşılaştırmalı bir şekilde ele alınacak olursa Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi ve çevresi göz önüne alındığında her ne kadar ekonomik ve eğitim seviyesi açısından gelişmekte olan bir mahalle olsa da sporun insan duygusu üzerine vermiş olduğu etki belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Menderes Spor Salonu ve çevresinin sporcunun psikolojisi üzerine etkisi ve sporcuda bıraktığı duygu Ertuğrul Gazi Spor Kompleksine giden sporcular için de benzerlik arz etmektedir. Bu bağlamda, her ne kadar iki farklı mahalle çoğu zaman “zengin ve fakir”, “elit ve sıradan” görülse de daha ayrıntılı ve derinlemesine bakıldığında bu farklılığın görece anlık ve bağlamsal olduğu görülmektedir. İki farklı mahalledeki spor tesislerine giden insanlar yüzeysel bakıldığında sosyo-ekonomik olarak ayrılırken daha derinlemesine bakıldığında iki mekânda da güçlü aidiyet hissinin ve yer duygusunun geliştiği görülmektedir.

Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi mahalle sakinleri ve sporcular açısından özellikle Covid-19 pandemi sürecinde psikolojik destek amaçlı birçok faaliyet yürütmüştür. Ertuğrul Gazi Spor Kompleksinin Müdürü Ceyhun Öktem o dönemi şu şekilde ifade etmektedir:

“Tesisiniz 2018 yılında hizmete girmiştir pandemi sürecinde kısmi olarak 2 yıl kapalı kalmıştır bu süreçte polislik mesleğine hazırlık kursu dışında aktif bir faaliyet yapılamamıştır 2020 yılının başlangıcında 2-3 branşta hizmet vermiş, 2021 yılı yaz döneminde 9 branşta, 2022 yılın da 11 branşta, 2023 yılında ise 15 branşta vatandaşa hizmet vermeye başlamıştır.”

Sadece salgın döneminde değil doğal afetlerde de durum aynıdır. Kahramanmaraş merkezli yaşanan iki büyük depremin etki alanında olan Adana’da insanların evlerine girmeye cesaret edemediği dönemde de Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi insanlara ev sahipliği yapmıştır. Mülakat yapılan kişilerden birisi ve Tesis Müdürü Ceyhun Öktem’in ifadesi şu şekilde olmuştur:

“Depremi yaşadığı ilk andan itibaren spor tesisimiz Vatandaşlarımızın hizmetine açılmış özellikle ikinci depremden sonra evlerine giremeyen insanlar için bir barınma noktası olmuştur. O insanlara ve mahalledeki bu

insanlara her türlü yiyecek ve içecek ve barınma imkânı sunulmuş çocuklar için birtakım sportif etkinlikler düzenlenmiş gençler için bazı aktiviteler planlanmış ve onların deprem sürecinde rahat etmelerine imkan sağlanmışır civardaki en büyük Spor Kompleksi olması hasebiyle hem güvenliği açısından hem de sunulan imkanlar açısından insanlara psikolojik desteği her zaman yanında hissettirmiştir Bu sebeple Spor kompleksinin Sadece normal zamanlarda değil afet zamanlarında bile insanlara sunmuş olduğu imkanları göz önüne aldığımızda kompleksimiz gerçekten vatandaşlarımıza en üst seviyede hizmete sunmuştur ve halen de sunmaya devam etmektedir”

Spor mekânları denilince akla gelen diğer bir olgu sporun eğlence ve boş zaman aktivitesi boyutudur.

Tıpkı sportif faaliyetler gibi eğlence de insanoğlunun psikolojik ve fizyolojik gelişiminde önemli bir yer tutar. Bu olgu insan hayatının farklı evrelerinde farklı şekillerde kendini gösteren bir durumdur. Tarih boyunca ilkel toplumlardan modern toplumlara kadar her çağda eğlence, oyun ve spor arasında doğrudan ilişki vardır. Bu insanın kişisel bir ihtiyacı olup insan psikolojisini etkiler. Dolayısıyla kişi her zaman aynı psikolojik durumunu muhafaza edemediği için bu psikolojik boyut hem olumlu hem de olumsuz anlamda düşünülebilir. İnsanın günlük işlerini ve çalışma hayatını düzene sokacak ve onu motive edecek etkinlikler yapması sosyal ilişkilerinde, psikolojik ve fizyolojik gelişiminde katkı sağlayacaktır (Özbek, 2020).

Eğlence, psikolojik durum ve spor birbirleriyle bağlantılıdır ve bir denge oluştururlar. Düzenli olarak eğlenceli aktiviteler ve spor yapmak insanların psikolojik sağlığını destekler, stresle başa çıkmasında yardımcı olur ve yaşam kalitesini artırır. Bu nedenle, bireylerin yaşamlarında eğlence ve spora düzenli bir şekilde yer vermeleri önemlidir. Ancak her bireyin psikolojik ihtiyaçları farklıdır; bu nedenle herkesin kendine en uygun olan eğlence ve spor aktivitelerini seçmesi gerekmektedir.

İnsanların zor zamanlarında psikolojik destek amaçlı hizmet sunan spor tesisleri aynı zamanda eğlence kültürünün de bir parçası olmuştur. Bazı spor salonları eğlence

amacıyla da hizmet vermektedir. Eğlence odaklı spor salonları, spor yapmanın yanı sıra farklı etkinlikler, grup egzersizleri veya sosyal etkileşimler sunarak kullanıcılarına daha keyifli bir deneyim sunmayı hedefler. Bu tür yerlerde eğlenmek ve vakit geçirmek için salonu tercih eden insanlardan da bahsetmek gerekecektir. Özellikle grup egzersizleri yani zumba, dans, fitnes gibi müzik eşliğinde yapılan enerjik faaliyetler hem eğlenceyi hem de fiziksel aktiviteyi üst seviyeye taşımaktadır. Günün yorgunluğunu ve stresini bu sayede atmak çoğu mülakat yapılan kişiye göre oldukça keyiflidir ve devamlı olarak yapılabilir.

“Spor salonuna gelen birisi olarak çok boyutlu olarak düşünüyorum hem bedensel anlamda bir rahatlama yaşadığım gibi hem de psikolojik olarak kendimi zinde hissediyorum faaliyetlere katılmak buradaki fiziksel aktivitelerde bulunmak hem beynimi hem de bedenimi geliştirmekte daha sağlıklı düşünmekteyim. Sadece bunlar söylemek yeterli değil aynı zamanda sosyalleşme imkanı da olmalıyım mahalledeki arkadaşlarla farklı farklı spor faaliyetleri ile de uğraşsak bir araya gelip birlikte yürüyerek spor salonuna varım orada istediğimiz kendi alanımızla alakalı spor faaliyetlerine katılıyoruz Daha sonra da birlikte bir şeyler içip tekrar evimize dönüyoruz Normalde ilk başladığım zamanlarda haftada bir defa gelmiş olduğum spor salonuna diğer arkadaşlarımın da teşvikiyle haftada 3 defa gelmekteyim ve bunu düzenli olarak yapmaktayım grup olarak gelip grup olarak imkanlardan faydalandığımız için karşılıklı bir etkileşim sürecini de görmekteyim burada diyebilirim ki içine kapanık bireyler için spor özgüveni geliştirmekte sağlıklı bir yaşam tarzı sunmaktadır gördüğüm şudur ki spor sayesinde birçok gencimiz birçok arkadaşımız sosyalleşmekte ve düşüncelerini açıkça ifade edebilmektedir daha farklı sosyal etkinlikler içerisinde de kendimizi bulabiliyoruz spor salonundan birlikte çıkıp bir kafeye gidip vakit geçirebiliyoruz zaman içerisinde spor salonuna gitmek bir alışkanlık haline geldi özellikle Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi benim açımdan bir ev gibi bir sığınacak Liman gibi Çünkü günün yorgunluğunu günün stresini Arkadaşlarımla birlikte atabildiğin bir mekân oradaki insanlarla tanışmış olmak oradaki insanlarla bir araya gelmek bize Ayrıca bir huzur veriyor daha samimi ilişkiler geliştirdiğimiz

arkadaşlarımız da var. Hep birlikte daha farklı faaliyetler içerisine girdiğimiz arkadaşlarımızda bulunmakta diyebilirim ki Biz buradaki arkadaşlarla bir Doğa yürüyüşü yaptık sosyalleşmenin bize sunmuş olduğu imkanlardan bir tanesiydi bu bu kompleks burada yokken mahalledeki insanlarda Spor yapmak kültürü Zaten yoktur Biz kendimizi ve mahalledeki bu grup birlikteliğini bu Spor Kompleksi sayesinde bulduk mahallemize de bize de çok şeyler kattı.” (Pelin.)

Araştırma yapılan her iki spor tesisinde sporcu davranışlarının da anlamlandırılması önemlidir. Sporcu davranışı denildiğinde kastedilen bir sporcunun karakteri, profesyonelliği ve spor etiğine uygun davranışlarıdır. Elde edilen bulgular ve gözlem sonucunda denilebilir ki sporcunun karakterinin oluşmasında ve kendine uygun davranış modellemesi yapmasında spor salonundaki etkileşimi ve sosyalleşmesi etkili olmaktadır. Biraz da açılacak olursa, özellikle gençler ve çocuklar için bu bahsedilen durum daha açık görülmektedir. Grup içi ve grup dışı yapılan faaliyetler sporcu üzerinde derinlemesine etki yapabilmekte ve davranışının şekillenmesine etki etmektedir. Karakteristik olarak davranışının ve söylemlerinin de buna göre şekillendiği izlenmektedir. Menderes Spor Salonuna düzenli olarak giden Faruk, bu olguyu şu ifadelerle ifade etmiştir:

“Bir okul gibi görüyorum spor salonunu, profesyonel sporcu değilim ama kendi aramızda kurmuş olduğumuz takım ile sürekli faaliyetimiz var. Basketbol oynuyoruz. Takımı aksatmak olmuyor. Zaten isteyerek gidiyoruz hepimiz. Sosyalleşmek adına faydasını her zaman görüyorum. İsteyerek yani zorlamadan gittiğim için daha mutluyum. O yüzden planlarımı ve programlarımı ona göre düzenliyorum. Katılamadığım zaman eksiklik hissettiğim olmuştur. Bana kişisel anlamda spor çok şey kattı. Düzenli ve planlı bir hayattan tutun da kötü alışkanlıklarımdan uzaklaşmaya kadar faydasını gördüm. Kendim bizzat her şeye dikkat ediyorum. Oturmama, konuşmama, davranışlarım kısaca her şeye dikkat ediyorum. Okul demiştim ya, işte davranış değişikliğinin benim adıma gerçekleştiği yer burası diyebilirim”.

Ertuğrul Gazi Spor Kompleksine haftada iki defa geldiğini söyleyen Osman aynı olguyu ise şöyle anlatmıştır:

“Haftada iki defa gelmek yorucu olsa da katılmaya çalışıyorum. Fitness yapıyorum. Genellikle aynı saatlerde katıldığım için o saatte gelenler tanıdık. Aramızda da samimi bir diyalog gelişti. O yüzden kendimde bazı değişiklikler gözlemleyebiliyorum. Kişisel değil topluluk olarak düşünmeyi öğrendim. Bu bana topluluk içinde nasıl davranacağımı ve sosyal bir birey olarak haklarımı da öğretti. Kendimi işimden ziyade burada daha da mutlu hissettiğim için her saniyesinden zevk almak istiyorum. Bazen hep birlikte salondan çıkıp bir kafede oturup sohbet etmek çok keyif verici”.

Spor salonlarındaki spor ekipmanları da deneyim ile doğrudan ilişkilidir. Bu, insanların farklı spor aktivitelerini deneyimlemelerine ve çeşitli antrenman yöntemlerini keşfetmelerine olanak tanır. Kardiyο makineleri, serbest ağırlıklar, direnç makineleri ve egzersiz salonları gibi çeşitli olanaklar, sporcuların farklı spor ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur. Yapılan mülakatlarda spor ekipmanlarının kullanılması ve insan arasında ilişkinin etnografik boyutu söylemlere yansımıştır. Spor faaliyetinin türüne göre bazı spor ekipmanlarına özel anlamlar yüklenmiştir.

Spor ve deneyim arasında ilişki göz önüne alındığında özellikle spor yapan kişinin hazır bulunuşluluğu oldukça önemlidir. Spor yapmak için hazır bulunuşluk terimi spor aktivitelerine katılmak için gereken fiziksel zihinsel ve duygusal olarak hazır olma durumunu ifade eder. Hazır bulunuşluk spor yapma niyetini ve motivasyonunu içeren aynı zamanda vücut ve zihin için uygun bir seviyede olmayı gerektirir. Fiziksel hazır bulunuşluk vücudun spora uyum sağlaması ve fiziksel aktiviteye katılacak düzeyde olması anlamına gelir. Bu kardiyovasküler dayanıklılık, kas gücü ve esneklik gibi fiziksel yetenekler içerir. Örneğin bir spor etkinliği için kondisyonunuzun yeterli olması veya belirli bir spor dalında gereken hareketleri yapabilmemiz fiziksel hazır bulunuşlukla ilgilidir. Zihinsel hazır bulunuşluk spor yapma amacına yönelik doğru zihinsel tutum ve odaklanmanın bulunmasıdır. Spor yaparken konsantre olabilme hedeflere odaklanabilme stresle başa çıkabilme ve zihinsel dayanıklılık gibi faktörleri

içerir. Zihinsel hazır bulunuşluk sporcuların motivasyonlarını yüksek tutmalarını ve spor yapmaktan keyif almalarını sağlar. Duygusal hazır bulunuşluk ise duygusal durumunuzun spor yapmaya elverişli olmasıdır. Olumlu bir ruh hali, özgüven ve stresi yönetme beceriler gibi duygusal faktörler Spor yapmak için hazır bulunuşlukla ilişkilidir. Bu sporcuların kendilerine güvenmelerini ve zorlukla başa çıkabilmelerini sağlar. Spor yapmak için hazır bulunuşluk performansı artırma sakatlanma riskini azaltmak ve spor etkinliklerinden maksimum faydayı sağlamak için önemlidir. Bu nedenle spor yapmaya başlamadan önce fiziksel zihinsel ve duygusal olarak hazır bulunma durumunuzu değerlendirmek ve gerektiğinde hazır bulunuşluğunuzu geliştirmek önemlidir. (Filiz, Karakütük ve Üstün, 2022).

Sonuç olarak Adana’da spor mekânları ve insan deneyimi üç başlık altında özetlenebilir. Birincisi, spor mekânına giden aktörlerin özellikleri. Şüphesiz, spor mekânlarına giden kişiler birçok açıdan gruplandırılabilir. Burada önemli olan spor tesislerine giden kişilerin çeşitliliğini ortaya koymaktan ziyade buradaki insan profilinin mekân ile kurduğu ilişkidir. Bu bağlamda mekân ve duygu arasındaki bağ öne çıkmaktadır ve ikincisi olarak ise spor mekânlarının duygu ile ilişkisi öne çıkmaktadır. Spor mekânları ve duygu ilişkisi denilince sporun insan kendini iyi hissettirmesi, kendini ifade edebilme ve güven kazanma, mekâna aidiyet besleme, yer duygusunun gelişmesi gibi durumlar akla gelmektedir. Tam da bu noktada, bu çalışmanın araştırma soru göz önüne alınırsa farklı spor mekânlarındaki insanların deneyimleri ve sosyo-mekânsallık arasındaki ilişki ise üçüncüsü başlıktır. Buna göre, insanların spor mekânları ve spor tesisinin bulunduğu yer ile insanların deneyimi arasındaki ilişkinin sosyal boyutu da vardır. Her ne kadar iki farklı mahallenin spor tesisi farklı sosyo-ekonomik seviyeye sahip olsa da deneyimler ve duygular benzerlik göstermektedir. Görece zengin ve fakir mahallede bulunma olgusu ilk bakışta keskin bir ayrım gibi gözükse de pratikte ve deneyimsel düzlemde her iki mekânında benzer duygular ürettiği gözlemlenmiştir.

3.3.2. İki Farklı Dünyada Spor Mekânının Sosyal Boyutu

Daha önce de değinildiği gibi sosyo-ekonomik faktörlerin spor alanında önemli bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Sporun gelişimi ve yaygınlaşması bir toplumun

sosyal ve ekonomik yapısıyla doğrudan ilişkidir. Sosyal ve ekonomik faktörlerin spor üzerindeki etkilerinden örnekler de bahsedilecek olursa birinci sırada gelir düzeyinin olduğu anlaşılacaktır. Çünkü gelir düzeyi insanların spor etkinliklerine katılımını etkileyen önemli bir faktördür. Düşük gelirli kişilerin spor etkinliklerine katılma olasılığı genellikle daha düşük olacaktır. Spor faaliyetleri ekipman, tesis veya katılım ücreti gibi maliyetleri içerebilir. Ayrıca düşük gelirli bölgelerde spor tesislerinden faydalanma ve spor yapma imkânlarının sınırlı olması nedeniyle insanların spor yapma alışkanlıkları da kısıtlanabilmektedir. Bu duruma ilaveten eğitim düzeyinin de spor yapma alışkanlığına etkisini görebilmekteyiz. Çünkü eğitim düzeyi spor etkinliklerine katılım ve spor yönetimi konusundaki farkındalık açısından önemli bir rol oynar. İyi eğitilmiş insanlar genellikle sporun faydalarını anlar ve spor etkinliklerine daha fazla katılım sağlar. Ayrıca eğitim kurumlarının spor programları öğrencilerin spor yapma fırsatlarını artırabilir. Diğer bir faktör olarak da kültürel faktörleri sayabiliriz. Bir toplumun spor etkinliklerine olan ilgisi o toplumun spora bakışını da göstermektedir. Örneğin bazı toplumlarda futbol yaygın bir spor dalıyken diğer toplumlarda basketbol ve kriket daha popüler olabilir. Bu açıdan kültürel değerler ve tercihler sporun yaygınlığını ve hangi sporun daha fazla destekleneceğini belirleyebilir.

Spor tesisler de sosyal ekonomik faktörler arasında gösterilebilir. Spor tesislerini inşası ve bakım için kaynakların ayrılması bunu göstermektedir. Yüksek gelirli bölgelerde genellikle daha iyi spor tesisleri bulunurken düşük gelirli bölgelerde spor tesislerinin sayıca ve kalite olarak eksikliği görülebilir. İyi bir spor altyapısı sporun gelişmesini teşvik eden ve daha fazla insanı spor tesislerine yönlendirebilme imkânına sahiptir. Tabii burada değinmeden geçilemeyecek bir başka unsur da spor faaliyetlerindeki sponsorluk ve sporun ticari boyutudur. Yüksek gelir düzeyindeki toplumlar genellikle sportif etkinlikler için daha fazla sponsorluk sağlarlar. Bu da spor organizasyonlarının ve sporcuların finansmanını artırabilir ve sporun teşvikini ve gelişimini etkileyebilir (Kara, 2007).

Spora ekonomik açıdan bakılacak olursa, zengin ve fakir ayrımını da göz önüne almamız gerekecektir. Bu ayrım birçok ülkede ve hatta spor dalında görülebilen bir gerçekliktir. Bu durum genellikle sosyal ve ekonomik durum, maddi olanaklar ve erişim farklılıklarından kaynaklanabilmektedir. Spor maddi kaynaklara, ekipmanlara,

tesislere ve özel antrenörlere erişim gerektiren bir etkinliği kapsadığından dolayı maddi anlamda daha iyi durumda olan kişiler daha iyi koşullarda spor yapma ve gelişim fırsatlarına sahip olabilmektedirler. Çevre koşulları da buna ayrıca etki etmektedir. Ekonomik anlamda daha rahat ailelerin veya toplumun yer aldığı bölgelerde daha elit kesime yönelik spor faaliyetleri hız kazanacak ve olanaklara erişim daha kolay olacaktır. Zengin fakir ayrımının nedenleri olarak da maddi olanaklar başta gelmektedir. Sporla ilgilenenler için gerekli olan ekipmanlar, spor giysileri, spor salonu üyelikleri veya antrenman tesislerine erişim gibi konular maddi kaynakları gerektirmektedir. Zengin ailelere sahip olanlar bu olanaklara daha çabuk ulaşabilmekte, sahip olmayanlar ise kısıtlı anlamda bu imkânlardan faydalanmaktadır. Yine spor salonunda özel antrenörler veya kurslara katılmak kişisel gelişim için önemli olabilir ancak bu tür hizmetlerin yine maliyeti yüksek olabilir ve fakir veya düşük gelirli aileler için kısıtlı olabilmektedir. Tesislerin kalitesi ve spor sahalarına erişim bazı bölgelerde sınır olabilirken ekonomik anlamda ve ulaşım anlamında gelişmiş yerlerde bu eksiklik ortadan kalkabilir. Rekabetçi spor alanında yarışmak veya üst düzey takımlarda yer almak genellikle maddi olanak ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Mesela takım sporları için ayrılan bütçeyle bireysel sporlar için ayrılan bütçede ekonomik anlamda farklılık gösterebilmektedir. Dolayısıyla zengin-fakir ayrımı yetenekli genç sporcuların potansiyelini tam anlamıyla ortaya çıkaramamasına ve sporun daha kapsayıcı olmamasına yol açmaktadır. Sporda eşitlik ve adalet sağlamak için spor federasyonları, sivil toplum kuruluşları ve devletin desteğiyle ekonomik farkların azaltılması ve spor olanakların daha geniş kitlelere açılması gerekmektedir. Ücretsiz veya düşük maliyetli spor programları, burslar ve sosyal faaliyetler düşük gelirli ailelerin çocuklarının spor faaliyetlerine katılımını arttırmak için önemli bir adım olmalıdır. Sporun herkes için erişilebilir ve kapsayıcı olması toplumda daha sağlıklı ve başarılı bireylerin yetişmesine katkıda bulunur.

Ele alınan her iki spor salonunun bulunduğu sosyal çevreye ve mahalleye bakılacak olursa yapılan mülakatların ve gözlemlerin sonuçlarını bahsedilen bu ekonomik olanaklar açısından da değerlendirmek faydalı olacaktır. Mülakat yapılan kişilerin çoğunda spor faaliyetinin ve spor mekânının ekonomik boyutu açıkça görülmektedir. Nispeten daha düşük sosyo-ekonomik yapıya sahip olan Yüreğir İlçesi'nde Atakent Mahallesi'nde ikamet eden Erol'un ifadesi şu şekilde olmuştur:

“Malzeme temini açısından gerçek anlamda zorlanmaktayım. İşyerindeki arkadaşım kort tenisi yapmakta. Hem kulüplere üyelik hem spor malzemeleri cidden çok pahalı. Dolayısıyla çok sevdiğim halde sadece nadiren ve arkadaşlarımla raketleriyle oynayabiliyorum.”

Atakent Mahallesi’ne göre ekonomik olarak daha iyi seviyedeki Seyhan İlçesi’ndeki Reşaybey Mahallesi’nde ikamet eden Sebiha bu durumu şu şekilde ifade etmiştir. Bu bağlamda bazı spor faaliyetlerine üyeliğin gerekmesi sosyo-ekonomik boyutu gösteren önemli bir unsurdur:

“Fitness ve aerobik yapıyorum. Özel ders alıyorum ve bir salonuna üyeliğim var.”

İfadelerden de açıkça anlaşılacağı üzere farklı ekonomik güce sahip bireylerin spor alışkanlıkları da farklılık arz etmektedir. Bu farklılık spor kültürümüzü de şekillendirebilmektedir.

Sporda kadın-erkek meselesi, spor alanında cinsiyet eşitliği, kadın ve erkek sporcular arasında yaşanan farklılıklar, fırsat eşitliği ve cinsiyet temelli sorunlar da Adana’da spor mekânlarının sosyo-mekânsallığı oluşturan unsurlardan biridir. Bu mesele, akademik ve spor dünyasının hassas olduğu bir konudur ve birçok sorun hala tartışılmaktadır. Yukarıda anılan sorunlarla mücadele etmek ve kadın-erkek eşitliğini sağlamak, spor dünyasında daha adil ve kapsayıcı bir ortamın oluşmasına katkıda bulunacaktır. Spor kuruluşlarının, spor federasyonlarının ve politika yapımcıların cinsiyet eşitliğine yönelik politika ve önlemleri benimsemesi, kadın ve erkek sporcuların eşit haklara sahip olduğu bir spora doğru ilerlemesi için gerekli alt yapılar yapılmalıdır. Yapılan mülakatlarda özellikle kadınların söylemlerinde bu olguyu görmek mümkündür. Kadın ve erkek sporcuların birlikte desteklenmesi ve takdir edilmesi, sporun gücünü artıracak ve topluma pozitif bir etki yaratacaktır.

Adana İline, Seyhan ve Yüreğir ilçelerinin sosyal gerçekliği üzerinden bakılacak olursa, kadın erkek ayrımının spor alanında da görülür. Çünkü bahse konu her iki spor salonunu kullanan sporculara sorulan *“Spor salonuna ne sıklıkla geliyorsunuz?”*

sorusuna verilen cevaplarda bu gerçeği görebiliyoruz. Ertuğrul Gazi Spor Kompleksinin bulunduğu mahalle ve aile yapısı açısından Özge'nin ifadeleri çok önem arz etmektedir:

“Normalde haftada iki defa geliyorum. Bu bazen bire düşüyor. Akşamları çok fazla gelemiyorum. Akşam saatlerine ailem fazla izin vermiyor. Güvenlik problem olabiliyor. Kaygılı bir ailem var. Kışın akşam saatleri buralar ıssız oluyor. Hem mahalle açısından da bayanların tek başına olmaları şık karşılanmıyor. Çok büyük ve güzel tesis olmasına rağmen gereği kadar istifade edemiyoruz bu gerçekler yüzünde.”

Aynı sorunun muhatabı olan ve Menderes Spor Salonuna giden Çiğdem şöyle cevap vermiştir:

“Haftada iki veya üç defa gidebiliyorum. Aynı zamanda çalıştığım için akşam saatlerinde salona gitmek daha uygun oluyor.”

Verilen cevaplar ışığında Seyhan ilçesindeki sosyal yapının Yüreğir ilçesine göre farklılığı görülebilmektedir. Çiğdem kadın erkek ayrımından bahsetmeden ve bu ayrımı hissetmeden akşam saatlerini tercih ederken, Özge'nin kaygısı yaşadığı çevrenin ve içinde bulunduğu yapının tercihlerine olumsuz etkisini göstermektedir. Bu olguyu yapılan mülakatların çoğunda görmek mümkündür. Spor mekânları ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dair özellikle sorulan mülakat sorularında insanların büyük bir çoğunluğunun eşitliğe vurgu yaptığı görülmektedir. Sporda söz sahibi olabilen ve yaptırım gücüne sahip olan tüm çevrelerin bu ayrımı ortadan kaldırıcı ve eşit haklara sahip olabilecek imkânları sunmasının gerekliliği söylemlere yansımıştır.

Adana'daki spor mekânlarının sosyo-mekânsallığı bağlamında cinsiyet meselesi ele alındıktan sonra şimdi de spor mekânlarının oluşturduğu ortak kültür olgusu irdelenecektir.

Ortak kültür, farklı toplumlar veya gruplar arasında paylaşılan ve benimsenen kültürel öğeleri ifade eder. Bu, genellikle dil, sanat, müzik, gelenekler, giyim tarzları,

yemekler, değerler ve diğer kültürel unsurlar gibi bir dizi öğeyi içerebilir. Ortak kültür, insanların birbirleriyle etkileşimde bulunmaları ve bilgi ve deneyimleri birbirleriyle paylaşmaları sonucu oluşur.

Küreselleşmenin artmasıyla birlikte, farklı toplumlar arasındaki etkileşim ve iletişim daha da kolaylaşmıştır. Bu da ortak kültürün yayılmasını hızlandırmış ve dünya genelinde benzerliklerin artmasına neden olmuştur.

Ortak kültür insanlar arasında bir bağ oluşturabilir. Aynı zamanda bazı tartışmalara da yol açabilir, çünkü bazı kültürel öğelerin, özellikle kültürel özgünlüğün korunması açısından önemi vardır. Dolayısıyla, kültürel çeşitliliğin önemini anlamak ve saygı göstermek, ortak kültürün yayılması ile birlikte önemli bir konu olmuştur.

Ortak kültür ve spor arasında güçlü bir ilişki vardır. Spor, insanların bir araya gelip ortak bir amacı paylaşması ve deneyimlemesi için güçlü bir platform sunar. Bu süreçte, sporun içinde yer aldığı toplum veya gruplar arasında kültürel etkileşimler gerçekleşir ve ortak bir kültür oluşur. Hatta bu bazen spor kültürü kavramı zamanla oluşan ortak bir dilin yansıması olarak görülebilir:

“Ben spor salonuna gittiğimde zamanla hepimizin benzediğini, ortak bir dil kullandığını düşünüyorum. Eskiden konuşulanların çoğunu anlamazdım. Zamanla teknik kavramları öğrendim. Örneğin kardiyovasküler, dambıl gibi kelimeleri ilk durduğumda şaşırmıştım. Zamanla bu terimlerin hepsini öğrendim. Bu ortak dil ayrıca belli bir süre sonra ortak duygu birlikteliğine döndü. Bir hareketimizden bile birbirimizi anlar olduk. Mesela ben ağırlık kaldıracığımda bakışından ve tek bir kelimedenden ne kastettiğimi oradaki kişiler anlar.” (Ahmet, Ertuğrul Gazi Spor Salonu’nda)

Spor, bir ülkenin veya bölgenin kimliğini belirlemede önemli bir rol oynar. Ülkeler ve bölgeler milli takımlar ve yerel spor kulüpleri aracılığıyla birleşerek ortak bir amaç etrafında bir araya gelir. Örneğin, futbol, Amerikan futbolu, kriket, basketbol gibi sporlar o ülkenin veya bölgenin kültürel kimliğinin bir parçası haline gelmiştir. Buna bağlı olarak da spor etkinlikleri farklı arka planlardan ve kültürlerden insanları bir

araya getirir. Tribünlerdeki insanlar, takımları desteklemek için bir araya gelir ve birliktelik hissi güçlenir. Bu, sosyal bağları ve dayanışmayı artırabilir. Ayrıca spor, çeşitli gelenekler ve ritüellerle bağlantılıdır. Maç öncesi ve sonrasında yapılan ritüeller, takımın ve taraftarların birbirleriyle olan ilişkisini ve bağlılığını pekiştirebilir. Bu tür ritüeller, toplulukların ortak bir kültürel mirasa sahip olmasına katkıda bulunur. İlâveten belirli terimler ve sembollerle ilişkilendirilir. Bu, sporla ilgilenen insanlar arasında ortak bir dilin oluşmasına yol açar. Örneğin, futbol gibi uluslararası sporlar, futbolun dilini konuşan geniş bir topluluğa sahiptir. Ayrıca spor, özellikle takımların renkleri ve armaları aracılığıyla giyim modasına da yansır. Takım formaları ve taraftar kıyafetleri, bir grup insanın ortak kimliğini ve aidiyetini yansıtan önemli sembollerdir. Küreselleşmenin artmasıyla, spor olayları dünya çapında daha geniş bir kitleye ulaşır. Bu da farklı kültürler arasında spor yoluyla etkileşimin artmasına ve ortak bir kültürün oluşmasına katkı sağlar.

Ancak, ortak kültür ve spor ilişkisi her zaman olumlu değildir. Bazı durumlarda, sporun kültürel özgünlüğü ve gelenekleri etkilediği veya zarar verdiği tartışmaları da ortaya çıkabilir. Bu nedenle, sporun kültürel çeşitliliği ve özgünlüğü koruyacak şekilde yönetilmesi ve spor etkinliklerinde kültürel farklılıklara saygı gösterilmesi önemlidir.

Ülkemizi özellikle son yıllarda etkileyen en önemli sosyal olaylardan birisi de yabancı göçleridir. Adana'da spor mekânlarının sosyo-mekânsallığı denilince öne çıkan günümüz olgularından birisi de genel olarak göçmenler ve daha özelden Suriyeli göçmenlerdir. Türkiye, son dönemde göçmen politikalarının yansıması olarak açık kapı politikası gereği özellikle Suriye kökenli göç almaya başlamıştır. Avrupa Birliği üyesi ülkelerle imzalanan "Geri Kabul Anlaşması" gereği ise bu göçmenler ne Avrupa tarafına gidebilmekte ne de ülkelerine dönebilmektedir. Ülkemiz adına bu göçmenlerin temel ihtiyaçlarının karşılanması yanında onlara ekstra hizmetler de sunulmuştur. Bu hizmetler hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler ve hatta sivil toplum kuruluşları tarafından verilmiş ve verilmeye de devam etmektedir. Bu hizmetler eğitim, kültür, sağlık, spor ve birçok alanda sağlanmaktadır. Bilgi ver Özellikle Adana genelinde düşünülecek olursa azımsanmayacak sayıda Suriyeli göçmenin varlığın görebilmekteyiz. Araştırma alanı olarak seçilen Atakent mahallesi ve çevre mahalleleri Suriyeli göçmenlerin yoğun olarak ikamet ettiği alanların başında gelmektedir. Yapılan mülakatlara göre Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi aynı hizmetleri

her hangi bir ayırım yapmaksızın Suriyeli göçmenlere de sunmaktadır. Kendi ülkelerinde sportif faaliyetlere katılanlar Türkiye’de de bu faaliyetlerini devam ettirdikleri gibi farklı alanlarda da spora yönlendirmeler olmuştur. Örneğin sportif başarıyı yakalayan bireylere kurumlar aracılığı ile malzeme temini ve kulüplere üyelik işlemler yapılmaktadır. Hem göçmenlerin sosyalleşmelerine ve sonradan dahil oldukları bu topluma adaptasyon sağlaması açısından spor bir araç olmuş hem de kendilerini bu şehre ait hissetmişlerdir. Yapılan gözleme dayanarak Atakent’teki Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi içerisinde Suriyeli göçmen sayısı daha fazla olduğu söylenebilir. Karşılaştırma yapılan Reşatbey Mahallesi’ndeki Menderes Spor Salonunda ise bu sayının çok az olduğu görülmektedir. İstisna olarak görülebilecek seviyede sadece kulüpler aracılığı ile spor yapan Suriyeli göçmenlerin birkaç kişiden ibaret olduğunu ifade edilebilir. Tabi ki bunun sebeplerinden en başta geleni spor salonunun bulunduğu Seyhan İlçesi Reşatbey Mahallesi ve çevresinde Suriyeli göçmenlerin Yüreğir İlçesi Atakent Mahallesine oranla sayıca çok az olmasıdır.

Göç sürecinde olumsuz etkilenen bireylerin spor yolu ile rehabilite edilebileceği ve hayatın eğitim, sağlık vs gibi alanlarına daha kolay uyum sağlamada faydalı olduğu söylenebilir (Atalı, 2018). Ülkemiz adına uygulanan göçmen politikaları gereği sportif faaliyetlerin düzenlenmesinde ve göçmen vatandaşlara spor hizmetlerinden yararlanma olanaklarını sunulmasında onların adaptasyon sürelerinin hızlanması, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine destek sağlanması, işbirliği, sosyalleşme ve sosyal becerilerini geliştirici ortamlar hazırlanması özellikle çocuk yaşta kişiler için savaşın getirdiği travmayı en aza indirme ve hızlı bir psikolojik iyileşme sağlanması gibi etkenler başta gelmektedir (Sağın ve Güllü, 2020). Suriyeli göçmenlere sunulan hizmetler spor faaliyetleri özelinde incelendiğinde çeşitli spor branşlarında antrenörler eşliğinde eğitimlerin verildiği, amaca uygun spor tesislerinin yapıldığı, spor malzemesi yardımı yapıldığı, özel turnuvalar düzenlendiği, Suriyeli göçmenlerin yer aldığı takımların kurulduğu ve spor yolu ile sosyalleşmeye ve göçmen uyumuna yönelik etkinliklerin düzenlendiği görülmektedir. Araştırmacının sık sık ziyaret ettiği hatta sportif egzersizler yaptığı Ertuğrul Gazi Spor Kompleksinde Fitness salonunda karşılaştığı Suriyeli Mustafa’nın şu ifadeleri oldukça önemlidir:

“Ülkemde öğretmenlik yapıyordum. Şuanda bir işyerinde öğleye kadar iş buldum. Artan zamanda çocuklarım ile spor salonuna geliyorum. Burası

benim ve çocuklarım için iyi bir fırsat oldu. Çünkü Suriye’de de ben düzenli spor yapıyordum. İlk geldiğimde farklı bir yerde oturuyordum. Bu mahalleye taşınınca ve fırsatım oldukça geliyorum. Bu imkânları sunan yetkililere teşekkür ediyorum.”

Ayrıca spor salonları veya diğer bir deyişle spor kompleksleri buldukları çevreye olumlu katkılar sunmaktadır. Dolayısıyla, spor salonunun çevresindeki bölgede yaşayan insanlar için spor yapmaya erişim kolaylığı sağlar. Yakınlarda bulunan bir spor salonu, insanların spor yapmak için uzun mesafeler kat etmesini engeller ve zaman tasarrufu sağlar. Coğrafyanın en temel kavramlarından birisi olan mesafe olgusu spor mekânları bağlamında da düşünülebilir. Adana’da spor mekânlarının sosyo-mekânsallığının bir diğer yansıması spor tesislerine uzaklık ve yakınlık çerçevesinde düşünülebilir. Ayrıca, spor salonunun çevresindeki alanın güvenli ve konforlu olması da insanları spora teşvik eder. İyi aydınlatma, yeterli otopark alanı ve diğer konfor faktörleri spor yapmayı daha cazip hale getirebilir.

Adana’daki spor mekânlarının sosyal boyutu denilince spor yapan kişilerle spor eğitmenleri arasındaki ilişki de dikkate değerdir. Fiziksel ve fizyolojik olarak sağlıklı bir birey olmayı ve eğlenceyi imleyen spor faaliyetlerinin eğitsel boyutu da vardır. Buna göre, Adana’daki spor tesislerinde genellikle profesyonel antrenörler, kişisel eğitmenler ve uzmanlar bulunur. Bu uzmanlar, sporculara doğru teknikleri öğretebilir, antrenman programları oluşturabilir ve bireysel hedeflere yönelik rehberlik sağlayabilir. Bu da sporcuların performanslarını geliştirmelerine ve spor yaparken doğru formu korumalarına yardımcı olur.

Adana'daki spor salonlarında, bireylerin spor faaliyetlerine katılımı ve bu faaliyetlerdeki performansları üzerinde, diğer sporcuların çabalarının gözlemlenmesinin önemli bir motivasyon etkisi yarattığı gözlemlenmektedir. Sporun bireysel olarak gerçekleştirilen bir faaliyet olmasının ötesinde, topluluk içindeki deneyimleri, bireylerin kendi hedeflerine ulaşma süreçlerini olumlu bir şekilde etkileyebilmektedir. Diğer sporcuların çabalarının izlenmesi, bireylerin kendi hedeflerine yönelik ilerlemelerini daha yakından takip etmelerine imkân sağlayarak, bu süreçleri daha bilinçli bir şekilde yönetmelerine olanak tanır.

Bu bağlamda, spor salonlarında oluşturulan enerjik ve motive edici atmosfer, bireylerin spor aktivitelerine katılımını artırmada önemli bir role sahiptir. Bu atmosfer, bireylerin kendi sınırlarını zorlama konusundaki isteklerini artırarak, daha yüksek performans seviyelerine ulaşmalarını teşvik eder. Spor salonlarının, sadece fiziksel açıdan değil aynı zamanda psikolojik ve sosyal açılardan da destekleyici bir ortam sağlaması, bireylerin sporu düzenli bir şekilde sürdürmelerini ve hedeflerine odaklanmalarını kolaylaştırabilir.

Bu durum, sosyal karşılaştırma teorisi bağlamında da değerlendirilebilir. Diğer sporcuların başarıları veya ilerlemeleri, bireyler arasında rekabet duygusunu harekete geçirerek, her bireyin daha üst düzeyde performans gösterme isteğini artırabilir. Aynı zamanda, bu rekabet ortamı olumlu bir şekilde yönetildiğinde, bireyler arasındaki dayanışma ve işbirliği duygusunu da güçlendirebilir.

Kısacası Adana'daki spor salonlarında diğer sporcuların çabalarının gözlemlenmesi, bireylerin motivasyonunu artıran etkili bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu etki, sporun bireysel ve toplumsal boyutlarını bir araya getirerek, daha aktif bir yaşam tarzını teşvik etme amacına hizmet etmektedir. Bu nedenle, spor salonlarının bu motivasyon etkisini desteklemek ve güçlendirmek adına uygun ortamlar sağlaması, bireylerin sporu düzenli olarak sürdürmelerini ve hedeflerine daha etkin bir şekilde ulaşmalarını sağlayabilir.

Adana'daki spor tesislerinin sosyo-mekânsallığının en başta gelen özelliklerinden birisi de sosyalleşme olgusudur. Yapılan mülakatların çoğunda bu olgu özellikle vurgulanmıştır. Spor salonlarına devam etme sadece spor salonuna gitme ya da belli bir sportif faaliyeti yapmadan ibaret değildir. Spor tesislerinde spor yaparken ve aynı tesislerin sosyal imkânlarından faydalanırken birlikte vakit geçirme ve sosyalleşme olgusu öne çıkmaktadır. Hatta bazı kişilere göre spor tesisleri arkadaşlık için en ideal ortamlardan biridir.

Sosyalleşme mekânsal bütünlük de içerir. Bir başka ifadeyle spor tesisi ve çevresindeki mekânlar birlikte düşünülmelidir. Menderes Spor Salonu şehrin merkezinde ve görece canlı bir yerde bulunmaktadır. Hem gece hem gündüz sürekli bir hareketliliğin olduğu bu mahallede lokantalar ve kafeteryalar, güzellik merkezleri, iş merkezleri ve diğer

birçok alan mevcuttur. Bir spor kulübünün oyuncusu olduğunu belirten Caner takım arkadaşlarıyla antrenman veya maç öncesi ve sonrasında stres atmak ve eğlenmek için civardaki kafelerde oturduklarını ve eğlendiklerini belirtmiştir. Aynı zamanda bu bölgede bulunmanın ekonomik yansıması da vardır. Ekonomik açıdan herhangi bir probleminin olmadığını ve salonun kendileri için bir ev gibi olduğunu belirtmiştir.

Sosyalleşmenin bir diğer yansıması da arkadaşlık olgusunda görülür. Bazen bizzat spor salonunun seçiminde arkadaşlık faktörü öne çıkmaktadır. Mülakat yapılan kişilerden birisi ve öğrenci olan Aylin Menderes Spor Salonuna arkadaşlarının yönlendirmesi ile geldiğini belirtmiştir. Lisanslı bir sporcu olmadığını, fitness ve masa tenisi için geldiğini ve amacının güzel vakit geçirip spor alışkanlığı kazanmak olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca “Sportif faaliyetlerin insanlar arasındaki etkileşimi artırdığını sosyalleşme kazandırdığını düşünüyorum” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Özellikle dezavantajlı bir bölgede yaşadığı için çok fazla sosyalleşme imkânı olmadığını belirterek kendisini daha iyi ifade edebilmek açısından sportif faaliyetlerin önemine dikkat çekmiştir. Hatta spor salonunda yapılan ulusal bir maçı izlerken çok heyecanlandığını, aynı ortamı başka yerde bulamadığını söylemiştir. Daha sonraki dönemlerde burada edinmiş olduğu tecrübelerle stadyuma maç izlemeye gittiğini belirtmiştir. Stadyuma da spor salonundaki arkadaşları vasıtasıyla gittiğini belirtmesi spor salonu ile başlayan sosyalleşmenin genişlemesini gösteren bir olgudur.

Ertuğrul Gazi Spor Kompleksine gelen Fırat’ın anlattıklarından yola çıkarak şu yorum ortaya çıkabilir. Spor salonuna gelmek sadece oradaki imkânlardan faydalanmak anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda kişilerin ufkunu da genişletebilir. Mesela bir spor karşılaşmasında tribünlerin coşkulu tezahürat yapmasından etkilenip bu ambiyansı Yeni Şehir Stadyumunda bir futbol müsabakasında daha iyi yaşadığını ifade etmiştir. Adana'da Yeni Adana Şehir Stadı'nda Adana Demirspor ile Beşiktaş takımlarının yaptığı maça gittiğini ve maç öncesi ve maç sonrası yaşadığı o coşkuyu dile getirmiştir. Bundan çok etkilendiğini mülakat esnasında defalarca söylemiştir. Dikkat çeken bir başka konu ise, yaşadığı deneyimden sonra Fırat’ın lisanslı bir sporcu olmamasına rağmen düzenli olarak salona gitmeye başlamasıdır. Sportif faaliyetlerin insanların etkileşimini artırdığı bir gerçektir. Sosyalleşme sayesinde duygu ve düşüncelerini çok daha rahat ifade edebildiğini, daha önceki dönemde Adana'da hiçbir

sosyalleşme mekânına gitmediğini, gittiyse de herhangi bir haz almadığını söyleyen Fırat, spor yaparak ve spor sayesinde kendisini geliştirdiğini söylemiştir. Gerçekten de mülakat esnasında çok rahat bir tavırla soruları cevaplamıştır. Hatta mülakat esnasında yön gösteren bazı ifadeler de kullanmıştır.

Burada bir karşılaştırma yapılacak olursa aynı şartlarda Menderes Spor Salonuna gelen ve düzenli olarak spor yapan Lidya, spor alışkanlığının çocukluk yaşta ve ailesinin yönlendirmesiyle oluştuğunu, bazı zamanlar anne ve babasıyla spor yapmaya gittiğini ifade etmektedir. Burada ilave bir bilgi vermek gerekirse yıkılan eski şehir stadyumu, diğer adıyla 5 Ocak Fatih Terim Stadyumu tam da Menderes Spor Salonunun yanında bulunmaktaydı. Şimdi Millet Bahçesi yapılmak üzere inşaat halindeki alanda daha önce bulunan eski stadyuma Lidya defalarca maça gittiğini, hatta bu deneyimi çocukluk yaşta babasıyla yaşadığını belirtmiştir. Yukarıda verilen bilgiler ışığında değerlendirilecek olursa Menderes Spor Salonuna gelen insanların sportif bilinç düzeyleri ve spor altyapıları üst seviyededir denilebilir. Buna etki eden faktörler ekonomik, kültürel, sosyal ve ya diğer bazı sebeplerdir.

Daha öncede ifade edildiği gibi sportif faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı mekânlara sadece sportif ve sosyal etkinlikler ya da bireysel fayda açısından bakmamak gerekmektedir. Spor tesisleri spor yapan kişileri sosyal olarak etkilediği gibi aynı zamanda spor tesislerinin bulunduğu çevreye de etkileri söz konusudur. Nitekim Ertuğrul Gazi Spor Kompleksini bu açıdan değerlendiren Kübra, ekonomik yapı, spor tesisleri çalışanlarının tavrını ve mahalleden arkadaşları ile sosyalleşme olgusunu şu şekilde ifade etmektedir:

“Bu tesisi birkaç açıdan değerlendirmek doğru olacaktır. İlk olarak ücret konusunu söyleyebilirim. Tesisin imkanlarının ücretsiz olması bizim açımızdan faydalı olmuştur. İlk başta aklımıza şöyle bir soru gelmişti. Acaba verilen hizmetin kalitesi nasıl olacak? Antrenörler gereği gibi ilgilenecekler mi? Diye bir takım sorular aklımızda olmuştu. Ama zaman içerisinde gördük ki Adana standartları açısından en üst seviyede bir imkanı ücretsiz olarak elde etmekteyiz. Daha kapıdan girer girmez güler yüzlü bir karşılama ve akabinde rahat bir ortamın olması kelimelerle ifade edilemez. Doğal olarak da benim gibi buradan faydalanan kişiler bu

durumu çevresine, ailesine, arkadaşlarına anlatacaktır. Zaten başta ben de öyle başlamıştım. Şimdi mahallede arkadaşlarımızla buluşup grup halinde geliyoruz. Yoğun bir nüfus ortalamasının olduğu bu mahalle için diyebilirim ki bu tesis bile yetersiz kalmaktadır. Çünkü ne zaman gelsem hangi saatte gelsem mutlaka bir yoğunluk bulunmaktadır. Mahallelinin buluşma noktası, gençlerin ortak paydası olmuştur.”

Polislik Meslek Kursuna hazırlanmakta olan İlhan da bir arkadaşı vasıtasıyla spor salonuna gitmiştir. Onun anlattıklarının sosyalleşmenin diğer toplumsal unsurlarla ilişkisini göstermesi bakımından altı çizilmelidir:

“Adana’nın Çukurova ilçesinde oturmaktayım. Hedefim polis olabilmek. Ancak polislik spor sınavı çok zor geçmektedir. Oturduğum ilçede bazı özel kurslar buldum. Ancak hem saatleri hem de ücreti bana uygun değildi. Bir arkadaşımın tavsiyesi ile Ertuğrul Gazi Spor Kompleksi müdürü ile tanıştım. Ben çay içerken ve sohbet ederken benim kaydımı yapıp programın bana verdiler. İlk önce şaka gibi geldi. Üstelik ücretsiz olduğunu belirtti. Söyleyecek söz bulamadım.”

Sosyalleşme olgusu arkadaşlık bağlamında düşünüldüğü zaman olgunun psikolojik boyutu da vardır. Buna göre sosyalleşme zamanla mekâna ve mekândaki insanlara bağlılığı artırır. Ertuğrul Gazi Spor salonuna giden İlhan için mekân ile duygusal bir bağ oluşturmasında sosyalleşmenin etkisi büyüktür. Mekâna yüklenen duygu mekân içindeki tüm bileşenlerle birlikte anlam bulmaktadır. İlhan’a göre spor tesislerindeki tesis müdüründen hizmetçisine kadar herkes aynı ailenin parçasıdır.

Sosyalleşme vasıtasıyla bir yere bağlılık hissi kişiden kişiye farklılık gösterebilir ve bu bağlamda her bireyin deneyimi benzersizdir. Ayrıca bir insanın bir spor tesisi veya spor kulübüne bağlılık hissetmesinin birden fazla nedeni olabilir. Menderes Spor Salonuna uzun süre sporcu olarak gelmiş ve şu anda spor tesisi personeli Sadık, “Burası benim anılarımla dolu” diye başladığı cümleyi şu şekilde devam ettirmiştir.

“Her tarafında emeğim olan bir salondur burası, en büyük maçlardan tutun da antrenmanlara kadar her anına şahit oldum. Özellikle

basketbolda büyük takımların şampiyonluklarına bile şahitlik ettim. Bende sporcu olarak bu salonun her mevsimini yaşadım. Ekip arkadaşlarımızla evimizi korur gibi, evimizi temizler gibi evimizde yaşar gibi hissediyoruz. Bu gece çok şiddetli bir yağmur yağdı, daha hava aydınlanmadan ben yola çıktım. Dizlerime kadar suya batarak geldim salona.”

Bazen yapılan mülakatların yapıldığı yer ve o an yaşananla da ele alınan olguya şık tutabilir. Menderes Spor Salonu’nda çalışan Sadık ile yapılan mülakat bu bağlamda değerlendirilebilir. Bu tezin yazarı o güne dair gözlemlerini şu şekilde ifade etmektedir:

“Gerçekten de Sadık Bey’le ilk tanışmamız ve sohbetimiz bu vaziyette olmuştu. Ayağında şortu vardı ve üstünde bir tişörtü ile beni karşıladı. Mahcup bir eda ile, “Kusura bakmayın gece yağın şiddetli yağmurun suyunu tahliye ediyorduk” diye cümleler kurdu. Bu sahne gerçekten etkilemişti beni. Doğru yerde ve doğru bir insanla sohbet etme şansım olmuştu. Gece evinde ailesini bırakıp suyla dolu sokaklarda arabasını yolda bırakıp dizine kadar suya batarak çalıştığı salona gelip duruma hakim olmaya çalışıyordu. Bunu da başarmıştı. Acaba bu nasıl bir duyguydu. Sonuçta temizlik görevlileri vardı. Telefon açıp talimat verip kendisi de ailesiyle sabah olunca kahvaltı yapabiliirdi. Bu soruyu kendisine sorduğumda ise yüzüme bakıp güldü. “Evimi, evimizi su basmış, nasıl rahat olabilirim?” diye de ekledi.”

Yukarıda da görüleceği gibi bir tesis çalışanının spor tesisine bağlılığı olgunun sosyal boyunu göstermesi açısından önemlidir. Aidiyet bu yanıla bireysel bir olgu olduğu kadar eş zamanlı olarak toplumsal bir olgudur. Tam da bu noktada tesis çalışanının çalıştığı yere bu denli bağlı olmasının arkasındaki nedenlere de bakmak faydalı olacaktır. Mesele ilk önce *Mekân (yer) kimliği* açısından ele alınmalıdır. Yer kimliğini kişinin kendisi ile fiziksel ve mekânsal çevre ile arasında kurduğu bilişsel bir bağ olarak ifade eden Kyle (2004)’e göre yer kimliği; topluma ve çevreye karşı sorumlu davranışlar sergilemeye ve bu davranışları tekrarlamaya neden olan pozitif bir

durumdur. Yer kimliğinin oluşturulması ve aşamalar kaydetmesinde sosyal faktörler ön plandadır. Dolayısıyla yer kimliği duygusallık ifade etmekle beraber sembolik ve söylemsel olgularla da kendini gösterir.

Coğrafi düşünce bağlamında bakılırsa birey ilk önce nerede yaşadığını anlar ve çözerken daha sonra yaşadığı yere bağlanmaya ya da yabancılaşmaya başlar. Ancak bu noktada henüz yoğun bir özelleştirme söz konusu değildir. Zamanla kişi yaşadığı yer ve oradaki sembolik değerler ile bağlantı kurar. Kişi bilinçsizce kendisini o yerle özdeşleştirmeye çalışır ve bu bağlamda yaşadığı yeri kendi özel mülkü gibi korumaya başlar. Bu yerde gerçekleşen her türlü faaliyet, olay ve sürece karşı duyarlı hale gelir (Kalyoncu, 2006). Bu bağlamda yapılan mülakatlar çerçevesinde sorulan “*Bu spor tesisini sizin için ne ifade ediyor?*” sorusuna verilen cevaplar yer kimliği ve bağlılık çerçevesinde cevaplandırılmıştır. Aslında bu sosyalleşmenin de içerisinde yer alan bir durumdur ve bu yanı sıra mekânın temsil özelliğini de yansıtır. Yer kimliği, bir kişinin kendini aidiyet hissettiği bir mekân veya yerle bağlantılı olarak oluşturduğu kimlik ve duygusal bağlıdır. Yer kimliği, kişinin belirli bir mekânla ilişkilmesi ve bu mekânı kendi kimliğinin bir parçası olarak algılamasıyla gelişir. Bir kişinin yer kimliği, coğrafi mekânlar (şehir, kasaba, mahalle) veya belirli bir yapı (ev, okul, iş yeri) gibi çeşitli mekânlarla ilişkilendirilebilir.

Yer kimliği aynı zamanda kişinin benlik kavramı ve kimlik oluşumunda da önemli bir rol oynar. Bir kişi, ait olduğu bir mekânla olan bağlantısıyla kendini tanımlayabilir ve bu mekânın değerleri, kültürü veya tarihiyle özdeşleşebilir. Örneğin, bir kişi doğduğu ve büyüdüğü bir şehirle güçlü bir bağ hissedebilir ve bu şehrin kimliğini kendi kimliğinin bir parçası olarak kabul edebilir.

Yer kimliği, bireyin sosyal bağlantılarını güçlendirme ve toplumsal bir grupta özdeşleşme açısından önemli bir role sahiptir. Bir kişi, kendisini bir topluluğa veya belirli bir mekâna ait hissettiğinde oradaki diğer insanlarla daha güçlü bir sosyal bağ kurabilir. Bu sosyal bağlar, insanların birbirleriyle etkileşime girmelerini, etkileşimlerden memnuniyet duymalarını ve sosyal destek ağlarını geliştirmelerini sağlar.

Sosyalleşme bireylerin toplum içindeki diğer insanlarla etkileşime girerek sosyal ve kültürel becerilerini geliştirme süreci olduğuna göre yer kimliği ile doğrudan ilişkilidir. Yer kimliği, sosyalleşmeyi etkileyebilir; çünkü bir kişi kendini ait hissettiği bir mekânda daha rahat hisseder ve burada insanlarla daha kolay etkileşime girebilir. Örneğin, bir kişi bir spor kulübüne katıldığında kulübün üyeleriyle ortak bir mekânı ve ilgi alanı paylaşması sosyal bağların güçlenmesine ve sosyalleşmenin teşvik edilmesine yardımcı olabilir. Bu bağlamda, Adana'daki spor tesisleri sosyalleşme vasıtasıyla mekâna dair yer kimliğinin oluştuğu bir alandır. Sedef'in söylemlerinde bu durumu görmek mümkündür:

“Salonda kendimi evimde gibi hissediyorum. Orada bir sürü kişi ile tanıştım ve arkadaş oldum. Spor yaptığım için de gurur duyuyorum. Adana'nın spor şehri olması beni mutlu ediyor ve ben de bunun bir parçası olduğum için çok mutluyum.”

Sonuç olarak, yer kimliği ve sosyalleşme birbirini etkileyen kavramlardır. Bir kişinin kendini bir mekâna ait hissetmesi, o mekânda sosyal bağlar kurmasını ve sosyal becerilerini geliştirmesini kolaylaştırır. Yer kimliği, bireyin toplum içindeki yerini bulmasına, ilişkiler kurmasına ve kendini daha iyi ifade etmesine de etkisi muhakkaktır.

3.3.3. Spor Mekânı Pratikleri

Spor mekânı pratikleri spor mekânlarındaki her türlü pratikleri içine alır. Ancak ilk akla gelen şey spor mekânlarındaki spor faaliyetlerine dair pratiklerdir. En geniş kapsamda sporcuların yeteneklerini geliştirmek ve performanslarını arttırmak için yapılan tekrarlı egzersiz ve çalışmaları ifade eder. Bu bölümde yapılan mülakatlar ve gözlemler çerçevesinde spor mekânları ve spor mekânı pratikleri ele alınacaktır. Başlangıçta şunu belirtmekte fayda vardır; spor mekânları, sporcuların kondisyonlarını arttırmak, dayanıklılıklarını geliştirmek, koordinasyonlarını sağlamlaştırmak ve takım çalışması becerilerini pekiştirmek gibi amaçları da içerir. Bu pratikler genellikle belirli bir spor dalına özgüdür ve antrenörler tarafından yönlendirilir. O halde denilebilir ki spor mekânı pratikleri denilince ilk olarak belli sporlara dair aktiviteler ele alınacaktır.

Mülakat yapılan kişiler ve yapılan gözlemlerden yola çıkarak takım sporlarına olan ilginin yoğun olduğunu söylemek mümkündür. Verilen cevaplardan yola çıkarak en çok voleybol ve basketbola dair aktivitelerin tercih edildiği görülmektedir. Menderes Spor Salonu bu anlamda basketbol ile özdeşleşmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi mahalli ve ulusal birçok önemli müsabakaya ev sahipliği yapan bu spor salonunda takım sporlarına yoğun ilgi vardır. Bu bağlamda bu spor tesisindeki kulüplerin ve antrenörlerin sadece spor salonundaki sportif aktivitelerin gelişimine katkısı olmamıştır; aynı zamanda “Adana” genelinde de sportif faaliyetlerde öne çıkmaktadır. “Adana deyince Reşatbey, Reşatbey deyince de Menderes Spor Salonu akla gelir ” şeklinde fikirlerini ifade eden Gülse, spor salonunun şehre kattığı anlamı şu şekilde özetlemiştir.

“Bu tesis adeta Reşatbey Mahallesi ile özdeşleşmiştir. Mahallenin en büyük uğrak yeridir. Özellikle çevreden birçok kişi salonun bir aktivitesine mutlaka katılmaktadır. Sanki ikinci bir adresimiz gibidir. Temiz bir mekân ve aynı zamanda şehir merkezinde olması gayet isabetli olmuştur. Evimiz gibidir. Burada çalışanlar da sanki ailemizin bir parçası olmuştur. Çünkü günün uzun bir vaktini burada geçirince insan kopamıyor. Zaten boş zamanlarımızda da salondan uzaklaşmıyoruz. Bu mahalle ve bu semt biliyorsunuz kafe ve restoranlarıyla meşhurdur. Biz hep civardayız. Sanki küçük bir çocuğun evinin çevresinden uzaklaşmadan oyun oynaması gibi. Mahalle ile özdeş bir o kadar da Adana’yı sportif anlamda temsil eden bir mekândır burası.”

Çağdaş coğrafi düşüncede mekânsal pratik denilince daha çok öne çıkan kavram performanstır. O yüzden bu bölümde üzerinde duracağımız konulardan biri de performans konusu olacaktır. Performans çok boyutlu bir olgudur. Bir yanı sıra psikolojik ve bedensel; diğer yanı sıra da toplumsal ve yapısal özellikleri içinde barındırır. Bir mekânda performans denilince o mekânın içindeki fiziki unsurlar, öznel deneyimler ve toplumsal özelliklerin eş zamanlılığı kastedilmektedir. Spor tesisinde sportif performans denilince sporcunun psikolojik özellikleri, bedensel boyutu ve onun

dışındaki maddi ve toplumsal unsurlar eş zamanlı ve iç içe düşünülür. Buna göre sportif performans mekâna dair birçok olguyu göstermektedir.

Daha spesifik olarak bir sporcunun sportif performansı sporcuların ve spor ekiplerinin gösterdikleri başarı ve verimlilik düzeyini ifade eder. Performans, sporcunun veya takımın belirli bir zaman diliminde gerçekleştirdiği spor etkinliklerindeki performans düzeyidir. Bu kavram, genellikle rekabetçi sporlarda başarı ölçüsü olarak kullanılır ve sporcuların veya takımların performansları, kazandıkları maçlar, elde ettikleri dereceler, rekorlar, istatistikler ve diğer başarı göstergeleriyle değerlendirilir.

Sportif performans, bir sportif faaliyetin yapılması esnasında başarıyı yakalamak için ortaya konulan gayretin tümü olarak tanımlanabilir. Bu gayret kişinin iç dünyasından ve dış dünyasından gelen etkilerle artabilmekte ve ya azalabilmektedir. Sporcunun daima performansı artırıcı yönde faaliyetleri ve çabası olduğundan performans her zaman olumlu bir ifade olarak algılanmaktadır. Sporcu, yarışma veya karşılaşma sırasında, kısa zamanda ve sonucu etkileyen faktörlerle odaklanmaktadır ve nihai hedefi başarıdır (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009).

Performans sayesinde sporcular kendini önceki performanslarıyla da karşılaştırabilmektedir. Sporcular, kendi kişisel rekorlarını kırmak veya geçmiş başarılarını geliştirmek için çalışabilirler. Performansı değerlendirme, antrenörler, teknik direktörler ve sporcuların kendileri tarafından yapılır ve sporcunun ya da takımın hedeflerine ulaşma yolunda ne kadar başarılı olduklarını gösterir.

Sportdaki performans, sadece profesyonel sporcular için değil, aynı zamanda amatör sporcular, öğrenci sporcular ve rekreasyonel sporcular için de önemlidir. Her seviyedeki sporcunun, performanslarını iyileştirme ve en iyi sonuçları elde etme çabası yapılan mülakatlarda da görülebilmektedir.

Bu noktada performansı etkileyen faktörlerden de kısaca bahsetmekte fayda vardır. Performansı etkileyen pek çok faktörlerden fiziksel yetenekler (kuvvet, dayanıklılık, hız, esneklik), teknik beceriler, taktiksel bilgi ve uygulama, zihinsel güç (odaklanma, motivasyon, stresle başa çıkma), beslenme, dinlenme ve antrenman programı öne çıkmaktadır. Sporcular, bu faktörlerin uygun bir kombinasyonunu geliştirerek performanslarını artırabilirler. Bunlara ilaveten bazı dış faktörlerin de performansa

olumlu ya da olumsuz etkisi olmaktadır. Örneğin çevre şartlarından tutun da ekonomik faktörlere kadar her türlü dış etkenden bahsedebilir ve bu faktörler sporcuların performansını doğrudan etkileyen önemli faktörlerdir. Antrenman ve yarışmalar için uygun çevresel koşulların sağlanması, sporcuların en iyi performanslarını sergilemelerine yardımcı olabilir. Sporcular ve antrenörler, çevresel değişkenleri dikkate alarak antrenman programları ve yarışma stratejileri geliştirerek bu faktörleri en iyi şekilde yönetmeye çalışmaktadırlar.

Ekonomik faktörlerin sportif performansına etkisi oldukça önemli bir konudur. Ekonomik özellikler spor dünyasında da belirleyici bir faktördür ve sporun pek çok alanında etkili olabilir. Bu olgu performans ya da spor mekânları pratiklerinin toplumsal boyutunu göstermektedir. Daha önce de değinildiği gibi finansal kaynaklar, ekipman temini, üyelik ücretleri, ulaşım vs gibi sebepler ekonomik faktörlerin spor üzerindeki olumlu ya da olumsuz yönlerini göstermektedir. Ertugrul Gazi Spor Salonunda spor yapan Taner'in ifadesi şu şekilde olmuştur:

“Maddi imkânlar benim için etkili oldu. Bu salona gelmemdeki en önemli etken diyebilirim. Üyelik ücreti bazı faaliyetlerde hiç yok. Ücretli olanlar da çok düşük maliyetli. Bu durum benim performansımı da etkiliyor.”

Spor mekânları pratikleri gündelik hayat teorileri ile doğrudan ilişkilidir. Gündelik yaşam ile spor arasında güçlü bir bağlantı vardır ve düzenli spor yapmak birçok farklı şekilde günlük yaşamı olumlu yönde etkiler. Fiziksel ve zihinsel sağlık, enerji ve verimlilik, özgüven ve çevreye saygı, sosyal bağlar, uyku kalitesi ve birçok alanda bu bağı görebilmek mümkündür. Ayrıca sporcular, spor yaparken kısa ve uzun vadeli hedefler belirler ve bunları başarıya yolunda ilerlerler. Bu da günlük yaşamda başarıya ulaşma motivasyonunu artırır. Bu bağlamda, sporun gündelik yaşam üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Düzenli spor yapmak, fiziksel ve zihinsel sağlığı desteklerken, kişisel gelişimi, sosyal bağları ve yaşam kalitesini artırır. Bu nedenle, İsmail'in dediği gibi sporun günlük yaşamda önemi ve etkileri göz ardı edilmemelidir:

“Spor gündelik hayatımın bir parçası olmuştur. Spor salonuna bu yüzden düzenli olarak gitmekteyim. Ayrıca spor yapmak hayatımı da düzene sokmama vesile oldu. Spor salonuna gitmediğim zamanlarda günlük

hayatımı planlayamıyorum, sanki her şey birbirine karışmış gibi hissediyorum.”

Rekreasyon ve spor, insanların boş zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek, dinlenmek ve fiziksel aktivite yapmak amacıyla gerçekleştirdiği faaliyetlerdir. İki kavram birbirinden ayrı gibi görünebilir, ancak birçok noktada birlikte işlev görürler ve birbirlerini tamamlarlar.

Rekreasyon, genellikle insanların stresli günlük yaşamlarından uzaklaşarak keyifli vakit geçirmek ve zihinsel rahatlama sağlamak için yaptığı çeşitli aktiviteleri kapsar. Rekreasyon faaliyetleri, kişisel ilgi ve tercihlere bağlı olarak farklılık gösterebilir. Doğa yürüyüşleri, piknikler, plajda dinlenme, sinemaya gitme, kitap okuma, seyahat etme ve sosyal etkinliklere katılma gibi etkinlikler rekreasyon kapsamında değerlendirilebilir. Rekreasyon, kişinin ruh hali ve zihinsel sağlığı için önemlidir çünkü stresi azaltır, zihni boşaltır ve keyifli zaman geçirme imkânı sağlar. Dolayısıyla spor mekânı pratikleri eğlenmek ve dinlenmek gibi eylemleri de içine alır. Yapılan mülakatların büyük bir çoğunluğunda sporun dinlendirici yönüne vurgu yapılmıştır.

Tütüncü (2012) rekreasyonu şu şekilde ifade etmiştir: *“Rekreasyon, insanın yaşam kalitesini artırmak için serbest ve boş zamanında doğaya zarar vermeden, kendi istemi ve gönüllü olarak yaptığı faaliyetleri kapsayan multidisipliner bir çalışma alanıdır.”* Bu tanıma göre spor aynı zamanda rekreasyonel bir faaliyet olarak da kabul edilebilir. Spor yapmak, insanların boş zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek ve sosyal etkileşimde bulunmak için tercih ettiği bir rekreasyon faaliyetidir. Örneğin, arkadaşlarla futbol oynamak, aileyle bisiklete binmek veya grup sporlarına katılmak, hem fiziksel aktiviteyi artırır hem de keyifli bir boş zaman geçirme yöntemidir.

Kısaca, rekreasyon ve spor, insanların yaşam kalitesini artırmak için birbirini tamamlayan önemli faaliyetlerdir. Hem zihinsel hem de fiziksel sağlığı destekleyen bu aktiviteler, kişisel ihtiyaçlar ve tercihlere göre çeşitlilik gösterir ve insanların sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürmelerine yardımcı olur.

Ancak rekreasyonel açıdan insanın boş zamanlarını değerlendirmesi ve faaliyetlere katılımı açısından spor salonları olmazsa olmaz bir tercih meselesidir. Rekreasyon ve

spor salonu kullanımı, insanların boş zamanlarını değerlendirmek, sağlıklı yaşam biçimini benimsemek ve fiziksel aktivite yapmak için spor salonlarından faydalanmaları anlamına gelir. Spor salonları, spor ve egzersiz ekipmanlarının bulunduğu, çeşitli fitness aktivitelerinin yapılabildiği ve eğitmenlerin rehberliğinde spor yapma imkanı sunan tesislerdir. Rekreasyon ve spor salonu kullanımı birçok avantaj sağlar. Dolayısıyla rekreasyon ve spor salonu kullanımı, insanların fiziksel ve zihinsel sağlığını destekleyen, sosyal bağlar kurma ve eğlenceli bir boş zaman aktivitesi olma açısından değerlidir.

Spor mekânı pratikleri denilince belli bir spor faaliyeti içinde kuralları da kapsayan pratikler akla gelebilir. Bu yanıyla bir spor dalındaki pratikleri mikro ölçekte mekânsal bir bütünlük gösterir. Kendi kurallarını ve geleneklerini içinde barındırır. Spor daha çok fiziksel aktivite ve egzersiz içeren bir kavramdır. Bir sporu yapmak, genellikle belirli bir amaca yönelik, belirli kurallar ve düzenlemelere uyarak gerçekleştirilen fiziksel etkinliklerdir. Spor, insanların fiziksel sağlığını korumak ve geliştirmek, dayanıklılık, güç, esneklik ve koordinasyon gibi fiziksel becerilerini artırmak için yapılan etkinliklerdir. Futbol, basketbol, tenis, yüzme, koşu, yoga ve fitness gibi çeşitli sporlar vardır ve her biri farklı fiziksel avantajlar sunar. O halde denilebilir ki futbol oynamak, basketbol oynamak, yoga yapmak gibi pratikler daha küçük ölçekte kendi sosyo-mekânsal özelliklerini barındırır.

Şüphesiz Adana'daki spor mekânları pratiklerinin spor mekânlarından insanlar ve nesnelere de doğrudan ilişkisi vardır. Spor tesisi çalışanları, çalışanların sporcular ile ilişkisi, çalışanların tesis altyapısı ve tesisdeki nesnelere ilişkisi de akla gelmektedir. Spor tesisi, kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak ve optimal performansı desteklemek için iyi tasarlanmış alanlara sahip olmalıdır ve bu ise ekip çalışması ile mümkündür. Mülakat yapılan çoğu kişiye göre uygun ortamının oluşması mekânsal pratikler için oldukça önemlidir. Spor tesisleri çalışanları açısından spor yapanlara uygun ortam sağlamak bireysel bir vazife olduğu kadar toplumsal boyutu da vardır. Spor tesislerine gelen kişilerin memnun olmasının aynı zamanda spor tesisinin toplumsal olarak kalitesini de yansıttığı düşünülmektedir. Bu durum spor tesislerindeki ekipmanların korunmasından spor malzemeleri, top, file, raketler gibi ekipmanların sağlanmasına kadar birçok unsuru içine almaktadır. İlhan'a göre temiz bir çevre, sporcuların ve

ziyaretçilerin sağlığını koruduğu gibi spor tesislerinin tesisin toplum tarafından daha kaliteli görünmesini sağlar ve mekânsal pratikler için uygun ortam sağlar:

“Önceleri bodrum katta bir spor salonuna gidiyordum. Bana sorarsanız çok ilkel bir yerdi. Daha sonra Yüreğir’de spor salonu açılınca bir anda her şey değişti. Yeni bir mekân ve yepyeni spor aletleriyle spor yapmak beni çok mutlu etti. Bazen arkadaşım bana diyor ki: senin yürüyüşün bile değişti. Bence spor aletlerinin ve salonun kalitesi oraya gidenin kalitesini de artırır.”

Sahaların ve ekipmanların düzenli olarak bakımı yapılarak kullanılabilirliklerinin sağlanması da önemlidir. Spor tesisleri, sporculara ve ziyaretçilere çeşitli hizmetler sunarak anlam katabilir. Bu hizmetler arasında antrenörlerin ve uzmanların bulunması, sporcu beslenmesi danışmanlığı, fizyoterapi hizmetleri, fitness sınıfları gibi ekstra olanaklar sayılabilir. Spor tesisleri, farklı sporlara ve kullanıcılara hitap edebilmelidir. Bu nedenle, farklı sporların yapılabileceği alanların yanı sıra farklı seviyelerde sporculara uygun olanaklar sunmalıdır. İlave edebileceğimiz bir diğer konu da uygun bir şekilde iklimlendirme olabilir. Spor tesisleri, kullanıcıların konforunu ve performansını etkileyen uygun iklimlendirmeye sahip olmalıdır. Bu, uygun sıcaklık, nem kontrolü, iyi havalandırma ve gerekli ısıtma/soğutma sistemlerini içerir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Daha önce de ifade edildiği gibi ülkemizde spor coğrafyası akademik çalışmalar açısından nispeten yeni bir alandır. Ayrıca bu alandaki çalışmalar da sınırlı konuları kapsamaktadır. Buna ilaveten çocuk ve genç coğrafyaları da son dönemde çalışılmaya başlanmıştır. Sporun mekânsal boyutu, coğrafyanın temel bir odak noktası olmakla birlikte, sporun kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve analiz edilmesi için diğer disiplinlerle de karmaşık bir ilişki ağı içinde bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma "spor ve mekân" kavramı çerçevesinde sporun mekânsal boyutunu ele alarak, mekân kavramının sporla etkileşimini ve sportif faaliyetler üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Aynı zamanda, farklı spor türleri ve faaliyetlerinin mekânla ilişkisine dair örnekler sunarak, sporun mekânsal bağlamdaki çeşitli yönlerine odaklanılmıştır.

Sporun mekânsal boyutunun anlaşılmasında coğrafi faktörlerin rolü büyüktür. Ancak bununla birlikte, sosyoloji, antropoloji, ekonomi ve kültürel çalışmalar gibi disiplinlerin de sporun mekânsal boyutuna etkisi vardır. Bu çalışma, sporun mekânsal boyutunu kapsamlı bir şekilde irdelemek amacıyla, çeşitli disiplinlerin bakış açılarını bir araya getirmiştir.

Ayrıca, sportif faaliyetlerin mekânsal bağlamdaki etkileri ve mekânın spor etkinlikleri üzerindeki önemi üzerinde durulmuştur. Belirli spor türleri ve faaliyetleri örnekleriyle incelenerek, mekânın fiziksel özelliklerinin ve düzenlemelerinin, spor deneyimini nasıl etkilediği ve sporun mekânsal boyutunu nasıl şekillendirdiği ele alınmıştır.

Bu çalışma aynı zamanda, sosyal, ekonomik ve kültürel yönden farklı özelliklere sahip mahallelerde yer alan iki farklı spor kompleksinin sosyo-mekânsal açıdan detaylı bir analizini sunmaktadır. Bu analiz, mekânın çevresel ve toplumsal dinamiklerle nasıl

etkileşime girdiğini ve sporun mekânsal boyutunun bu dinamikleri nasıl yansıttığını anlamamıza olanak tanımaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma sporun mekânsal boyutunu çok yönlü bir perspektifle ele alarak, mekânın spor üzerindeki etkilerini ve sporun mekânsal bağlamdaki çeşitli yönlerini aydınlatmayı amaçlamıştır. Bu tür analizler, hem spor yönetimi ve planlaması alanında hem de genel olarak mekânın sosyal ve kültürel anlamlarını anlama çabalarında önemli perspektifler sunmaktadır.

Farklı sosyal ve kültürel yapıya sahip bireylerin spor anlayışları kültürel çeşitliliğin ve toplumsal dinamiklerin bir yansımasıdır. Bu anlayışları kavramak, kültürel farklılıkları saygıyla karşılamak ve sporun herkes için erişilebilir ve anlamlı bir deneyim olmasını sağlamak için önemlidir. Bu yapıya sahip bireylerin spor anlayışları, kültürel değerler, toplumsal normlar ve bireysel deneyimler gibi birçok faktörden etkilenir.

Buradan hareketle farklı sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya sahip bireylerin spor tesislerine olan bağlılıkları, karmaşık bir şekilde kültürel, sosyal ve ekonomik faktörlerin etkileşimiyle şekillenir. Dolayısıyla spor tesislerinin tasarımı ve erişilebilirliği, toplumsal çeşitliliğe saygı gösterilmesi ve herkesin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düşünülmesi önemlidir.

İnsan-mekân ilişkisi spor mekânları bağlamında birçok açıdan dikkate değerdir. İnsan-mekân ilişkisinin anlaşılması, mimari, kentsel planlama, psikoloji, coğrafya ve çeşitli sosyal bilimlerde önemli bir rol oynamaktadır. İnsanların fiziksel çevreleriyle etkileşimi ile insan deneyimi doğrudan ilişkilidir. Buna ilaveten, sporun insan davranışlarına ve duygusal durumlara etkisi vardır. İnsan ve mekân ilişkisi, mekânın insanların yaşam kalitesi, psikolojik iyi oluş, sosyal etkileşim ve genel yaşam deneyimleri üzerindeki etkilerini içermektedir.

Mekân, insanların duygusal durumlarına etki edebilir. Estetik açıdan hoş ve rahatlatıcı mekânlar, insanların ruh halini iyileştirebilirken, olumsuz tasarımlar insanlarda stres ve rahatsızlık yaratabilir. Adana’da spor mekânları tasarlanırken bu olgu göz önüne alınmalıdır. Ayrıca mekân, insanların kimliklerini ifade etme ve topluluklarıyla

bağlantı kurma şekillerini yansıtabilir. Örneğin, bir mahalle veya semt, o bölgede yaşayan insanların kimliğini ve aidiyet duygusunu şekillendirirken insanların birbirleriyle etkileşimde bulunma alışkanlıklarını da etkileyebilir.

Ülkemizin en önemli şehirlerinden birisi olan Adana birçok açıdan öne çıkmaktadır. Örneğin Adana'nın gastronomi şehri olması ya da Portakal Çiçeği Festivali vasıtasıyla yerli yabancı turist çekmesi, Adana Altın Koza Film Festivali'nin kültürel çekiciliği Adana'nın önemini daha da artırmaktadır. Bu bağlamda Adana bir spor şehri olarak da öne çıkmaktadır ve spor altyapısı yatırımları bakımından potansiyel taşımaktadır. Adana'daki spor tesisleri ve mekân arasındaki ilişkiyi irdeleyen bu çalışma aynı zamanda Adana'da spor mekânlarının daha doğru ve daha aktif bir şekilde kullanılmasını ve planlanmasını hedeflemektedir. Buna göre, Adana'da spor mekânlarının organizasyonu yapılırken genel olarak iki genel başlığa dikkat edilmelidir: Mekânın fiziksel boyutu ve arazi planlanması, spor faaliyeti ve spor mekânlarının toplumsal özellikleri.

İlk olarak Adana'da spor mekânlarının fiziksel özelliklerine dair öneriler ele alınacaktır. Adana'da spor mekânlarının fiziksel özellikleri denince ilk akla gelen şey spor tesisleridir. Yeni inşa edilecek spor tesislerinde farklı spor türlerine ve faaliyetlere uygun bir yöntem kullanılması faaliyet yapmak için uygun alanların oluşturulabilmesi ve daha fazla branşa ve daha fazla etkinliğe uygun olarak kurulması faydalı olacaktır. Yapılan mülakatlar ve gözlemlerden elde ettiğimiz sonuçlara göre kişiler kendilerine uygun faaliyetler veya sportif etkinlikler olmadığı sürece o spor tesisine veya mekâna gitmek konusunda kararsızlık yaşayabilmektedir. Grup halinde gittiklerinde ise herkesin aynı anda farklı aktivitelerle meşgul olması onlar için iyi bir fırsat olabilmektedir.

Spor faaliyeti ve spor mekânlarının toplumsal özelliklerine bakıldığında, bu alanın toplumsal özelliklerle derinlemesine etkileşime girdiğini ve bu etkileşim sonucunda karmaşık bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu etkileşim, sporun toplumsal boyutunun anlaşılması ve analiz edilmesi açısından kritik bir rol oynar.

Spor, sadece fiziksel aktivitelerin ötesinde toplumsal bir fenomen olarak kabul edilir. Toplumsal, kültürel ve ekonomik faktörler, sporun şekillenmesine, yayılmasına ve anlamlandırılmasına yönelik belirleyici bir etki sağlar. Spor faaliyetleri, toplumsal yapıyı yansıtırken aynı zamanda toplumsal yapıyı da etkiler. Sporun popülerliği, sosyal normlar, cinsiyet rolleri, etnik kimlik ve sınıf gibi toplumsal faktörlere bağlı olarak değişebilir.

Spor mekânları ise bu toplumsal etkileşimin somut bir yansımasıdır. Bir spor mekânının konumu, tasarımı, erişilebilirliği ve işlevi, o mekânda gerçekleşen spor faaliyetlerinin toplumsal katmanları nasıl yansıttığını gösterir. Örneğin, şehir merkezinde yer alan bir spor kompleksi ile kırsal alanda bulunan bir spor tesisi, farklı toplumsal grupların erişimine ve kullanımına farklı şekillerde cevap verebilir.

Toplumsal özellikler, spor mekânlarının yönetimine, planlamasına ve tasarımına da yön verir. Sosyal eşitsizlikler, erişilebilirlik sorunları ve kentsel gelişme stratejileri, spor mekânlarının konumunu ve dağılımını etkiler. Aynı zamanda, mekânların çevresel ve toplumsal etkilerini dikkate alan sürdürülebilir spor mekânları tasarımı da bu bağlamda önemlidir.

Kısacası spor faaliyetleri ve spor mekânları toplumsal özelliklerle sıkı bir etkileşim içindedir. Bu etkileşim, sporun toplumsal anlamını, işlevini ve rolünü anlamamız için vazgeçilmezdir. Bu alandaki araştırmalar, hem sporun toplumsal etkilerini daha iyi anlamamıza hem de daha adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir spor mekânlarına yönelik stratejiler geliştirmemize yardımcı olmaktadır.

Bu çalışmada, Adana ilinin spor mekânları, sosyal ve mekânsal faktörlerin bir araya geldiği karmaşık bir düzen içerisinde incelenmiş ve bu bağlamda Adana'nın spor mekânlarının mevcut durumu belirlenmiştir. Bu çalışma, farklı sosyo-mekânsal özelliklere sahip iki ayrı spor kompleksini kullanan bireylerin, mekânsal bağlılık ve toplumsal etkileşim açısından detaylı bir analizine odaklanmıştır.

Söz konusu araştırma, Adana ilindeki spor mekânlarının sosyal dokusuyla fiziksel yapılarını bir araya getirerek, mekânların toplum içindeki rolünü anlamayı amaçlamıştır. Bu çerçevede, farklı sosyal sınıf, yaş, cinsiyet gibi sosyo-mekânsal

özelliklere sahip kişilerin farklı spor komplekslerini nasıl kullandığı ve bu mekânlara nasıl bağlandığı incelenmiştir.

Araştırma, mekânların sadece fiziksel alanlar olmanın ötesinde, insanların sosyal etkileşimde bulunduğu ve kimliklerini ifade ettiği mekânlar olduğu fikrini desteklemektedir. Farklı sosyo-mekânsal özelliklere sahip bireylerin spor komplekslerini nasıl algıladığı, bu mekânlara nasıl bir anlam yüklediği ve mekânsal bağlılık düzeyleri araştırılarak, mekânların sosyal ilişkiler ve toplumsal kimlik üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına dayanarak ileriye dönük öneriler sunulacaktır. Bu öneriler, araştırmanın sınırlamalarını ele alarak, gelecekteki çalışmalara ve toplumsal uygulamalara ışık tutmayı amaçlamaktadır. Elde edilen bilgiler, yapılan mülakatlar ve gözlemler sonucu çevre şartlarına uygun ve çevre şartlarının potansiyeli gözetilerek tesislerin yapılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Çevre şartlarına uygun spor tesisleri inşa etmek, sürdürülebilirlik ve çevresel etkileri en aza indirme açısından önemlidir. Tesisin inşa edileceği alanın çevreye olan etkileri göz önünde bulundurulmalıdır. Doğal alanlardan mümkün olduğunca uzak durmak ve mevcut altyapıya yakın bölgeleri tercih etmek önemli olacaktır.

Spor alanları ve şehir planlaması uyumu göz önüne alınmalıdır. Ulaşım imkanlarından tutun da tesislerin diğer toplumsal alanlara yakınlığına kadar her detay düşünülmelidir. Çünkü insanlar sporu genellikle eğlence amaçlı yaptıkları için sosyalleşmeleri adına diğer alanlara yakınlık ve o alanlarla bağ da önemlidir. Yani spor tesisinin erişebilirliği ve potansiyel kullanıcılara uygunluğu açısından çevre şartları tekrar düzenlenmeli kurulacak veya yapılacak tesisin kavşak noktalarına yakınlığı toplu ulaşımına uygunluğu kültürel ve sosyal faaliyetlere yakınlığı da planlanmalıdır. Bunu yaparken de yeşil alanlara ve doğal ortama da gereken özen gösterilmelidir. Adana'nın iklimi göz önüne alındığında özellikle yaz aylarında kapalı alanlardan ziyade açık ve doğal alanlara olan ilgiyi tahmin etmek gerekecektir. Mümkün olduğu ölçüde yeşilin korunması ve bu alanlara doğru fiziksel etkinliklerin yönlendirilmesi faydalı olacaktır.

Ekipman desteği de fiziksel imkânlarla ilaveten sunulacak bir hizmet standartı olarak verilmelidir. Spor aletlerinin yanında insanlara sunulan eğitimci desteği de önem arz etmektedir. Bu hem spor yapan kişiye motive edecek hem de sporu doğru ve profesyonelce yapmaya olanak sağlayacaktır. Böylece dar gelirli bireyler açısından sporun ekonomik yönü ve sporun tüm bireyler için eşit fırsatta sunulması sağlanmış olacaktır. Spor ekonomisinin büyük bir önem arz ettiği günümüzde ekipman ve üyeliklere verilen yüksek miktarları dşndgmzde bu gerçeğin daha da yakından görülmesi mümkün olacaktır.

Cinsiyet meselesi ve inanç açısından bakıldığında tesislerin kullanımına ilişkin düzenlemeyi mutlak surette bu çerçevede değerlendirmek de gerekecektir. İnançlarından dolayı rahat bir ortam arzu eden kişiler spor salonlarına ve ya tesislere gitme konusunda karasızlık yaşayabilmektedir. rnek verecek olursak bayanlar için yüzme havuzunu kullanım her zaman mümkün olmayabilir. Özellikle muhafazakâr olan kişilerde karma bir yüzme seansı onların önündeki en büyük engel olabilmektedir. evre şartlarına uygunluk yanında, tesis kurulacak mahalle ve ya semtin ekonomik özellikleri ve çalışan insanların şartları da gözetilerek 7 gün 24 saat esasına göre işletilmesi ve mevcut tesislerin de buna göre kullanılması için tedbirlerin alınması daha uygun olabilecektir.

Spor tesislerinden faydalanacak insanların, aktivitelerinin öncesinde ve aktivitelerinin sonrasında yapılacak ek faaliyetler mutlak surette planlanmalıdır. Bu sosyalleşmeleri ve daha kaliteli zaman geçirebilmeleri açısından önemlidir.

şartlarının ve imkânların ölçüsünde herkes için spor prensibi ile hareket edilmelidir. Çünkü herkes için spor, toplumun refahını ve genel sağlığını korumak açısından önemlidir. Bu anlamda spor tesislerinin erişebilirlik prensibince işletilmesi ve uygun tedbirlerin alınması gerekmektedir. Engelliler, yaşlılar ve hareket kısıtlılığı olan kişiler gibi farklı grupların da spor yapabilmesi için engelleri ortadan kaldırmak amacıyla tesislerin tekerlekli sandalyeler için uygun rampalar, asansörler ve geniş kapılar gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir. Engelsiz Spor kavramı çerçevesinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın başlatmış olduğu bu projenin tüm tesislerde kullanılabilirliğinin

artırılması için yeni tesisler bu şekilde düzenlenmeli mevcut tesisler de bu imkâna kavuşturulmalıdır.

Bireysel aktiviteler kadar takım sporları için de imkânlar sunulmalıdır. Bireysel ve takım sporları, sporcuların yeteneklerini ve becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Uygun tesisler, sporcuların spor dallarında ilerlemeleri ve potansiyellerini ortaya koymaları için gereken koşulları sağlar. İyi donanımlı tesisler, sporcuların antrenman yapabilmesi ve rekabetçi maçlara hazırlanabilmesi için önemlidir.

Sporcunun ya da spor yapan herhangi bir bireyin o spor terzisine bağlılığını pekiştirecek ortamlar hazırlanmalı bu yönde tedbirler ek hizmetler sunulmalıdır. Sporcunun spor salonunda motive olmasını sağlamak önemlidir. Antrenmanlara katılmak için hedefler belirleyin ve bu hedeflere ulaşmak için spor salonunun önemini vurgulamak. Sporcunun kişisel motivasyonunu ve tutkusunu desteklemek bağlılığını artıracaktır. Sporcunun ihtiyaçlarına ve hedeflerine özel ilgi göstermek antrenman programları ve beslenme planları gibi kişiselleştirilmiş destek sunarak sporcu ile birebir iletişim kurmak yine sporcunun ilerlemesini takip etmek ve başarılarına değer vermek o sporcunun tesise veya mekâna bağlılığını olumlu yönde etkileyecektir. Okul, kurum, STK gibi kuruluşların spora yönlendirilmesi organize edilmeli. Her kurumun bir ya da birden fazla spor dalı ile ilgilenmesi için yeni projeler sunulmalı ve böylece mekâna yönlendirmeler daha planlı ve düzenli yapılmalıdır.

Sonuç olarak, Adana ilindeki spor mekânlarının sosyo-mekânsal boyutları, mekânların sadece fiziksel yapılar olarak değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerin ve toplumsal kimliğin şekillendiği alanlar olarak ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışma, mekânların insan davranışları ve toplumsal dinamikler üzerindeki etkilerini anlamak adına önemli bir adım olup, gelecekteki planlamalar ve tasarımlar için değerli perspektifler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adigüzel F, Toroğlu E ve Kaya Ö, (2015) Kentsel Gelişme İle Ulaşım İlişkisi: Adana Örneği, *Turkish Studies*, 10-6.
- Anar S (1989) Spor Sosyolojisinin Bir Bilim Olarak Değerlendirilmesi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi*, Cilt: IV, Sayı : 1.
- Atalı L, (2018) Türkiye’de Suriyelilere Sağlanan Hizmetlerin Spor Yönü İle İncelenmesi, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(31), 4532-4537.
- Atasoy B, Kuter F Ö, (2005) Eğitim Fakültesi Dergisi, XVIII (1), 11-22.
- Avcı S, (2008) Golf Örneğinde Spor Mekânlarının Çevresel Etkileri: Bir Spor Coğrafyası Çalışması. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM), V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu, Bildiriler Kitabı*, 15-29.
- Bayraktar B, Kurtoğlu M, (2009) Sporda Performans, Etkili Faktörler, Değerlendirilmesi Ve Artırılması. *Klinik Gelişim Dergisi*, 22(1), 16-24.
- Bozlu B, (2020) Pierre Bourdieu Sosyolojisi ve Spor Alanının İnşası. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 1(1), 13-26.
- Ceyhun S, (2008) SPOR Tesislerinin Rekreatif Açıdan Kullanımı, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 325-332.
- Çankaya C, (2001) Spor Tesisleri İşletmeciliği ve planlamacılık Ders Notları, Bursa.
- Çimen S, (2003).15-18 Yaş Grubu Gençlerde Riskli Sağlık Davranışları Ölçeğinin Geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Çoruh Y, (2019) Stres ve Sağlık Üzerine Boş Zamanlarda Yapılan Sporun Etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(3), 73-78.
- Ekici S ve Çolakoğlu T, (2005) Farklı Yaş Grubu Gençlerin Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik Kamplarından Yararlanma Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 145-156.
- Erdemli A, (2002) Spor Felsefesi, E Yayınları, İstanbul.
- Erdemli A, (1991) Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2,4.
- Erginkaya C K , (2008) “Gittikçe Genişleyen Bir Kent: Adana”, Adana Kent Sorunları Sempozyumu/11,127-134, TMMOB, Adana.
- Filiz K, (2002) Sporun Tanımlanması ve Kapsamının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2).
- Filiz V, Karakütük O ve Üstün M, (2022) 4. Sınıf Beden Eğitimi Ve Oyun Dersi İle 5. Sınıf Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Psikomotor Kazanımlarının Hazırbulunuşluk Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi*, 3(1), 10-23.
- Gül Ö, (2012) Oyun Ve Hareket Temelli Büyük Kas Beceri Eğitim Programlarının 4-5 Yaş Çocukların Büyük Kas Becerilerine Etkisinin Karşılaştırılması. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kahveci Ş Ö, Yücel M, (2020) Stadyum Kaynaklı Çevresel Sorunların Belirlenmesi; Adana Koza Arena Stadyumu Örneği. In *10th International Ecology Symposium*. Bursa Technical University.
- Kalyoncu G, (2006) Kişiselleştirme Ve Yere Bağlılık Kavramlarının Yurt Mekânında İrdelenmesi: İtü Ayşe-Zeynep Birkan Yurtları Örneği (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Kaplan Y, Akkaya C, (2014) Spor kültürü ve Türkiye'de spor. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2), 114-119.

- Kaplan Y, Çetinkaya G, (2014) Spor Yoluyla Toplumsallaşma-Yeniden Toplumsallaşma Süreci. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2 (Special Issue 2), 120-125.
- Kara D, (2007) Niğde İlinde Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Araştırılması (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Kara H, (1988) “Çukurova'da Kentleşme ve Sanayileşmenin Tarım Topraklarına Etkisi”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, XXXII (1): 267-281.
- Karataş Z, (2015) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Killigil E, (1985) Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Bağırın Yayınevi, Ankara.
- Kuper S, (2003) Futbol Asla Sadece Futbol Değildir (Vol. 217). Ithaki Publishing.
- Küçük V, Koç H, (2004) Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Kyle G, Graefe A, Manning R, ve Bacon J, (2004) Effects Of Place Attachment On User's Perception Of Social And Environmental Conditions İn A Natural Setting, *Journal of Environmental Psychology*, 24, 213-225.
- Özbek F, (2020) İslâm'da Spor, Oyun Ve Eğlence (Master's Thesis, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Patton MQ, (2014) Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri (Pegem Akademi, Ankara).
- Pehlivan Z, (2009) Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlenen Davranış Değişimleri Ve Spora Katılımın Önündeki Engeller. *Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 69-76.
- Sağın A E, Güllü M, (2020) Suriyeli öğrencilerin Okula Uyum Süreci; Sportif Etkinliklerin Rolü. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 86-99.
- Sandal E K, Tıraş M, (2013). Adana'da Ulaşım Problemlerinin Şehir Coğrafyası Açısından Değerlendirilmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(28), 125-140.

- Sandal E K, (2008) Sosyo-Ekonomik Temelli Kùltür Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Adana Örneği, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 6(1), 53-67.
- Sarikoca E, (2020) Spor ve Sosyoloji Bir Yaklaşım Denemesi, *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakùltesi Dergisi*, 20(64), 261-270.
- Şahin C, Doğanay H, (2000) “Tùrkiye Coğrafyası.” Gùndüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Tekin H H, (2006) Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme. *İstanbul University Journal of Sociology*, 3(13), 101-116.
- Tütüncü Ö, (2012) Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252.
- Yıldırım A ve Şimşek H, (2008) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karataş Z, (2015) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Necip DEMİRCİ

Uyruğu : T.C.

Doğum Yeri – Tarihi :

Telefon :

E-Posta :

Yazışma Adresi :

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet
Lisans	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (İlahiyat)	2000
Lisans	Anadolu Üniversitesi (İngilizce Öğrt.)	2022
Lisans	Atatürk Üniversitesi (Spor Bilimleri)	4.Sınıf
Yüksek Lisans	Nevşehir HBV Üniversitesi (Coğrafya Böl.)	Devam

İŞ DENEYİMİ

Milli Eğitim Bakanlığı	Öğretmen ve İdareci	16 Yıl
Milli Eğitim Bakanlığı	Londra Eğitim Müşaviri V.	1.5 Yıl
Gençlik ve Spor Bakanlığı	İlçe Müdürü	Devam ediyor.

YABANCI DİL

İngilizce

